NATIONAL LIBRARY
DEC 11 1968
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE

192/A/20/4+

THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St.,
Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921—7121; 465—7902
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. IRBE
4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — I. ŠĪMANE,
5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A.
SATURDAY, DECEMBER 7, 1968

LATVIJA AMERIKĀ

98. N-RS. SESTDIENA, 1968. GADA 7. DECEMBRIS 18. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKA

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 8 Ont., Canada; tālr. 465—7902
Biroja: 491 College St., Toronto 4, Ont., Canada tālr. 921—7121
Ņujorkas redakcijas vadītājs V. IRBE 4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466. U.S.A. Tālrunis 994—7917
Čikagas redakcijas vadītāja: I. ŠĪMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālrunis 774—5744

Austrālijas ārlietu ministrs sveicina Latvijas konsulu

Liekas, ka visatsaucīgākie latviešu interesēm ir Austrālijas politiķi, jo nevienā citā mūsu apmešanās zemē Latvijas neatkarības pasludināšanas 50 gadu atceres sarīkojumos ministri un parlamenta locekļi nav piedalījušies tik atsaucīgi kā Sidnejā, par ko mūsu laikrakstā jau ziņots, un Melburnā, bet arī Adelaidē, Balaratā, Brisbanē un citur, kur visur iespaidīgi daudzināja Latviju un atgādināja latviešu tautas likteni. Iespaida gūšanai par svinību norisi Austrālijā, sniedzam atreferējumu par Latvijas jubilejas sarīkojumiem Melburnā, pārņemot to no laikraksta „Austrālijas Latvietis" 29. novembŗa numura.

Sveicienus latviešiem Latvijas zīmēm.

dibināšanas 50 gadu atceres gadījumā bija piesūtījis Austrālijas ārlietu ministrs Haslaks ar telegrammu tieši Latvijas goda konsula R. G. Mekkomasa rīkotās pieņemšanas laikā 18. novembŗa pēcpusdienā Austrālijas viesnīcā Melburnā, kad pie viesnīcas zemu virs ielas visu dienu plīvoja Latvijas karogs un pieņemšanā no lūgtajiem viesiem 60 pašu latviešu vidū bija 80 citu tautiešu, to vidū Melburnas pilsētas galva, Viktorijas valdības 6 ministri, federālie un Viktorijas pavalsts parlamentārieši, konsulārie pārstāvji u. c. Šī pieņemšana izvērtās par nozīmīgu notikumu Latvijas 50 gadu jubilejas svinību virknē Austrālijā.

Melburnas pilsētas galvu Talbotu pie viesnīcas ieejas sagaidīja Latvijas konsulārais pārstāvis O. Rozītis, Melburnas latviešu organizāciju apvienības (MLOA) valdes pr-de A. Tamuža tautas tērpā un DV Melburnas nodaļas valdes pr-dis V. Rolavs. No Viktorijas valdības ielūgumu piedalīties pieņemšanā, izrādījās, bija akceptējis tieslietu ministrs Rīds, transporta ministrs Vilkoks, valsts izveidošanas ministrs Mansons ,pašvaldību ministrs Heimers, darba ministrs Rosters un ūdens piegādes ministrs Bortviks, kā arī federālā parlamenta deputāti Fokss, Vithorns, Stoks, Kristijs (visi liberāļi) Bensons (bezpartejiskais), senātori Džarmens (liberālis) un Litls (demokratiskā strādnieku partija), no Viktorijas parlamenta bij. strādnieku partijas vadītājs Stonhems, pašreizējais vadītājs Holdings, pavalsts liberāļu partijas priekšsēdis Soltijs, vēl citi pavalsts parlamentārieši, tiesnesis sērs Džons Barijs, virkne ārzemju konsulātu vadītāju ar ASV ģenerālkonsulu Servisu galvgalā u. t. t. Latviešu vidū redzēja samērā daudz akadēmiski izglītotu jauno tautiešu.

Tostu Latvijas dzimšanas dienai uzsauca klātesošais ministrs Rīds. Pieņemšanas laikā O. Rozītis pasniedza R. G. Mekkomasam, kas kopš 1931. gada ir Latvijas goda konsuls Melburnā, Brīvās pasaules latviešu apvienības Latvijas 50 gadu atzinības medaļu.

Abu Melburnas latviešu biedrības (MLB) skolu rīkotais Latvijas valstssvētku akts 16. novembrī Latviešu nama lielajā zālē izvērtās svinīgs un bija labi apmeklēts. Bez gandrīz 200 bērniem ieradās arī tikpat daudz vecāku. Svētbrīža uzrunā prāv. A. Grosbachs mazos klausītājus aizveda pastaigā uz zaļumi, kur veikalos vēl arvien var iepirkties, runājot latviski, bet mežos aug gardās baravikas. Kad bērni izaugs lieli, viņi paši aizbrauks uz šo brīnumzemi un to apskatīs. Lūgšanas vārdus teica prāv. S. Gaidelis, bet par laicīgā akta atklājēju bija aicināts Tēvzemes balvas laureāts — kādreizējais pasaules rekordists soļošanā Jānis Daliņš, kas atcerējās 18. novembŗa svinības sava novada skolā Latvijā.

Latvijas svētku dienai bērni bija sagatavojuši deklamācijas, dziesmas un rotaļas, kas risinājās abu skolu pārziņu — A. Nellandes un G. Brēmaņa vadībā. Pēc 2 stundu garā akta bērnus pamieloja ar cepumiem un maizītēm.

16. novembŗa vakarā Tēvzemes balvas laureāts J. Daliņš atklāja gleznu izstādi, kurai paralēli vēl notika daiļamatniecības skate; varēja redzēt arī stendus ar neatkarīgās Latvijas naudu, ordeņiem, nozīmēm un dokumentiem — universitātes beigšanas diplomu, skolas gatavības apliecību, Lāčplēša kara ordeņa piešķiršanas apliecinājumu u. c. Latvijā kādreiz nebija joka lieta tikt pie 500 latu naudas zīmes, bet šajā izstādē tās netrūka. Daiļamatniecības skatē dažādās nozarēs 23 autori rādīja 155 darbus. Šie autori bija: R. Druva, I. Kociņa, M. Velde, A. Upīte, A. Baumane, Blokmane, L.Herlinga, Kandarovska, A. Ozoliņa, I. Ziemele, V. Kažoka, I. Upīte, L. Kārkliņš, J. Laduzāns, N. Neiburga, M. Jemeljānova, V. Ķerzums, O. Kampe, V. Pūce, G. Rozenburgs, E. Gērmanis un G. Purēns. Viena daiļamatnieku darbu klāsta galā bija arī grāmatu galds.

Ar savām gleznām reprezentējās 15 melburniešu: A. Ansons, O. Bisenieks, J. Ceriņš, G. Ērglis, G. Jurjāns, Z. Jurjāne, L. Meilerte, J. Prieditis, H. Ramma, L. Svīķers, K. Trumpis, E. Vilka, J. Šēnbergs, P. Zāģeris un J. Kalniņš. Vēl redzēja arī Melburnā mirušā mākslinieka S. Kalniņa 3 darbus. Bez tam daži tautiešī deva izstādei mirušo un citu zemju autoru 16 gleznu, kuŗu kopīgā vērtība bija nocenota uz 3000 dol. Skatījām J. Rozentāla, V. Purviša, Valtera, N. Strumkes, V. Tones, O. Kuncītes, A. Annus, E. Geistautes, E. Juŗkeļa un J. Jansona darbus.

Vairāk nekā 200 apmeklētāju 16. novembrī ieradās tēvzemei veltītajā vakarā, kuŗu MLOA valdes pr-de A. Tamuža ievadīja ar M. Ziverta vārdiem: „Ai, zemīte, tēvu zeme, kā tu velci atpakaļ..." Pianiste Zane Ritere atskaņoja E. Freimaņa „Variācijas par Čučī mana līgaviņa".

Vakara centrā bija temats par tēvzemi un brīvību latviešu literatūrā. Latviešu preses biedrības Austrālijas kopas valdes pr-ža Dr. K. Ābeles sakārtojumā. Viņš arī teica komentārus par dažādiem posmiem Latvijas vēsturē, sākot no zemgaļu 100 gadu cīņām par brīvību līdz pašreizējai nebrīvībai, bet ar ticības apliecinājumu nākotnei L. Breikša dzejas vārdos. G. Kūlniece, L. Kalniņa, S. Plakans un J. Ulms lasīja Ed. Virzas, A. Grīņa, A. Čaka, J. Grīņa, H. Vīķas, K. Rabāca, A. Pelēča, P. Aigara, V. Veldres, Andreja Eglīša un L. Breikša darbus. Apmeklētāji „izlasīja" veselu daiļliteratūras grāmatu ar atbalsīm par Latvijas un latviešu likteni vēstures gājumā.

Jubilejas sarīkojumu kulminācija Melburnā bija 17. novembrī. Jau rīta pusē ap 200 dievlūdzēju, arī nekatoļi un organizāciju pārstāvji, ieradās latviešu katoļu svinīgajā dievkalpojumā, kam īpaša nozīme izvērtās sakarā ar Melburnas archibīskapa personīgā pārstāvja bīskapa Dž. Kalinana klātieni. Bīskaps teica arī runu. Vēlāk mūsu katoļu vārdā mazie latvieši Mārīte Pacunska un Andris Sviļāns bīskapam dāvināja grāmatu „Latvia — Country and People". Bez viņa ieradās arī vēl citi austrāliešu viesi.

(Nobeigums 5. lpp.)

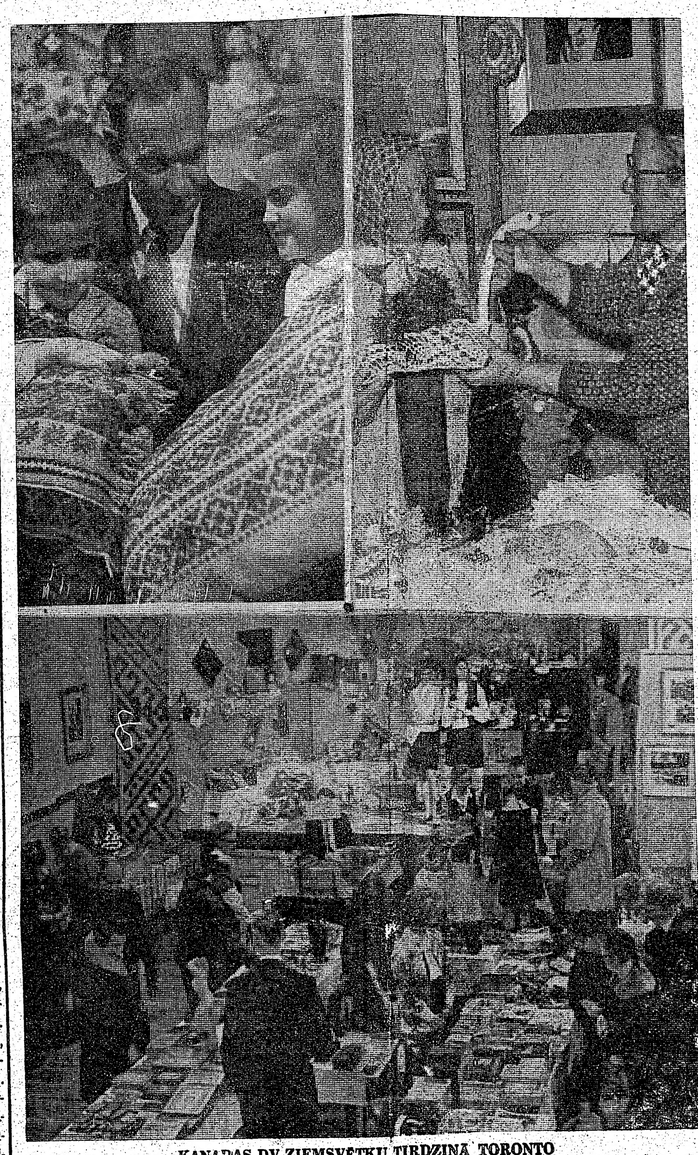

KANADAS DV ZIEMSVĒTKU TIRDZIŅĀ TORONTO

Augšā pa kreisi: Tirdziņa rīcības komitejas priekšsēdis Alberts Šterns izvaicā brāli un māsu — 5 gadus veco Juri un 6 gadus veco Ilzi Ezergaili, vai viņiem vienmēr tik laimīga roka „izvilkt" galvenos laimestus. — Augšā pa labi: Jautājumu, kas visvairāk ieprieciņās bērnus un mazbērnus, pārrunā Marta Grīnbauma (pa kreisi) un rokdarbniece Alma Miesniece, kuŗai bija pilns galds pašdarinātu sedziņu. Arī uzņēmumā redzamā „zoss" ir viņas darbs. „Strādāt rokdarbus — tā ir mana atpūta," izteicās A. Miesniece. — Apakšā: Skaļs no balkona uz zāli un daļu no stendiem; aizmugurē uz skatuves loterijas laimestu klāsts.

Foto: J. Lāgers

Gunārs Liepiņš

Latviešu spēks

Palaikam mūsu presē parādās gan pelnīti, gan nepelnīti pārmetumi trimdas jaunatnei, kuŗa it kā vēl neesot pilnīgi nobriedusi, nedz arī spējīga stāties tās paaudzes rindās, kuŗas pārstāvju rindas kdienas mums retākas kļūst.

Politiskajā frontē dzirdam tādus pašus pārmetumus par jauniešu nenosvērto tiekšanos un it kā ceļu meklēšanu uz dzimtenē palikušo tautas un jaunatnes daļu. Līdz šim šī akcija, protams, vairāk izpaudās tikai rakstu un diskusiju divkaujās, ne vienai, ne otrai pusei negūstot jūtamus panākumus. Tas tādēļ, ka t.s. vecie allaž mīl visam pieiet ar pārāk lielu apdomību un piesardzību, turpretim jauniešos mājo eksperimentu gars. Tieši še vecie aizmirst, ka arī paši kādreiz bijuši jauni — nemiera, dziņu un cīņas degsmes pilni, gluži kā tagad mūsu jaunatne. Šīs nemiera dzirksteles kvēlo, jaunatne grib cīnīties. Ja jauniešos manāma neapmierinātība par vecākās paaudzes nostāju, tad, varbūt, par tik daudz, ka nākas dzirdēt vecās paaudzes nopūtas: „Kādēļ gribat būt ekstrēmisti? Kādu jaunu pasauli domājat celt? Kādēļ neesat apmierināti ar to, kas mums jau ir?" Citiem vārdiem, vecākā paaudze ir apmierināta un jūtas labi mūsdienu trimdā un nekādas pārmaiņas nevēlas. Bet tikko jaunieši ceļ galvu pāri tranšeju grāvja uzbēruma malai, mēs viņus sākam strostēt. Mūsu vecākās paaudzes izteikta filozofija ir: ko mēs jaunu izkaŗosim? — Ko tas izsaka, mēs visi labi zinām.

Kādu brīdi likās, ka jauniešu ofensīvajā frontē iestājies klusums. Klusums pirms vētras, — teic kāds vecs sakāmvārds. Likās, ka notika kaut kāda spēku un ofensīvas pārgrupēšana jaunam pagriezienam, jaunam posmam.

Šai posmā un klusuma brīdī iznāca pol. mag. Imanta Alkšņa nacionālpolītisku rakstu kopojums „Latvijas sapnis", kuŗā galvenie autori ir mūsu trimdas jaunās paaudzes piederīgie. Grāmatas izdevējs saka, ka pārdrošo domu satura dēļ grāmatu nav vēlējies izdot neviens trimdas apgāds. „Šī grāmata nav domāta sapņotājiem, bet reālistiem, kas savu Latvijas sapni grib redzēt kļūstam par īstenību," lasāms priekšvārdā. Būtu jāpiezīmē, ka arī pazīstamais literātūras kritiķis Jānis Rudzītis Vācijas laikrakstā „Latvija", šo izdevumu recenzējot, cita vidū raksta: „Man ir vēlēšanās pasvītrot, ka šī rakstu krājuma parādīšanās jāvērtē kā ļoti ievērojams notikums. Būtu labi, ja ar to iepazītos visplašākās aprindas, ja rakstos paustās domas kļūtu par referātu un diskusiju objektu mūsu sabiedriskajās un politiskajās organizācijās."

Bet vai ar šo grāmatu ir iepazinusies mūsu trimdas saimes lielākā daļa? Vai ir notikuši referāti un diskusijas? Vai ir daudz tādu grāmatu galdu, kuŗu plauktos atrastos arī šis izdevums?

Ir tiesa, grāmatā pārmests un uzbrukts trimdas snaudulīgajai varēšana tagad būtu mazāka?

Ja paaudze, kas personīgi piedzēja valsts uzcelšanu un uzplaukumu, sāktu justies pagurusi, tad rūpēsimies, lai mūsu jaunā paaudze spētu pārņemt un tālāk izveidot mūsu pašu valsts ideju. Mēs nedrīkstam pieļaut šīs idejas novecošanos.

Kopš esam atšķirti no dzimtenes, daudz kas ir mainījies mūsu dzīvē un vēl vairāk mūsu tuviniekus dzīvē okupācijas varas spaidos. Lai arī no ārpuses uzspiestie apstākļi mūs būtu sadalījuši dīvās atsevišķās grupās, tomēr mums ir kopīga palikusi griba dzīvot brīvu cilvēku dzīvi pašiem savā valstī. Šo gribu mums neviens nav varējis atņemt.

Mūsu brīvības gadi bija īsi, tie tomēr nebija par īsiem, lai arī

(Nobeigums 5. lpp.)

Latvijas daudzinājums Eiropas galvaspilsētās

LONDONĀ

Latvijas neatkarības proklamēšanas 50. gadadienu Anglijas galvaspilsētas latvieši atzīmēja 18. novembrī. Svinības sākās pēcpusdienā ar dievkalpojumu Sv. Pētera baznīcā, kuŗu vadīja prāvests R. Mužiks un mācītāji J. Jurģis un J. Gailis. Mām. J. Jurģis savu svētrunu pamatoja ar Dāvida dziesmas vārdiem: „Svētīga ir tā tauta, kam tas Kungs ir par Dievu", pakavēdamies pie mūsu tēvzemes un tautas likteņgaitām. Dievkalpojumu kuplināja operdziedone Renāte Gūtmane no Vācijas, dziedot A. Jurjāna „Lūgšanu" no kantātes „Tēvijai". Prāv. R. Mužiks nolasīja Kenterberijas archibīskapa Ramzija vēstījumu, kuŗā latviešu tauta sirsnīgi apsveikta Latvijas 50 gadu jubilejā un izteikta cerība, ka kristīgie Latvijā no jauna atgūs brīvību, pēc kuŗas tiecas ikviena kristīga tauta. Kaut bija darba diena, svētku dievkalpojums tomēr bija ļoti kupli apmeklēts.

Pēc dievkalpojuma notika Latvijas valstssvētku akts Kerstona aulā. To ievadīja Londonas latviešu koris ar H. Pavasara „Viens vienīgs vārds" komponista A. Jēruma vadībā. Svētku runu teica Latvijas sūtniecības Londonā vadītājs T. V. Ozoliņš (skat. raksta tālākajā daļā) angļu un latviešu valodā. Akta pirmā daļa beidzās ar Latvijas un Anglijas himnām. Koncerta daļā dziedāja Vācijas viešņa Renāte Gūtmane(pie klavierēm Marija Solimini), operdziedonis Edvīns Krūmiņš (pie klavierēm Daina Pavasara) un Londonas latviešu koris. Svētku aktā piedalījās ap 500 apmeklētāju, to vidū ap 70 britu un citu tautu viesi. Bija ieradušies arī 5 britu parlamenta locekļi — sērs Klaivs Bosoms, Gvinfors Evans, sērs Džons Rodžers, Alberts Roberts un Dadlijs Smits, tāpat Igaunijas un Lietuvas diplomātiskie pārstāvji A. Torma un V. Bajickas, abu kaimiņtautu sabiedriskie darbinieki, Dienvidvietnamas vēstnieks, apustuliskā delegāta pārstāvis, Polijas trimdas valdības ministru prezidents A. Zaviša, bij. Polijas nacionālās valdības vēstnieks Londonā grāfs E. Račinskis un daudzu Austrumeiropas tautu organizāciju vadītāji un politiķi.

Latvijas dzimšanas dienas svinības beidzās Kekstona nama Jorkas zālē, kur Latvijas sūtniecības vadītājs T. V. Ozoliņš bija rīkojis pieņemšanu svētku viesiem.

T. V. OZOLIŅA RUNA

Lai tuvinātu brīvības atgūšanu, esam virinājuši valstsvīru durvis, rakstījuši presē, rīkojuši demonstrācijas, brīdinājuši un lūguši vēl brīvās zemes. Ir tikai dabīgi, ka visas mūsu trimdas organizācijas ir ieslēgušās šajā darbā — katra pēc savām iespējām un izpratnes. Visnotaļ te jāatzīmē Brīvās pasaules latviešu apvienības, kuŗā ir pārstāvēti visu zemju latvieši un kas ir tiesīga runāt 120.000 lielas trimdas saimes vārdā. Tā ir izlaidusi sešviš̌ku vēstījumu, kas būs stiprinājums šai grūtajā laikā.

Apliecināsim savas dziļākās simpatijas mūsu tautas brāļiem un māsām dzimtenē, kas tik ļoti cieš zem komūnistu jūga. Īstā tautas nākotnes nosargātāja un brīvības izcīnītāja būs pati tauta tēvzemē. Viņa būs tā, kas noteiks valsts jauncelsmes veidu. Lai panāktu Latvijas brīvību, mums ir jāceļ tilti uz mūsu apspiesto tautu, bet ne uz mūsu tautas apspiedējiem.

Dzīves gaitās mums ir bieži jāpiedzīvo vīsādi pretvēji, bet nesāksim tiem līdz locīties. 18. novembris mums ir svētku diena, kuŗā stiprināsimies savā apņēmībā stāvēt par tautas vienību un valsts neatkarību.

Mūsu brīvības laiks bija visai īss, tikai 22 gadi, bet vēl šodien izjūtam to pašu, ko pirms 30 gadiem esam dzirdējuši no nelaika prezidenta mutes: „Valsts gadasvētki arvien ir sakustinājuši un saviļņojuši mūsu domas un jūtas, likuši straujāk pukstēt mūsu sirdīm priekā un pateicībā."

Pirms 50 gadiem, kad Latvijas neatkarību pasludināja, stāvoklis bija grūts, varbūt pat bezcerīgs, un tomēr mēs mērķi sasniedzām. Tā arī tagad, ja kādam stāvoklis šķiet bezcerīgs, nenokārsim nevarīgā rokas. Toreiz mēs iespējām uzcelt ir saimniecisko, ir garīgo Latviju, un vai tad mūsu

Latviešu spēks

Palaikam mūsu presē parādās domāšanai, tajā arī nesaudzīgi gan pelnīti, gan nepelnīti pārmetumi trimdas jaunatnei, kuŗa it kā vēl neesot pilnīgi nobriedusi, nedz arī spējīga stāties tās paaudzes rindās, kuŗas pārstāvju rindas kdienas mums retākas kļūst.

Politiskajā frontē dzirdam tādus pašus pārmetumus par jauniešu nenosvērto tiekšanos un it kā ceļu meklēšanu uz dzimtenē palikušo tautas un jaunatnes daļu. Līdz šim šī akcija, protams, vairāk izpaudās tikai rakstu un diskusiju divkaujās, ne vienai, ne otrai pusei negūstot jūtamus panākumus. Tas tādēļ, ka t.s. vecie allaž mīl visam pieiet ar pārāk lielu apdomību un piesardzību, turpretim jauniešos mājo eksperimentu gars. Tieši še vecie aizmirst, ka arī paši kādreiz bijuši jauni — nemiera, dziņu un cīņas degsmes pilni, gluži kā tagad mūsu jaunatne. Šīs nemiera dzirksteles kvēlo, jaunatne grib cīnīties. Ja jauniešos manāma neapmierinātība par vecākās paaudzes nostāju, tad, varbūt, par tik daudz, ka nākas dzirdēt vecās paaudzes nopūtas: „Kādēļ gribat būt ekstrēmisti? Kādu jaunu pasauli domājat celt? Kādēļ neesat apmierināti ar to, kas mums jau ir?" Citiem vārdiem, vecākā paaudze ir apmierināta un jūtas labi mūsdienu trimdā un nekādas pārmaiņas nevēlas. Bet tikko jaunieši ceļ galvu pāri tranšeju grāvja uzbēruma malai, mēs viņus sākam strostēt. Mūsu vecākās paaudzes izteikta filozofija ir: ko mēs jaunu izkaŗosim? — Ko tas izsaka, mēs visi labi zinām.

Kādu brīdi likās, ka jauniešu ofensīvajā frontē iestājies klusums. Klusums pirms vētras, — teic kāds vecs sakāmvārds. Likās, ka notika kaut kāda spēku un ofensīvas pārgrupēšana jaunam pagriezienam, jaunam posmam.

Šai posmā un klusuma brīdī iznāca pol. mag. Imanta Alkšņa nacionālpolītisku rakstu kopojums „Latvijas sapnis", kuŗā galvenie autori ir mūsu trimdas jaunās paaudzes piederīgie. Grāmatas izdevējs saka, ka pārdrošo domu satura dēļ grāmatu nav vēlējies izdot neviens trimdas apgāds. „Šī grāmata nav domāta sapņotājiem, bet reālistiem, kas savu Latvijas sapni grib redzēt kļūstam par īstenību," lasāms priekšvārdā. Būtu jāpiezīmē, ka arī pazīstamais literātūras kritiķis Jānis Rudzītis Vācijas laikrakstā „Latvija", šo izdevumu recenzējot, cita vidū raksta: „Man ir vēlēšanās pasvītrot, ka šī rakstu krājuma parādīšanās jāvērtē kā ļoti ievērojams notikums. Būtu labi, ja ar to iepazītos visplašākās aprindas, ja rakstos paustās domas kļūtu par referātu un diskusiju objektu mūsu sabiedriskajās un politiskajās organizācijās."

Bet vai ar šo grāmatu ir iepazinusies mūsu trimdas saimes lielākā daļa? Vai ir notikuši referāti un diskusijas? Vai ir daudz tādu grāmatu galdu, kuŗu plauktos atrastos arī šis izdevums?

Ir tiesa, grāmatā pārmests un uzbrukts trimdas snaudulīgajai dzīvei un vēl vairāk mūsu tuviniekiem dzīvē okupācijas varas spaidos. Lai arī no ārpuses uzspiestie apstākļi mūs būtu sadalījuši dīvās atsevišķās grupās, tomēr mums ir kopīga palikusi griba dzīvot brīvu cilvēku dzīvi pašiem savā valstī. Šo gribu mums neviens nav varējis atņemt.

Mūsu brīvības gadi bija īsi, tie tomēr nebija par īsiem, lai arī analizētas Rietumu un padomju politiskās iekārtas un metodes. Jauno autoru „Latvijas sapņa" domu varētu izteikt šādi: mācīsimies stāvēt paši uz savām kājām un cīnīties bez citu palīdzības, jo tā tikpat nekad nenāks.

Paļaujoties pašiem uz savu spēku, jauniešu ierosmē radies vēl kaut kas īpats. Tās ir speciālas pogas: sarkans pamats ar baltu līmenisku svītru un uzrakstu „Latvian Power". Jānožēlo tikai, ka ne krāsa, ne arī Latvijas karoga izmēri nav pareizi. Šīs pogas, kuŗas kā latviešu spēks simbolizēja un vienoja latviešus, it īpaši jauniešus, pierādīja pasaulei, ka lielā un visvarenā komūnistiskā Pad. savienība nobijās no latviešu spēka stipruma un izprovocēja rietumu sabiedrotos, kuŗi aizliedza pirmo pasaules latviešu jaunatnes kongresu Rietumberlīnē. Dabīgi, jauniešos šis sabiedroto lēmums radīja vēl lielāku sarūgtinājumu un vilšanos divkosīgajā politikā, taču ar gandarījumu jāsaka, ka kongresa aizliegums un Maskavas nobīšanās izraisīja spontānu un triumfālu atbalsi un ieguvumu latviešiem, ar ko krievi nebūt nebija rēķinājušies. Tie bija aizmirsuši, ka rietumu pasaulē un it īpaši Rietumvācijā valda preses brīvība. Jauniešu kongress kļuva par starptautisku degpunktu vārda tiešajā nozīmē. Par jauniešiem ziņoja vācu radio, televizija un plaši raksti ar attēliem brīvās pasaules preses slejās. Vai tagad nav skaisti, ka varam visi teikt: lielais lācis nobijās no latviešu spēka un izdarīja savā vājuma brīdī latviešiem lielu pakalpojumu?

Nav apstrīdams, ka kongresa aizliegums Rietumberlīnē radīja neparedzētas neērtības kongresa pārorganizēšanā, bet ievērojot, ka Hanoverā notika Eiropas latviešu 2. dziesmu svētki, jauniešiem bija iespēja bez grūtībām visu pārsviest uz Hanoveru. Jāsaka gan, ka jauniešiem bija jāsamierinās ar nepiemērotām telpām, jo bija brīži, kad Lejassaksijas zāles vienā galā sprieda jauniešī, bet tās pašas zāles otrā galā notika viesu un koristu ēdināšana ar lielu knadu. Arī kongresa dalībnieku izvietošana sagādāja grūtības, un jauniešiem nācās pirmo nakti pārlaist uz kailas grīdas. Taču jāsaka, ka arī še palīdzēja tas latviešu spēks un stiprums, kas jaunos latviešos iedzimts no tēva un mātes. Šīs neērtības bija pamatsamas arī tādēļ, ka „berlīniešus" Hanoveras lidlaukā sagaidīja kā uzvarētājus ar dziesmām un ziediem. Tur bija reportieŗi, un filmu kameras iemūžināja neaizmirstamus brīžus. Latviešu spēks bija kļuvis par spēku un skalstuma parādi to notikumu virknē, pa kuŗu gāja mūsu tauta. Uz kāda Zviedrijas latviešu jaunieša automašīnas „purngala" stateniski atspoguļojās sarkanbaltsarkanās Latvijas karoga krāsas, kuŗas tik dzīvi mirdzēja uz melnā fona, bet aizmugurē virs loga, jumta līekumā, lielu burtu uzraksts: Latvian Power. Šī automašīna bija ripojoša reklāma dzīvajās Hanoveras ielās.

Ir ļoti iespējams, ka latviešu jaunieši, ja Pad. savienība nebūtu ieļaukusies, nekad nebūtu ieguvuši tādu uzmanību un pat popularitāti kā likteņgajās dienās Rietumberlīnē. Ir iespējams, ka par latviešu kongresu Rietumberlīnē nebūtu pat gailis nodziedājis. Tādēļ gribētos teikt, ka mums, vecākajai paaudzei, nebūtu daudz jārunā par ragu aplaušanu jauniešiem par to, ka viņi nav politiski nobrieduši lielu darbu cēlienam. Līdz šim mēs, liekas, esam maldījušies un cīnījušies savā starpā par pozicijām. Dosim jauniešiem lielāku brīvību un materiālu atbalstu. Ja mēs neesam viņus pienācīgi novērtējuši, lai atcerēsimies, ka no latviešu spēka bīstas pat lielā Pad. savienība, kuŗa jau atrodas sabrukuma priekšvakarā.

Ziemas saulgrieži

BIRUTAS SENKEVIČAS APCERĒJUMS PAR ZIEMSVĒTKU TRADICIJĀM

Sen gaidīju, nu atnāca
Tie bagāti Ziemas svētki
(Tautas dziesma)

Ir zināms, ka daba cilvēku ietekmē fiziski, lai kādos klimatiskos apstākļos tas dzīvotu. Tāpat latviešu tautu dzintarjūras krastā ietekmē ziemeļnieciskā daba. Ziema un vasara latviešiem ir ļoti iezīmīgi gada laiki. Ziema, kuŗas sākumā mēs sauli gandrīz neredzam, ir pilnīgs pretstats gaismas dienai vasarā, kad pat pusnaktī neizzūd viegla blāzma.

Tumsas varai pieaugot, tuvojas ziemas saulgriežu svētki, kad gaisma atsāk savu uzvaras gājienu. Šie pretstati iezīmējas arī ierašu veidošanā ar mistiskām tradicijām, kuŗās saskatām daudz simboliskas, izpaužoties gaismas cīņā ar tumsu. Mūsu senču rakstuŗīgākās ierašas ziemā grupējās ap saulgriežiem, kad notika dažādas izdarības — bluķa dedzināšana, budeļos iešana tumšajās naktīs un īsajās dienās, lai aizbaidītu tumsu un visus launos garus. Kaut gandrīz katrā novadā budeļus apzīmē citādi (ķekatas, viepļi, danču bērni, čigāni), taču visiem bija viens uzdevums — atbaidīt, padzīt tumsu un launumu.

Budeļu apzīmējums cēlies no darbības vārda „budēt", kas nozīmē mudināt. Apzīmējums „ķekata" nāk no sanskrītu „hekata" un nozīmē kaut ko pārveidot par nepazīstamu. Budeļi „budina" jeb mudina nepaļauties tumsas varai un turēt godā senču tikumus, cenšas pat ar pēršanu un lāča didīšanu aizdzīt launumu. Budeļi ir arī auglības un svētības nesēji sētās, laidaros un tirumos, tāpat seno tikumu sargi un jautrības gādātāji. Budeļu darbībā labais cīnās ar launo un tumsu. Beigās pati saule palīdz gūt uzvaru.

Tādēļ mūsu senči dievināja sauli, tādēļ saules simbols dominē senajā latviešu ornamentikā, kaut saules zīmes pirmveidi latviešiem ir kopīgi ar citām tautām.

Arī budeļu maskām ir sava nozīme. Vilks izteic launumu, tumsu un salu, bet kaza gaismu, kuŗu vilks cenšas aprīt, tomēr dzērve ar gudrību viņa nodomu izjauc. Melna sieva simbolizē gaŗo nakti, bet dažos novados to uzskata par nāvi, tādēļ liek izkapti nest pār plecu. Mūsu senči nebaidījās nāves, bet nekad to necildināja. Cilvēka aizlešana bija paša par sevi saprotama lieta. Budeļiem izziemojoties vienās mājās, tiem pievienojās arī tās ļaudis, un visi kopā devās tālāk, vilkdami līdz smagu ozola bluķi, kuŗu pēdējās apciemojamajās mājās vai kādā uzkalniņā svinīgā ceremonijā sadedzināja. Bluķa velšana un sadedzināšana raksturo darba grūtumu, to dedzinot un gaismu ar siltumu gaidot.

Kurzemes superintendents P. Eichorns 1636. gadā savā darbā „Reformatio gentis letticae" par šiem svētkiem rakstīja, ka latvieši Kristus naktī svinot bezkaunīgus svētkus ar ēšanu, dzeršanu, dancošanu, lēkšanu un kliegšanu. Tā pavadot visu nakti. Raksturīga esot arī bluķa vilkšana. Šim nolūkam jau iepriekš sagatavojot lielu ozola bluķi, kuŗu ar lielu troksni velkot līdz no vienas sētas uz otru, kamēr beidzot svinīgā ceremonijā to sadedzinot.

Paraža dedzināt Ziemsvētku eglīti mūsu dzimtenē pārņemta no Vācijas 18. gadsimta sākumā. Vispirms turīgo tirgotāju namos un vēlāk arī lauku sētās sāka mirdzēt izgreznotas eglītes. Mūsu tautas dziesmu sējumos tomēr nav nevienas dainas par eglītes dedzināšanu.

Jau mēnesi pirms svētkiem meitas gatavoja greznojumus (puzurus, baložus u. c.) istabu rotāšanai. Saimnieks darīja alu, kāva cūkas un gatavoja desas, bet saimniece lēja sveces, cepa plāceņus un pīrāgus. Svētku galdu klāja ar baltu galdautu, dekorējot ar skuju zariem kā mūžīgās dzīvības simbolu, ar kūlīšos sasietām kviešu vai rudzu vārpām un sārtiem ābolīšiem. Galdu bagātināja cepts, bet nesagriezts sivēns un žāvēta cūkas galva, jo šņukurs simbolizē arklu: cūka ar degunu rakņā zemi. Bija arī žāvēts cūkas šķiņķis, rupjmaizes mīklā ievīstīts un krāsnī izcepts. Uz galda nedrīkstēja trūkt desu līkumu, jo tie rāda gada apaļumu. Piedevas šiem gardumiem bija sautēti kāposti, krāsnī cepti nemizoti kartupeļi, zirņi un pupas. Svētku ēdiens bija arī koča, gatavota no grūbām un žāvēta speķa. Piedzēra alu, kuŗu pagatavoja no sakaltētas rudzu maizes, pēc garšas pievienojot medu un dzērveņu sulu.

Chronikā minēts, ka letgaļi Ziemsvētkos ēdienu ziņā nododuties pagāniskām parežām un ēdot melnās asiņu desas, cūkas gaļu ar kāpostiem un veselu izceptu sivēnu. Ja mājās nebijis nobarotas cūkas, tad gājuši uz mežu nomedīt meža cūku, kuŗu uz liela sārta izcepuši.

Ziemsvētkiem bagātīgi klātais galds stāvēja visas trīs dienas, jo nedrīkstēja saimi nodarbināt. Pat lopiem nakts launagu deva pats saimnieks ar saimnieci.

Pienākot ziemas saulgriežu svētkiem, arī mēs, svešumā izklīdinātie latvieši, ar siltumu sirdī un laimes mirdzu acīs atmiņu kamanās pārstaigāsim mīļo dzimto sētu, kur katrs stūrītis pauž mūsu īpatos tikumus un paražas, kuŗas no paaudzes uz paaudzi veidojušas bagāto latviešu tradiciju kopumu. Šai sakarā, ievērojot vairāk jaunatnes audzinātāju lūgumu, esmu uzrakstījusi ziemas saulgriežu tēlojumu latviešu sētā, kuŗu laikraksts „Latvija Amerikā" apņēmies jau tagad publicēt, lai to interesenti varētu izmantot uzvedumiem. Sevišķi svešumā, kad nākotnē ir vēl necaurredzama, mums jāstiprina un jāspārno mūsu domas un darbi tautas bagāto tradiciju garā.

Projām iešu, nepalikšu
Šai vienā vietiņā;
Še nav mani rudzi sēti,
Še nav mana dzīvošana (t. dz.)

LASĪTĀJU VĒSTULES

NE ATLIKUMS,
BET IZTRŪKUMS

Latviešu laikrakstos, izvērtējot Latviešu dienas Čikagā, parādījusies ziņa, ka 2. Ziemeļamerikas latviešu teātŗa dienas beigušās ar 227,48 dol. atlikumu.

Organizējot šo sarīkojumu Latviešu dienu ietvaros Čikagā, vienošanās ar rīcības komiteju noteica radīt atsevišķu teātŗa kontu un segt izrāžu tiešos, aktieŗu apmešanās viesnīcās un citus proporcionālos izdevumus, pēc iespējas arī visus ceļa izdevumus teātŗa vienībām (Rīcības komitejas 1967. gada 2. decembŗa protokols).

Ja teātŗa konts uzrāda 227,48 dol. atlikumu, bet ceļa izdevumi bijuši 1750 dol. (apaļos skaitļos, pie tam mineapoliešiem 150 dol., sanfranciskiešiem 1000 dol. un torontiešiem 600 dol.), tad skaidri redzams, ka 2. teātŗa dienas beigušās ar 1500 dol. zaudējumu.

Teātŗa dienu laikā Latviešu biedrību sadarbības centrs paspēja naudas balvu 200 dol. apmērā, bet divas teātŗa vienības saņēma no izdevēja H.Skrastiņa grāmatas. Ar šīm grāmatām rīkotā loterija vienai teātŗa vienībai devusi 400 dol. atlikumu, kamēr otrai šie līdzekļi vēl jārealizē. Latviešu teātŗu apvienība Ziemeļamerikā pateicas par šo atbalstu. Tomēr 2. teātŗa dienu zaudējumi ļoti nopietni atsauksies uz 3. teātŗa dienu rīkošanu, tādēļ, lai latviešu sabiedrībai nerastos nepareizs ieskats, sniedzam šo paskaidrojumu.

Latviešu teātŗu apvienības
Ziemeļamerikā valde

☆

VAIRĀK PATIESĪBAS!

Vecie karavīri, kuŗiem pazīstama ne tikai mūsu nacionālās armijas, bet arī citu Eiropas valstu armiju iekārta, zina, ka vecākos virsniekus dienesta pakāpēs un augstākos amatos nepaaugstina kaut kādai augstskolu mācības spēku eksāminācijai. Tādos pašos ieskatos mūsu biju-

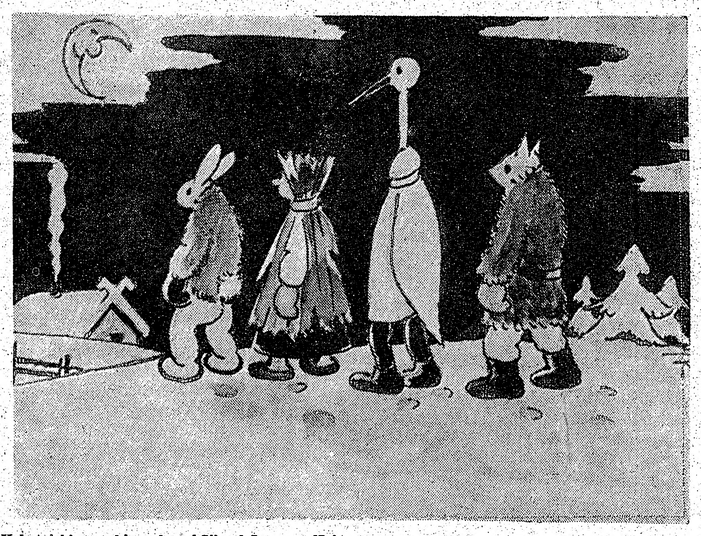

Ķekatnieki — zaķis, salmu kūlis, dzērve un lācis. Reiņa Birzgaļa zīmējums

LATVIJA

93. N-RS. SESTDIENA, 1968. GADA 7. DECEMBRIS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels. 508 Palmerston Blvd. Toronto 4, Ont.; tālr. 531—4533;

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Norītis 1765 Victoria Park Ave., Apt. 307, Scarborough, Ont.; tālr. 759—3076;

REDAKCIJA EIROPĀ

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str.19

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $ 1.50; 3 mēn. $ 4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $16.00 Atsevišķa numura cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $ 2.10, bet tekstā $ 4.20 — $ 6.40 par 1 collas slejas telpu.

tivitātē, kuŗa saistās ar sporta laukuma izbūvi Sidrabenē.

Kad šāgada 7. oktobrī Sv. Andreja draudze Toronto parakstīja līgumu ar sporta apvienību par zemes nodošanu sporta laukuma izbūvei, tikai vislielākie optimisti cerēja, ka daļu darbu varēs paveikt vēl šai rudenī, jo vēl nebija pabeigti iemērīšanas darbi, nedz sākti priekšdarbi lidzekļu vākšanai, jo nebija skaidrības, vai minēto līgumu vispār varēs parakstīt.

Līgums noteic, ka draudzei resp. Sidrabenes pārvaldei kā zemes īpašniecei piekrīt darbu virspārraudzība. Tādēļ Sidrabenes pārvaldes uzdevumā tagad ar prieku varu ziņot sabiedrībai — draudzes locekļiem, sportistu saimei, laukuma izbūves atbalstītājiem un labvēļiem, ka Latviešu sporta apvienība Kanadā priekšzīmīgi pabeigusi sporta laukuma izbūves pirmo, grūtāko un dārgāko posmu — laukuma nolīdzināšanu un skrejceļu vietu ierīkošanu, pie tam šis darbs (liekas, ar noteiktu apņemšanos) bija paveikts līdz Latvijas lielajai dienai 18. novembrī.

Ka darbs tik labi veicies, varam pateikties tam, ka sporta apvienības vadībā pašreiz darbojas enerģiski un spējīgi darbinieki — priekšsēdis Viktors Sališs, R. Bulte, G. Gubiņš, R. Kadiķis, A. Mackars, E. Skujiņš u. c. Kā otrs, ne mazāk svarīgs faktors, atzīmējama laimīgā sagadīšanās, ka LSAK priekšsēdim V. Sališam ir brālēns J. Silavs, kas ir liela zemes darbu uzņēmuma līdzīpašnieks. Atbalstīdams katru lietderīgu latviešu pasākumu, viņš darīja visu iespējamo, lai šoruden iecerētos darbus arī tiešām paveiktu.

Sakarā ar rudenīgo laiku darbi gan it kā ielīga un brīdi pat likās, ka šogad paredzēto neizdosies paveikt, taču laika apstākļi mainījās un, kaut ar pārtraukumiem, iecerētos darbus veica. Tūkstošiem kubikjardu zemes ir norakta un pārvietota zemākās vietās, melnzeme atdalīta un atkal uzbērta. Lielais darbs paveikts ar dārgām, bet šim uzdevumam piemērotām mašīnām V. Silava vadībā un uzraudzībā, kas ar lielu prasmi darbu veicis priekšzīmīgi, par ko katrs var pārliecināties, aizbraucot uz Sidrabeni. Tādēļ Sidrabenes pārvalde par jau paveikto darbu izsaka sirsnīgāko pateicību LSAK darbiniekiem, J. Silavam, sporta lietpratējam A. Zaķim, mērniecības speciālistiem inž. Lapiņam, J. Pavāram, K. Plīlagam un citiem, kas atbalstījuši šī projekta iedzīvināšanu un paveikšanu līdz pašreizējam stāvoklim.

Ja kāds vēl nezinātu: Sidrabenē būvē lielu un skaistu, starptautiskiem noteikumiem atbilstošu vieglatlētikas un futbola laukumu, kuŗā varēsim noskatīties ievērojamas sacīkstes ar teicamu sportistu piedalīšanos. Lieli darbi var sākties un veikties tikai tad, ja ir ierosme, apņemšanās un pietiek gribas un izturības iesāktā pabeigšanai. Bet pār visu tomēr nepieciešams viens kopīgs pamudinājums — sabiedrības atsaucība, no kuŗas viss atkarīgs. Milje tautieši, šis laukums kalpos ne tikai sporta, bet arī dažādām kultūrālām vajadzībām, tādēļ atbalstiet pasākumu ar savām spējām atbilstošu devumu!

F. Plīsis, Toronto

☆ No 280 gleznām Varanas festivālā, Brisbenā, mākslas izstādes žūrija izvēlējusies godalgošanai Teodora Krūmkalna gleznu „Vientulība". Krūmkalns izstādē piedalījās ar diviem darbiem, iegūstot par minēto 250 dol. balvu.

☆

PRIEKŠZĪMĪGI VEIKTS!

Latvijas lielās jubilejas un olimpisko spēļu gadā Latviešu sporta apvienība Kanadā, liekas, sasniegusi jaunu rekordu savā organizēšanas darbā, proti — ak-

Edmunds Zirnītis

CEĻŠ

EDVARTA TŪTERA DZEJOĻU

Dzejoļu krājums „Ceļš uz mājām" ir Edvarta Tūtera 75 gadu jubilejas grāmata, skaists Upeskalna apgādā izdevums, kuŗu 225 eksemplāros apgādā brīnumdaris Roberts Jaskovskis „ar roku salicis, iespiedis un iesējis." Dziesmu svētku laikā man laimējās pirmoreiz tikties un labu stundu patērzēt ar šo brīnumaino dzejas entuziastu, kas, dzejniekiem pasniegdams roku un vilkdams viņus no nebūtības tumsas baltās saules gaismā, izdod dzejoļu grāmatas un tikai dzejoļu grāmatas — bez kādām peļņas tieksmēm.

Motīvu un noskaņu ziņā „Ceļš uz mājām" ir iepriekšējā krājuma „Pēdas sniegā" turpinājums, tikai šai lielajā sāpju dziesmā vēl nerimtīgāk, vēl izmisīgāk dzejnieks sauc pēc ceļa uz mājām.

Krājumam ir trīs daļas — „Svešā norā", „Augšāmcelšanās zvani" un „Nemitas, nemitas saukt"; tas līdzīgs trīs daļu sonātai: klejojot ar sāpēs gruzdošu sirdi pa svešo noru, aiz miglas un kvēpiem dzejnieks saklausa augšāmcelšanās zvanus, un viņa dvēsele nemitas saukt pēc dārgās tēvzemes Latvijas. Krājums izskan ar spēcīgu cerību akordu: pēc posta un tukšuma gadiem „ieso los pasaule saulainās sliedēs; pazudīs ziema, kad zust liks tai Dievs". Tad „reiz uz mājām ceļš cits mūs aizvedīs".

Svešā nora dzejniekam ir trimdas simbols. Dzejoļi „Kāds ar lepnumu" šis „kāds" nav neviens cits kā pats dzejnieks, kuŗa „stāvs saliecies uz priekšu, / It kā tam nesamais / Par smagu kļuvis sen," lazdas spieķi delnā, lai nepakluptu, „kad sirds sāk gražoties". Tikai dažs jaunais, kas ēdis vienīgi svešuma maizi, sauc viņu par sapņotāju, bet lepnumā brīves meklētājs raujas prom no ikdienas. Pa svešo noru klejodams, vientulis atmiņu refleksijās meklē skaidrību, gaismu un gaišu saskaņu, meklē „kādas pēdas, kādu ziedu, putna balsi, aizdzen prom kas sirdij bēdas". Domās, sapņos, ilgās tikai var rauties prom no svešās noras uz mīļoto dzimto pusi, kas dzīvei devusi spēku, jaunu un mīļu seju. Dzejnieks dzīvo starp divām maņām: svešo noru un dzimto pusi. Puķe, smaids, sena dziesma vai kāds nieks it kā augšāmcelšanās zvani uzmodina dzejnieka dvēselē atmiņu refleksijas par bijušo dzīvi, kas valdzināda ma atmirdz skaistumā. Pie vaiga tikai jāpieglaužas trimdas cerīgzaram, jau dvēsele joņo prom; dzirdot senu dziesmu, sirds raujas tai pretī, no vaiga aizdzen skumjas, skropstās iemet prieka rasu, krūtīs remdē asās sāpes, atmiņās atplaukst dārgas sejas (Sena dziesma, Kad ilgas kūmās nāk). Vizionārie nomoda sapņi ir liela zemes darbu uzņēmuma līdzīpašnieks. Atbalstīdams katru lietderīgu latviešu pasākumu, viņš darīja visu iespējamo, lai šoruden iecerētos darbus arī tiešām paveiktu.

Sakarā ar rudenīgo laiku darbi gan it kā ielīga un brīdi pat likās, ka šogad paredzēto neizdosies paveikt, taču laika apstākļi mainījās un, kaut ar pārtraukumiem, iecerētos darbus veica. Tūkstošiem kubikjardu zemes ir norakta un pārvietota zemākās vietās, melnzeme atdalīta un atkal uzbērta. Lielais darbs paveikts ar dārgām, bet šim uzdevumam piemērotām mašīnām V. Silava vadībā un uzraudzībā, kas ar lielu prasmi darbu veicis priekšzīmīgi, par ko katrs var pārliecināties, aizbraucot uz Sidrabeni. Tādēļ Sidrabenes pārvalde par jau paveikto darbu izsaka sirsnīgāko pateicību LSAK darbiniekiem, J. Silavam, sporta lietpratējam A. Zaķim, mērniecības speciālistiem inž. Lapiņam, J. Pavāram, K. Plīlagam un citiem, kas atbalstījuši šī projekta iedzīvināšanu un paveikšanu līdz pašreizējam stāvoklim.

Ja kāds vēl nezinātu: Sidrabenē būvē lielu un skaistu, starptautiskiem noteikumiem atbilstošu vieglatlētikas un futbola laukumu, kuŗā varēsim noskatīties ievērojamas sacīkstes ar teicamu sportistu piedalīšanos. Lieli darbi var sākties un veikties tikai tad, ja ir ierosme, apņemšanās un pietiek gribas un izturības iesāktā pabeigšanai. Bet pār visu tomēr nepieciešams viens kopīgs pamudinājums — sabiedrības atsaucība, no kuŗas viss atkarīgs. Milje tautieši, šis laukums kalpos ne tikai sporta, bet arī dažādām kultūrālām vajadzībām, tādēļ atbalstiet pasākumu ar savām spējām atbilstošu devumu!

F. Plīsis, Toronto

Elizabete Z

NERATNĀ

Ja es būtu
tava
māte —
tad
es tevi
nopēr
liktu grām
tev
priekšā,
lai
tu vēl -
reiz
lasītu —
un
to grāmat
ņemdo
rokās,
labi
rokas ma
jo es
redzu, mi
Vilit,
ka tev
lasīt
neveicas;
ņem t
papīru un
sāci nu
tik
rakstīt
pats.
Kas lai
zin,
kas šļēpja
tevi?
Varbūt es
ģenijs
pats.

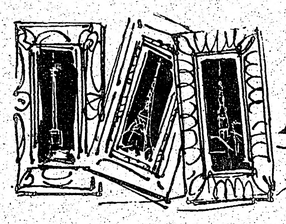

HUGO VĪTOLS

ATMODINĀTĀS ATBALSIS

(66. turpinājums)

Protams, šur un tur mēs atklājam Rīgas iespaidus, seno jūŗas pilsētu līča ieplakā, kas nes šo vārdu, pat Parīzes, bet tie ir izņēmumi... un arī dažus solīdus portretus. Starp pēdējiem te vispirms minami skulptori ar ievērojamiem krūšu tēliem (des bustes remarquables), ko veidojuši Dzenis, Jansons, Zemdega un Melderis, neaizmirstot Zaļkalna aizgrābjošo Vecīti.

Fajanss, sudrabkaļu ražojumi, izrakstītie audumi, senie mūzikas instrumenti, kokā drāztie mājas rīki, īsi, vesela kolekcija mantu, kas pilnas rakstura, uzbur tikpat interesantā, cik valdzinošā veidā tēvijas folkloru, kas ir brīva kopš 1917. gada, pazinusi cita aiz citas Eiropas ziemeļrietumu iebrucējus.

Virkne vērtīgu teātŗa dekorāciju makešu, kas pieder Jāņa Kugas, Rīgas mākslas akadēmijas rektora otai, papildina šo latvju mākslas manifestāciju, kas būs atklāta publikas skatei līdz februāŗa pēdējai dienai."

Zemnieciskums, zināms tuvums Vlamenka gleznošanas veidam, gleznojumu krāšņums, kas audeklus vērš svētkos acīm, tāds īsumā ir kritiķa iespaids, ko viņš paņēmis līdz no latvju mākslas parādes Tileriju terases paviljonā.

TRIBUNE DES NATIONS

Tribune des Nations mākslas kritiķe Madlēna Portjēsa savu recenziju par Latvijas mākslas izstādi publicēja laikraksta 9. februāŗa numurā. Divaini, ka tieši viņas vērojumi un vērtējumi par latviešu izstādi Pieluvras paviljonā palikuši šo rindu rakstītājam īpašā atmiņā, kaut tos gadījās lasīt pirms gandrīz vai trīs gadu desmitiem: „Maigi viļņotais Latvijas līdzenums izplešas zem gandrīz vienmēr mākoņainām debesīm gaisā, kas mitruma piesātināts. Vasara, kas nāk pēkšņi, ilgst tikai īsu laiku. Bet tieši tādēļ tās iespaids tik ļoti valdzinājis gleznotājus. Miglu klātās zemes allaž rādījušas koloristus. Tā tas bija Venēcijā un Anglijā, gluži tāpat Rīgā. Pelēcīgajos apvāršņos ik sīkākais krāsu toņis skan kāpinātā intensitātē. Valgajā gaisā gaišais stars, atsities pret gaišu sienu, tai piešķir nesalīdzināmu spožumu. Lūk, kas ietekmējis visus latviešu mākslinieckus. Nododoties savas zemes gleznošanai, viņi tai pašā laikā sekoja savu literātu paraugam, kas allaž rakstījuši lauku vibrējošo smaržu piesātinātas grāmatas.

Faktūra ir visai īpata un, cita starpā, kopīga lielai daļai mākslinieku. Viss otēts lieliem samtaini vingriem klāstiem, kas jaucas cits ar citu... Še, protams, nav nekā no mūsu sausā un mechaniskā puantilisma. Otas strādā plašāk, dāsnāk, un ja vārds impresionisms nebūtu ieguvis tik īpašu, tik šauru nozīmi, tas būtu vārds, kas vislabāk atspoguļotu latviešu gleznieciību.

Tuvumā ik glezna liekas jūklis; atkāpjoties vairākus metrus, tieši līdz tai vietai, no kuŗas skatāma visa kopaina, viss sakārtojas. Ir pat ļoti kuriozs piemērs šim paņēmienam, ko smiedz vēl jauna gleznotāja Skrides audekls: tas ir mazpilsētas tirgus, šķietami zilu, dzeltenu un sarkanu traipu virmojums, bet pietiek atkāpties dažus soļus, un jūsu priekšā iznirst ne tikai mājas, kas ieslēdz laukumu, bet parādās arī viss ņudzošais un ņirbīgais pircēju un pārdevēju pūlis.

Skolai ir savs meistars: Purvītis, tagad Rīgas mākslas mūzeja direktors. Viņš pazīst visu Eiropas gleznieciību, piedalījies godam mūsu starptautiskajās izstādēs, tomēr palicis pilnīgs savietis savā zemē. Viņa Vētra ir ārkārtēja: pats amats gūst ekspresīvas valodas veidu, ar virpulīgajiem triepieniem, kas liek iedomāties vēju, kuŗš sagriež grīstē kokus un aplaiza namus. Ap viņu Liberts, Kalnroze, Neilis, V. Tone rāda pārsteidzošas degsmes lappuses (montrent des pages d'un étonnant brio). Apgaismojuma un tumsas efekts ir viņu meklējumu pamatā. Slāpināti, noslēpumaini, dziļi toņi, kuŗu vidū pēkšņi eksplodē daži spēka momenti — citrondzeltens, sarkans, punktējums. Šis veids pacelts visaugstākajā pakāpē kādā Artuma klusajā dabā un vēl kādā citā Cielavas: liela slīpēta kristalla glāze, uztriepta pārsteidzošā nepiespiestībā. Tas pats mākslinieks, turklāt, ir arī divainu portretu autors, apvienojot varmācīgu spēku ar apbrīnojamāko smalkjūtību (la plus merveilleuse délicatesse); viss trizuļo, izkūst apslāpētā, poētiskā gaismā.

L. Svemps mūs pārsteidz ar citu feeriju: starp debesīm un zaļganiem un indigo krāsas ūdeņiem kvēlo Rīga ar visiem saviem okra un cinobra namiem; šī istenība iegūst pestīšanas varenuma ainu. Zemes vara pār šiem mākslinieciem ir tik liela, tik dziļi viņos nenkurojies viņu redzēšanas ieradums, ka pat ārzemēs viņi saglabā savu īpato noskaņu; tā tas ir ar Libertu, Monparnasa un Sen-Tropēzas savieti, kuŗš mums tos parāda saules tauriņošanā, gluži līdzīgu tai tur Rīgā. Viņš ir tik jūtīgs pret gaismas manifestācijām, ka glezno Parīzes bulvāri 14. jūlijā kā naksnīgu harmoniju, caurdurtu zelta un purpursarkaniem lampioniem, kur pat asfalts atspulgo kā spogulis."

Ko no šīs recenzijas lai paturam prātā kritiķa kritikā?

Latvijas mākslas gara līdzību ar franču impresionistiem? Tikai ar to starpību, ka latviešu mākslinieks piedzīvojis sūrākas dienas, savā mākslā bija skaudrāks, savā mīlestībā pret dabu, zemi un debesīm, varbūt, mazāk lirisks, toties atdevīgāks. Neaizmirsīsim, ka franču impresionistu spožā plejāde piederēja galvenokārt pie namnieku kārtas, kas dabu mīlēja kā svētdienas brīnumu. Ne tā latviešu mākslinieks, kuram zeme ir vairāk nekā apjūsmas objekts, vairāk nekā „brīvā daba". Franču impresionistu attieksmes pret zemi bija vienpusīgas, latviešu mākslinieka tā vēl arvien palika mijiedirbes attieksme, jo senā latviešu paruna viņam no bērna kājas saprotamā valodā arvien vēl čukstēja: Kas zemi mīl, to zeme mīl, un kāda cita piemetināja: Sava zeme — māte, sveša — pamāte. Latviešu mākslinieka tēvs vai brālis bija zemkopis, latviešu mākslinieka emocionālā pasaule sakņojās laukos, ar kuŗiem tas bija intimi saistīts. Franču impresionists ar dabu bija uz „jūs", latviešu gleznotājs — uz „tu".

Taču, ja dabas uztvere un attēlošana latvju mākslinieka tolaik bija tiešāka, prōziskāka par franču impresionistiem, tad gaismas mīlestībā attieksmes bija pretējas. Saules izlutinātais francūzis to uzlūkoja kā normālu, ierastu dzīvīguma devēju, latvietis — kā paretu, dārgu dāvanu, ko viņš mīlēja ar lirisku mīlestību. Retajam allaž vairāk vērtības nekā ierastajam. Tādēļ gaišais plankums pasaules pelēcībā ir tik ļoti izjusts un iemīļots latviešu gleznieciībā. Dārgu līgavu mīl citādi nekā dārgu sievu.

Madlēna Portjēsa, Pēteŗa Krastiņa gleznas neredzējusi, rakstīja, ka latviešu mākslā nav puantilisma.

(Turpinājums sekos)

(64. turpinājums)

— Par ko tu skaities? — viņa jautāja.

— Tēvam nepatīk, ka es iegriezos pie Vi
Rudīte paskaidroja.

— Tu tur biji?

— Jā, bet tikai īsu mirkli. Paņemt grām

— Man arī tas nepatīk, — Monika teic
tevi kāds redzēja ieejam vai iznākam, būs
Tās tavu slavu nevairos. — Uldi, man žēl te
cēt, bet virtuvē izlietnes vairs neņem pret
ūdeni. Nāc pārbaudi, kas tur darāms.

⁂

Šai ielā mājas atradās cieši blakus cita
vecas, noplukušas divstāvu celtnes. No log
durvīm krāsa pa lielākai daļai nolupusi
logam visas rūtis veselas. Lielākajai daļa
vairāki logi vai to daļas bija vai nu aiznag
papi, vai arī caurums tikai aizbāzts ar kāc
tu vai avīzes gabalu. Ielas malā stāvēja dā
celsmes automobiļi, bet tie visi bija vecāk
gājuma. Jaunībā tos bija lietojuši cilvēki,
voja pilsētas rietumu iecirknī un kuŗu
atradās vismaz divi spēkrati, kuŗus kopa u
rināja uniformēti šoferi. Tagad tos nevie
nespodrināja — gan tāpēc, ka pašreizējie
niekiem trūka patikas to darīt, gan arī tā

Edmunds Zirnītis

CEĻŠ UZ MĀJĀM

EDVARTA TŪTERA DZEJOĻU KRĀJUMS, IZDEVIS UPESKALNA APGĀDS 1968. GADĀ, 102 LPP.

Dzejoļu krājums „Ceļš uz mājām" ir Edvarta Tūtera 75 gadu jubilejas grāmata, skaists Upeskalna apgādа izdevums, kuŗu 225 eksemplāros apgāda brīnumdaris Roberts Jaskovskis „ar roku salicis, iespiedis un iesējis." Dziesmu svētku laikā man laimējās pirmoreiz tikties un labu stundu patērzēt ar šo brīnumaino dzejas entuziastu, kas, dzejniekiem pasniegdams roku un vilkdams viņus no nebūtības tumsas baltās saules gaismā, izdod dzejoļu grāmatas un tīkai dzejoļu grāmatas — bez kādām peļņas tieksmēm.

Motīvu un noskaņu ziņā „Ceļš uz mājām" ir iepriekšējā krājuma „Pēdas sniegā" turpinājums, tikai šai lielajā sāpju dziesmā vēl nerimtīgāk, vēl izmisīgāk dzejnieks sauc pēc ceļa uz mājām.

Krājumam ir trīs daļas — „Svešā norā", „Augšāmcelšanās zvani" un „Nemitas, nemitas saukt"; tas līdzīgs trīs daļu sonātai: klejojot ar sāpēs gruzdošu sirdi pa svešo noru, aiz miglas un kvēpiem dzejnieks saklausa augšāmcelšanās zvanus, un viņa dvēsele nemitas saukt pēc dārgās tēvzemes Latvijas. Krājums izskan ar spēcīgu cerību akordu: pēc posta un tukšuma gadiem „ieso los pasaule saulainās sliedēs; pazudīs ziema, kad zust liks tai Dievs". Tad „reiz uz mājām ceļš cits mūs aizvedīs".

Svešā nora dzejniekam ir trimdas simbols. Dzejoļi „Kāds ar lepnumu" šis „kāds" nav neviens cits kā pats dzejnieks, kuŗa „stāvs saliecies uz priekšu, / It kā tam nesamais / Par smagu kļuvis sen," lazdas spieķi delnā, lai nepakluptu, „kad sirds sāk gražoties". Tikai dažs jaunais, kas ēdis vienīgi svešuma maizi, sauc viņu par sapņotāju, bet lepnumā brīves meklētājs raujas prom no ikdienas. Pa svešo noru klejodams, vientulis atmiņu refleksijās meklē skaidrību, gaismu un gaišu saskaņu, meklē „kādas pēdas, kādu ziedu, putna balsi, aizdzen prom kas sirdij bēdas". Domās, sapņos, ilgās tikai var rauties prom no svešās noras uz mīļoto dzimto pusi, kas dzīvei devusi spēku, jaunu un mīļu seju. Dzejnieks dzīvo starp divām maņām: svešo noru un dzimto pusi. Puķe, smaids, sena dziesma vai kāds nieks it kā augšāmcelšanās zvani uzmodina dzejnieka dvēselē atmiņu refleksijas par bijušo dzīvi, kas valdzinādama atmirdz skaistumā. Pie vaiga tikai jāpieglaužas trimdas cerīgzaram, jau dvēsele joņo prom; dzirdot senu dziesmu, sirds raujas tai preti, no vaiga aizdzen skumjas, skropstās iemet prieka rasu, krūtīs remdē asās sāpes, atmiņās atplaukst dārgas sejas (Sena dziesma, Kad ilgas kūmās nāk). Vizionārie nomoda sapņi gas vien un mokas". Magones sveicinādamas atvaira skumjas; svešas noras rudspuķe iemet smaidu sejā un svētī dienu krustu. Drauga atsūtītās bezdelīgactiņas no Abavas līčiem ir spēka dzērāens, ka Latvijas zemi un pļavas nav vēl paspējis nomīdīt vagars.

Jasmiņiem ziedot, aizmirstas viss baigums — dārzā ienācis Dievs. Cerīgziedu laikā „sirds ziedam pieglaužas — kā brīvībai klāt glaužas trimdinieks". Atceroties viršus pie Abavas, mūžam viņš paliek vienots ar mīļo krastu: „Sapņos zied man viršu lauks / Ir kā dārzs pilns rožu". Pie Amatas dzejnieks ar dzīvesbiedri reiz remdējuši savas slāpes.

Agrā pavasarī nāk sveicināt bērns ar pūpolzaru, pie krūtīm piespiedis un pirkstiem glauzdams tos. Tad dzejnieks „aizsapņojas kaut kur — šai norai pāri". Kāds brīnišķīgs sonets „Bērns ar pūpolzaru"! Bērns un pūpolzars — dzīvības un agra pavasara vēstneši. Arī „Sonetā ar kodu" dzejnieks silti un mīļi noglāsta pūpolā maigumu un jaukumu.

Sapņos viņš skata tālos apvāršņus ar Gauju, teiksmu Tālavu, kad kokle bijusi stiprāka par šķēpiem. „Vēl kokles skan, bet neiespēj vairs tās, / Ko spēja Vaidelotis senā Tālavā." E. Tūters pieļ piemiņ šavā novadā īpašvārdus: Salacu, Gauju, Kirel u.c. Tie dzejniekam ir ar vienreizēja pārdzīvojuma mīļumu, siltumu un svētumu.

Bet kādreiz svētīto taku „vairs neapstaro labie gaismas gadi". Sapņu laikā aizbraucis pie dziesmotās Daugavas, viņš lūdzas Daugavu saviešiem, Latvijas dižākajiem dēļiem, vieglināt mokas. Svešā norā asais vējš, skriedams no Aļaskas vai Kamčatkas un pērdams vaigus, atgādina, ka dzejnieka gara radiem baigā „jāizbrien nedienu taiga". Ēnām klātajā svešajā norā sirdī ieskanas senā bāru dziesma par rietošo sauli, kuŗu viņš lūdz pagaidīt un aiznest dziesmu „trejām jūrām pāri — tēvzemē". Dzejnieks zina, ka „vēl tumšākas tundrā šņas, pelavmaize". Vēstule no tēvzemes vēstī tikai postu: labais dilst, zeļ jaunā vara. Piederīgie, izdzīti no mājām, panēmuši mātes rozi, cilts simbolu, kas reiz aicinās kopā radus. Dzejnieks skumst par nocirstajām dārza ābelēm un tukšo māju, apraud vitolus pie Jēpiem, kuŗus malkai nocirtis izkāmējis vergu bars no austrumiem, bet nomocīto vītolu saknes nebeidz laist jaunas atvases.

Ziemsvētku naktī dzejnieks „domās pa zvaigžņu taku aizjoņo tālu", kur baigs klusums un tumsa, kur nojaukta dvēseļu mītne sentēvu rija, „zvaniem izrauta mēle — mēms tas un apsmiets", to redzot, „dvēsele mēma kļūst sāpēs — smaga kā akmens".

Baisas vēstis nāk no cita kontinenta, kur trimdā izdzītais krizdams „lāstu kliedza brīvai pasaulei, ar velnu skāvusies, kas kankanu še dej".

Cilvēks apkaro cilvēku ciltis, šai saulē dvēseles deldējot ar badu: „vajā tos tumšās un pagrabos, iekasa smilti". Un tā „ar vergu kapiem pildās zemes ieži".

Dzejnieka dvēsele protestē pret šo baismīgo laikmetu, kas bez zvaigznēm taustās pa tumsu un kam verdziski kalpo cilvēku suga: „Tumsu tas dēvē par gaismu, / Gurdenu ikdienas miegu — / Par brīvības kaismu."

Tumsa nevar būt gaiša, tumsa ir tumsas elpa. Šīs dižās zemes neldzīgie gara tukšinieki nepazīst ne dzīvi, ne dzeju, baudās vīru modrību skaut bīstams miegs. Izkrāsotās sejās snauž neīstas bēdas, prieks un baiss truluma tie dzīvei pavelgu smeļ no sekluma un skanīguma, nepaceldami acis no pavarda, lepojas ar nepārspētu iedomību (Nelgu zemē).

Dzejnieka patriota sirds sažņaudzas sāpēs, vērojot trimdinieku grimšanu sekļumā un zušanu savai ciltij: trimdinieks zaudē alkas pēc tēvzemes, tam nav vairs cienas pret savu valodu un latvju tautas dainām: „kam nav vairs tēvzemes, / To svešums nems kā trūdus." Tēvzemes aizmirsēji, kāri pūļa izdarībām, kļuvuši pūļa daļa.

Svešā norā dzejnieks sat'ek pazemotu pulkvedi, kas ļet kluss cauri pūlim un kam, varbūt, „sirdi plēš ass ērkšķu klēpis". Smaidīdams kanaks kāpj dzīvei pāri ar bozi un ar kāju, bet redzētāji neredz to, kas viņam sāp sirdī. Prieku sirdī viņam ļemet sastapšanās ar latviešu zēnu, kas rečitē vārsmas beigu vārdus: „Par latvju vīru augt, D'evs, stiprini man prātu!" Dzejniekam zūd tuvums un tālums, kad cietmos atnāk latviskā gara un latvisko māju meklētājs J. Veselis.

Aryien „vēl nakts briest brīduma", gaismas redzētājs baismīgajā tumsā, kārs jauna rīta, jauna saullēkta, mājās atgriešanās stundas gaidītājs alkst vēl skatīt dzimtenes puses „mīļo sapņu dārzu". Dievinātajā Vidzemē viņš grib „vēl cīņai klausīties, pirms pēdējās liesmās liks sadegt man Dievs", jo dzīves ritēšanā pēdējais vārds pieder Dievam. Mūžības tuvuma šausmās alkatīgais sapņotājs ar sirdsvēlmi lūdzas Dievu, „lai neliek Viņš dienām šīm izbelgties, / pirms brīvībai gundegas neuzzied. / — Es vēlos, lai Vidzemes dehesis / Pār kapu man mūžīgi māžos vis". Stiprsnīgiem vārdiem dzejnieks noglāsta dzimtās zemes velēnas, zem kuŗām apgūlusies pelnos pārvērstā dzejniece, kuŗai mīļa bijusi daile un latvju Dievs.

Elizabete Zarāne

NERATNAJAM VILŠTIM

Ja es būtu
tava
māte —
tad
es tevi
nopērtu,
liktu grāmatu
tev
priekšā,
lai
tu vēl -
reiz
lasītu —
un
to grāmat'
nemdams
rokās,
labi
rokas mazgātu,
jo es
redzu, mīļo
Vilīt,
ka tev
lasīt
neveicas;
ņem tīk
papīru un spalvu,
sāci nu
tīk
rakstīt
pats.
Kas lai
zin,
kas slēpjas
tevī?
Varbūt esi
ģenijs
pats.

IEVĒROJAMAS JUBILEJAS IZSTĀDE

Mākslinieka Otto N. Grebžes 50. patstāvīgo gleznu izstādi atklās 8. decembrī plkst. 2 pēcpusdienā viņa studijā Ričmondhillā (47 Pemberton Cresc. N.), Ontario. Tā būs atvērta līdz 15. decembrim katru dienu no plkst. 10 rītā līdz 10 vakarā. Uzņēmumā mākslinieks pie savas 8x11 pēdu lielās gleznas „Rudens ainava" (Kahshe River).

Foto: J. Ligers

Tris Annusu un Hagena izstāde Čikagā

Profesora Augusta Annus vārds latviešu mākslas pasaulē labi pazīstams un cienījams. Dzirdot to, izstāžu apmeklētājam vispirms tēlojas Kursas zvejnieku meitenes jūrmalā ar zivīm, laivām, tīkliem, Raupjās, vējā rūdītās zvejnieku sejas kādā darbībā nopietni raugās skatītājā. Bez šīs tematikas otru tikpat raksturīgu vietu ieņem krīvu krīvs ar kokli vai sētuvi rokā. Temati gleznoti tvirtā gleznošanas tehnikā, radot katrai gleznai teiksmainu atmosfairu. Gandrīz katrā darbā profesors ieliek senatnes burvības apgarojumu. Ar to Annusu var pieskaitīt pie latvju teiksmu gleznotājiem, kuŗu vidū viņam ir sava noteikta, īpata vieta.

Bez minētajām „annusiskajām" īpatībām šai izstādē Čikagas latviešu namā bija redzami arī „sveši vēji", neparasti meistara varēšanai, kas nepavisam neatbilda augstajam kvalitātes līmenim, ar kādu iepriekšējos gados mākslinieks iepriecināja un arī izlutināja savus skatītājus. Jāpieņem, ka šie darbi bija citu pārdoto darbu aizstājēji.

Jānis Annus Soveiz izstādījās ar jau citās izstādēs redzētiem godalgotiem darbiem. Dažos klātnākušajos tā pati m'stiskā tematika un krāsas augarota gleznojums. Daudzsološāki bija meistarīskie zīmējumi, svaigi, nesamocīti, ar dzīvu līniju.

Annas Māras Annus—Hagenas miniatūrskulptūrās ir daudz sieviškīga maiguma un vīrišķīgas enerģijas. Sarežģītie metalla stiegrojumi bija izdomu bagāti un gaumes piesātināti.

Salīdzinājumā ar pārējiem izstādītājiem, Tomasa Hagena darbos krāsu zieds bija krišķīgs, bez dziļāka pārdzīvojuma. Atzīstams tomēr stingrais, noteiktu līniju zīmējums. Kā izņēmums iepriecināja maza formāta īstabas gleznojums, darināts ar izjustu smalkumu un mākslinieka varēšanu.

Izstādes dienā profesoram Annusam piepildījās 75 mūža gadi. Latviešu biedrības dāmu komiteja jubileju atzīmēja ar kafijas galdu, pie kuŗa redzējām profesora cienītājus no tuvienes un tālienes.

Novēlu dižajam teiksmu gleznotājam un daudžu mākslinieku skolotājam vēl ilgus gadus kalpot latvju mākslai!

Arnolds Šimanis

KULTŪRAS CHRONIKA

Jāzeps Trizna Luvēnas universitātē, Beļģijā, ieguvis doktora gradu archaioloģijā un mākslas vēsturē ar darbu „Miķelis Sitovs, Brigas skolas gleznotājs no Rēveles". J. Trizna kurš kopš 1958. gada darbojas Luvēnas universitātē, šai disertācijā veicis plašu pētījumu par minētā gleznotāja darbu un dzīvi, reizē sniedzot jaunus atklājumus arī par filmu 15. un 16. gadsimta mākslinieku darbošanos Spānijā. Viņš ir pirmoreiz sastādījis Sitova (1468 — 1526) darbu katalogu. Atzīmējams, ka maz pazīstamais jeb, pareizāk, piemirstais gleznotājs savā laikā bijis viens no labākajiem portretistiem, pielīdzināms van Eikam un Holbeinam.

REDAKCIJAI PIESŪTĪTI IZDEVUMI

„Latvian Information Bulletin" Nr. 3/68, Latvijas sūtniecības Vašingtonā izdevums, 13 lpp.

PANDORA

ARTURS VOITKUS

ROMĀNS II DAĻA

(64. turpinājums)

— Par ko tu skaities? — viņa jautāja.

— Tēvam nepatīk, ka es iegriezos pie Viļņa, — Rudīte paskaidroja.

— Tu tur biji?

— Jā, bet tikai īsu mirkli. Paņemt grāmatu.

— Man arī tas nepatīk, — Monika teica. — Ja tevi kāds redzēja ieejam vai iznākam, būs valodas. Tās tavu slavu nevairos. — Uldi, man žēl tevi traucēt, bet virtuvē izlietnes vairs neņem pretī netīro ūdeni. Nāc pārbaudi, kas tur darāms.

* * *

Šai ielā mājas atradās cieši blakus cita citai — vecas, noplukušas divstāvu celtnes. No logiem un durvīm krāsa pa lielākai daļai nolupusi, retam logam visas rūtis veselas. Lielākajai daļai namu vairāki logi vai to daļas bija vai nu aiznaglotas ar papi, vai arī caurums tikai aizbāzts ar kādu lupatu vai avīzes gabalu. Ielas malā stāvēja dārgas izcelsmes automobiļi, bet tie visi bija vecāka gada gājuma. Jaunībā tos bija lietojuši cilvēki, kas dzīvoja pilsētas rietumu iecirknī un kuŗu garāžās atradās vismaz divi spēkrati, kuŗus kopa un spodrināja uniformēti šoferi. Tagad tos neviens vairs nespodrināja — gan tāpēc, ka pašreizējiem īpašniekiem trūka patikas to darīt, gan arī tāpēc, ka spēkratiem tikai nelleli laukumi vēl bija tādā stāvoklī, ka tos varēja uzspodrināt: lielākā daļa virsmas bija vai nu sarūsējusi, ielocīta, vai nobružāta. Sēdekļu popējuma drāna vairumam automobiļu bija caurumaina, un no caurumiem laukā vēlās kokvilnas kumšķi. Dažs saplēstās vietas bija apklājis ar vecas segas gabalu, bet tas skatu daudz neuzlaboja. Raibā rindā te stāvēja Kreisleri, Kadiļaki, Oldsmobiļi, Linkolni — gan ar, gan bez radio antenām. Pa ielu vējš dzenāja smiltis un papīra lēveŗus.

Uz kādām kāpnēm sēdēja trīs zēni — ap desmit gadu veci — un laida no rokas rokā cigareti. Kad ielas galā parādījās Griezes Buiks, pie smēķētāju pulciņa piestājās meitene. Zēns, kuŗa rokās cigarete pašreiz atradās, ievilka dziļu dūmu, paskatījās biedros un, pretestību to acīs nesastapis, pasniedza cigareti pienācējai. Šaurie, izdēdējušie bērna pirksti satvēra cigareti, brīdi pagrozīja un pacēla pie lūpām. Sūcot vaigi saplaka, un acis baudā aizvērās. Oglīte cigaretes galā iekvēlojās lielā un sārta. Labu brīdi dūmu plaušās paturējusi, meitene beidzot to izelpoja un cigareti atdeva nākošajam pīpētājam. Pelēkzilu dūmu strūkla nāca pa meitenes muti un nāsīm. Tā plūda un plūda, un likās, ka tai nekad nebūs gala.

Buiks piestājās iepretim bērnu pulciņam. Blakus nama vienas durvis veda no dzīvokļa tieši uz ielas. Durvīs iekārtoto logu sedza caurumains mežģiņu aizkars. Aiz tā parādījās vecākas sievietes un zīdaiņa galvas. Virs durvīm bija mājas numura plāksne: 77.

Grieze izkāpa no auto un piegāja pie durvīm. Sievietes sejā ierakstījās jautājums, bet viņa durvis atvēra tikai pēc Griezes klaudzinājuma. Bērni otrpus ielai ieinteresēti skatījās Griezē un sievietē.

— Es meklēju — ē — septiņdesmit septiņi . . . Snaidera kundzi . . . — Grieze skatījās papīra lapiņā, kuŗā tam bija pierakstīts sabrauktās vārds un adrese.

— Te ir septiņdesmit septītais numurs, bet Snaidera kundzes te nav, — sieviete bija nesamērīgi resna; logā redzētā seja likās piederam tievākam rumpim. Zīdainis tai sēdēja elkoņa līkumā un, galvu svārstīdams, glupi skatījās Griezē. Balss sievietei bija patīkami melodiska un laipna, un arī tas nesaskanēja ar logā redzēto ziņkāri — nikno, iztraucēto seju. — Ko jūs no Snaidera kundzes gribējāt?

— Man . . . Bet ja jau viņas te nav . . . — Grieze vēlreiz skatījās zīmītē, bet tur nekā cita nevarēja izlasīt; 77 Elm Street. — Ja viņas te nav . . .

— Tad tas nenozīmē, ka es nezinu, kur viņa ir, — sieviete pārsvieda zīdaini uz otras rokas un pasmaidīja; atklājās mute ar vairākiem izdrupušiem zobiem. — Viņas dzīvoklis ir sētā. Ieeja no sētas. Septiņdesmit septiņi A. Saprotat? 77-A.

Grieze pateicās un sāka soļot uz šauro spraugu nama galā, pa kuŗu varēja nokļūt aizmājas pagalmā. Viņš juta, ka sieviete palika durvīs stāvam un noskatījās tam pakaļ. Bērni otrpus ielai joprojām klusēja, un arī to acis uzmanīgi sekoja nepazīstamajam apmeklētājam.

Pagalms nebija lielāks par paprāvu istabu. Tā otru galu norobežoja augsta dēļu sēta, aiz kuŗas bija vēl viens tāds pats pagalms — blakus ielas namiem. Mājai pagalma pusē bija koka piebūve, gar kuŗu uz otru stāvu veda vaļējas koka kāpnes. Kāpņu augšgalā pie durvīm karājās numura tāpele: 77-A.

Grieze sāka kāpt. Viņš bija nokļuvis pusceļā, kad durvis kāpņu galā atvērās un tajās parādījās pavecs vīrs. Vairākas dienas neskūtā bārda bija iesirma, drēbes nekārtībā.

— Mums nekā nevajag, — vīrs sauca pretim. — Jūs nākat par velti.

Griezem mazliet samisējās soļi, un viņš piekērās pie koka margām. Tās bija tik ļodzīgas, ka Grieze tās tūlīt atkal atlaida; drošāk bija palauties pašam uz sevi.

— Es jums teicu: mums nekā nevajag! — Virs pacēla balsi, redzēdams, ka nācējs neapstājas.

— Piedodiet, — Grieze kāpdams bija mazliet aizelsies. — Piedodiet . . . Es meklēju . . . Snaidera kundzi . . .

Viņš apstājās dažus pakāpienus no kāpņu gala un, galvu atliecis, skatījās uz augšu svešajā vīrietī.

— Vai viņa te dzīvo? Te taču ir 77-A?

— Jā, te ir 77-A, un viņai te vajadzētu dzīvot, — vīrietis teica, durvīs iestājies un Griezi rūpīgi pētīdams; aiz viņa bija redzams paprāvs balkons, vaska drānu pārklāts galds un liela gumijas koks platām, tumši zaļām lapām. Uz palodzes rindā stāvēja afrikāņu vijolīšu podiņi. — Te viņai vajadzētu dzīvot, ja kāds nelietis to nesabraucis. Tagad viņa ir slimnīcā.

(Turpinājums sekos)

KANADAS ZIŅAS

HAMILTONA

Latvijas valstssvētku rīcības komitejas loterijā, kuras laimētājus paziņoja svētku ballē 23. novembrī, 50 dol. laimējušas lozes Nr. 1239, 1393, 3812, 4037 un 5957, bet pa 25 dolariem — 963, 1218, 1219, 1233, 1401, 2328, 3141, 3409, 3807 un 4391. Laimesti pieprasāmi līdz 30. decembrim rīcības komitejas kasierim Arturam Amoliņam, 78 Rifle Range Rd., Hamilton, Ont.; tālr JA8-5557.

MONTREĀLA

Ar vanadžu kopas 23. un 24. novembrī rīkotā pirmā Ziemsvētku tirdziņa norisi apmierinātas bija kā pašas rīkotājas, tā arī apmeklētāji. Bez materiālā ieguvuma, kuru vanadzes izlietos aprūpes darbam, rīkotājas priecājās, ka „tautā" plaši izgāja skaistās latviskās rotas, daiļamatniecības izstrādājumi, grāmatas un skaņu plates, kas svētkos iepriecinās kā saņēmējus, tā dāvinātājus. Arī vanadžu sagatavotās maizītes, kūkas, cepumi un kafija ar dažādiem citiem dzērieniem guva piekrišanu apmeklētājos, kas patīkamajās telpās vēlējās brīdi pakavēties draugu un paziņu vidū. Par tirdziņa ideju un izkārtošanu pateicība pienākas vanadžu kopas pr-cei V. Mālderei un viņas nenogurstošajām palīdzēm. Tirdziņu slēdzot, Dr. Vaira Freiberga ar sava dēlēna un meitiņas piepalīdzību „izvilka" pārsteiguma balvu laimētāju vārdus — O. Strazdiņu, K. Mežinski un K. Deksni. Vanadzes neaizmirsa arī ciemiņu — Kanadas DV valdes locekli R. Noriti no Toronto, kas nebija taupījis pūļu tirdziņa mantu sagādē Toronto un vienmēr sekmējis arī citus pasākumus. Kā pārsteiguma balvu viņš no vanadzēm saņēma daiļi izrakstītu latvisku spilvenu, bet no vanagiem — māla kausu, gan tukšu, jo dzērienu apgādātāji Kvebekā vēl joprojām streiko. Latviešu nama valdes pr-dis V. Kraulis pateicībai par labo sadarbību savukārt saņēma logu aizkarus namam.

Bērnu nometnes darbinieku, vecāku un organizāciju pārstāvju apspriede notiks 11. decembrī plkst. 7.30 vakarā Latviešu namā (2372 Hampton Ave.). Novembrī izziņotā sanāksme nenotika nelabvēlīgo laika apstākļu dēļ. Piedalīties aicināti visi, kam rūp nometnes jautājumi.

No Montrealas 30. novembra vakarā draugu pulkā atvadījās Latviešu biedrības priekšnieks Dr. Ivars Bickis, kas pārceļas uz jaunu darba vietu Dalhausie universitātē Halifaksā, kur kā profesors lasīs vairākus priekšmetus medicīnas fakultātē. Paralēli lekcijām Dr. Bickis nodosies arī zinātniskam darbam un pētniecībai. Līdz šim viņš darbojās par mācības spēku Montrealas Makgilla universitātē. Viņa ģimene gan pagaidām paliek dzīvot Montrealā, jo dēls Uģis vēl apmeklē pēdējo klasi vidusskolā. Latviešu biedrības priekšnieka pienākumus uzņēmies Klāvs Kazaks, bet valdē pieaicināts Gunārs Valdmanis.

—ms

LONDONA

Londonas latviešu kopas dāmu komiteja savas pr-ces A. Arndas vadībā 1. decembrī bija rīkojusi tradicionālo Ziemsvētku tirdziņu, kurā bagātīgā izvēlē bija iegādājami rokdarbi, auduми, keramika, sudraba, dzintara un ādas izstrādājumi, Ziemsvētku un citas kartītes, pašu dāmu gatavotie cepumi, kurus ātri izpirka, dažādi dāvināti priekšmeti, gleznas, kosmētiskie līdzekļi u.c. Tirdziņā ieradās ne tikai latvieši, bet arī cittautieši, īpaši vācu izcelsmes kanadieši. Kādas trīs stundas apmeklētāji iepirkās vai kavējās pie kafijas tases un tērzēja, tā ka rīkotājām netrūka ienākumu. Pēc tirdziņa F. Arnds demonstrēja vairākas filmas.

Londonas latviešu ev.-lut. draudzes valde un dāmu komitejа savas priekšnieces V. Senkēviča vadībā 23. novembrī bija rīkojusi priekšlasījuma vakaru, kurā māc. J. Prauliņš runāja par tematu „Ticība un tautība laikmeta mijkrēslī". Pēc debatēm, kurās piedalījās arī draudzes pr-ks H. Rapa, sanākušie apm. 30 interesentu pakavējās pie dāmu komitejas sagatavotā ciensata. Ps.

OŠAVA

DV nodaļas pagaidu valdes paplašinātā sēdē 16. novembrī pr-ža A. Gaumera mājā galvenokārt pārrunāja notikušo nodaļas darbības oficiālās atklāšanas sarīkojumu, kas deva 144 dol. atlikumu, atzīstot to par teicami izdevušos. Sēdes dalībnieki vienojās 15. decembrī plkst. 3 pēcpusdienā A. Gaumera mājā (266 Drew St.) sasaukt nodaļas biedru sapulci, lai ievēlētu valdi jaunajam darbības gadam un apspriestu turpmākās darbības jautājumus. Vanadžu kopas prce A. Stārasta informēja par Ziemsvētku eglītes vakaru, kas notiks 22. decembrī plkst. 2 pēcpusdienā Connaught Park kluba zālē. Svētbrīdi vadīs māc. E. Ķerģis no Hamiltonas, bet bērnus iepriecinās Ziemsvētku vecītis. Saņemtas arī labas atsauksmes par DV nodaļas izkārtoto Latvijas dibināšanas 50 gadu atcerei veltīto raidījumu 17. novembrī vietējā raidītājā. O. K.

KIČENERA

Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres aktu Kičenerā, kas YMCAs telpās bija pulcinājis ap 80 vietējo latviešu un viesu, ar uzrunu ievadīja Kičeneras - Voterlū latv. b-bas priekšniece V. Karnupe, pēc tam svētku runu teica prof. G. Šubiņš. Valstssvētkiem piemēroti dekorētajās telpās pie Latvijas karoga goda sardzē stāvēja tautas tērpos ģērbtās Inga un Valda Bramane. Svinīgā akta noslēgumā klātesošie nodziedāja Latvijas himnu. Priekšnesumu daļā ar deklamācijām un mūzikāliem priekšnesumiem piedalījās R. Sērs, M. Sērs, M. Beinarovičа un A. Beinarovičs. Programmas ietvaros atskaņoja arī Kanadas DV izdoto 3. skaņu plati ar latviešu karavīru dziesmām un plkv. K. Lobes un arhibīskapa A. Lūša uzrunām. Sarīkojuma nobeigumā tā dalībnieki pārrunās pakavējās pie tējas galda, nodziedot arī vairākas tautas dziesmas komponista Norvilja klavierpavadījumā. Vietējā DV nodaļa bija izkārtojusi arī latviešiem veltītu radioraidījumu.

R. N.

LATVIEŠU APRIŅĶIS

Uz 75 mūža gadiem 25. novembrī atskatījās bij. Bebru pagasta vecākais un Lauksaimniecības biedrības priekšnieks Roberts Liepiņš, kas ieceļoja Kanadā 1951. gadā, atkal pievēršoties lauksaimniecībai. Viņam ir 150 akru liela saimniecība Dandalkā, kuŗā gavenokārt audzē gaļas lopus un putnus, piedaloties arī vietējās Latviešu lauksaimniecības biedrības dzīvē.

Gavilnieku ar dzīvesbiedri Hermīni piederīgie un kupls draugu pulks sumināja 30. novembrī dēla Vaiŗa Liepiņa ģimenes mājā Toronto. Jubilāru ar veltī sveica arī Sv. Andreja draudzes vadība.

O. K.

EDMONTONA

Labs paraugs neatlaidīgai centībai ir Jānis Birzgalis ar dzīvesbiedri Ausmu, diviem dēliem un meitu Edmontonā. 3. novembrī viņu uzņēmumam — veco ļaužu mītnei, Venta Nursing Home — bija 15 gadu jubileja. No mazas privātmājas ar 15 gultām Birzgaļi savu uzņēmumu pirms 4 gadiem pārveidoja modernā, prasībām piemērotā jaunceltnē, kuŗas vērtība ar visu iekārtu ir tuvu pusmiljonam dolaru. Jaunajā mītnē ir 55 gultas un 23 darbinieki. Jubilejas dienā Birzgaļi paciņāja viesus ar kafiju un cepumiem. Viesus apkalpoja „čaklās bitītes" — vietējo draudžu pārstāves. Bija arī iespēja iegādāties cimdus, zeķes un priekšautus, kuŗus, laiku kavēdamas, darināšusas vecās māmuļas.

Št.

Latvijas kaŗaskolas 49. gadasvētku sarīkojumā Toronto (skat. rakstu iepriekšējā numurā) K. Ranga taurē jundu; uzņēmumā pa labi — Latviešu virsnieku apvienības Kanadā valdes priekšsēdis V. Krūmiņš uzrunā virsnieku saimi. Foto: JAK

SUMINĀJUMS DZIEDONIM

Kanadas DV saimes ar latviešu baptistu un Sv. Andreja un Sv. Jāņa ev.-lut. draudžu atbalstu rīkotais dziedoņa Pēteŗa Geistauta 50 mūža un 30 darba gadu koncerts Sv. Andreja baznīcas zālē Toronto 1. decembrī bija pulcinājis ap 250 klausītāju. Ievadījumā mākslinieka sumināju mā sarīkojuma norises vadītāja Tonija Krūka īsumā pakavējās pie šī koncerta nozīmes un Pēteŗa Geistauta dzīves un darba gaitām, norādot, ka apmeklētāji uz skatuves redzēs 150 gadu — kā dziedoņis, tā arī klavierpavadītājs komponists Imants Sakss un pati runātāja ir Latvijas dibināšanas gada bērni, kas šai gadā atskatījušies uz 50 dzīves vasarām. Programmas otras daļas iestarpinājumā Tonija Krūka arī nolasīja fragmentu no sava topošā romāna „Dvīņu brāļa sieva".

Baritons P. Geistauts savā jubilejas koncertā dziedāja ik pa trim J. Vītola, V. Ozoliņa, J. Kalniņa un J. Norvilja darbiem, pie tam visas V. Ozoliņa kompozicijas bija pirmatskaņojumi, arī vairums pārējo dziesmu bija P. Geistauta jauniestudējumi, līdz šim viņa izpildījumā vēl nedzirdēti. Publikas sumināju mi bija tik neatlaidīgi, ka P. Geistauts programmas pēdējo dziesmu — J. Norvilja „Dzimtene" atkārtoja, bet piedevās iepriecināja ar E. Dārziņa „Kā zagšus" un „Spāniešu romance". Klavierpavadījumus spēlēja komponists I. Sakss, kas programmas pirmajā daļā sniedza arī solo — J. Graubiņa „Vēstules labākajam draugam".

Pēc koncerta vairums klausītāju palika uz P. Geistauta sumināšanai rīkoto kafijas vakaru. Tā ievadījumā Kanadas DV valdes pr-dis E. Krūka nolasīja dziedoņa jaunības drauga komponista V. Baštika jubilāram veltītu rakstu, vēlāk arī rakstveida sveicienus, kuŗus bija sūtījis mūziķis Ed. Ramats, pianists V. Treimanis un Linards ar Tabitu Jaunzemi. Pēdējie bija sūtījuši arī velti — grāmatu par Karūzo. Personīgi P. Geistautu sveica komponists J. Norvilis, pakavējoties pie kopīgajām gaitām Vācijas bēgļu nometņu laikā un dāvinot savu jaunāko kompoziciju „Kolkasrags" ar Aleksandra Pelēča tekstu. Pie kādreiz kopīgi mītajām svešuma takām pakavējās arī mācītāji R. Ekšteins un A. Čops, pasniedzot veltes. Dziedoni vēl sveica LPB Kanadas kopas pr-ce B. Senkēviča (nošu grāmata), Kičeneras - Voterlū latviešu biedrības pārstāvis J. Cers (svečturīši), DV Druvas nodaļas pr-dis A. Kalniņš (aploksne) un Sv. Jāņa draudzes koŗa pārstāvis J. Beņķitis.

Pateicoties par vēlējumiem un tencinājumiem, P. Geistauts norādīja, ka vairākkārt piedzīvojis liktenīgus brīžus, kuŗos viņam, kā pats tīšvērti atzīna, nav palīdzējusi laime, bet gan Dievs, kuŗam cenšas kalpot ar dziesmu. Savā pieticībā dziedonis domāja, ka lielāka pateicība nekā viņam pienākas sabiedrībai, kas apmeklē latviešu sarīkojumus, ar to mūsu kultūras dzīvi svešumā vispār darot iespējamu. Aizrādījis, ka Kultūras fonds pēdējos gados nav godalgojis nevienu komponistu, P. Geistauts ierosināja rīkot īpašus atsevišķus skaņražu darbu vakarus, piedaloties solistiem un korim, jo tie mūziķus stimulētu strādāt un radīt jaunus darbus, jo tagad brīžiem var likties, ka nav vērts to darīt, ka nevienam šo darbu nevajaga. Bieži sevī šaubīdamies, P. Geistauts arī šai vakarā teica, ka nonācis krustceļos, un jautāja, vai latviešu komponistu dziesmu dziedāšana latviešu tautai uz bēdeles pamata ir grēks, jeb vai Dievs to var svētīt. Uz to māc. A. Čops atbildēja, ka arī dziedāšana ir Dieva dota dāvana, tādēļ dziedāt ir tiesības ne tikai cilvēku, bet arī Dieva priekšā, un Dievs grib, lai mēs dziedam, arī latviešu dziesmu.

Vār.

KARAVĪRA JUBILEJA

Latvijas armijas kapteinis Aleksandrs Auguliš 1. augustā Toronto atskatījās uz 65 mūža gadiem. Dzimis Burtnieku muižā, viņš pēc vispārējās izglītības iegūšanas iestājās Latvijas kaŗaskolas inženieŗu nodaļā un, to pabeidzis, uzsāka virsnieka gaitas sapieŗu pulkā. Ievērojot viņa izcilās zināšanas, prieksniecība viņu pārcēla uz armijas štaba topografijas daļu, kuŗā A. Auguliš sasniedza kapteiņa dienesta pakāpi un darbojās līdz Latvijas armijas izformēšanai pēc 2.pd. savienības iebrukuma. Otra pasaules kaŗa laikā viņš veica dienestu Latviešu leģiona 15. divizijā, bet kaŗa beigu posmā bija bataljona komandieris būvpulkā.

Jubilārs no pēckaŗa Vācijas 1947. gadā devās uz Angliju, kur piedalījās DV nodaļu organizēšanā, bet 1952. gadā ieceļoja Kanadā un iesaistījās valsts dienestā, turpinot darbību arī latviešu sabiedriskajā laikā, veicot pienākumus DV Toronto nodaļā un citās organizācijās bez ārējā skaļuma. Pašreiz viņš ir Latviešu virsnieku apvienības Kanadā kasieris, darbodamies apvienības valdē kopš tās dibināšanas, un Latviešu nams- revīzijas komisijas loceklis, arī kopš nama iegādāšanās.

Gavilnieka kaislība ir dārzkopība, par ko liecina viņa jauki iekoptais un izveidotais dārzs, bet labprāt viņš mīl pasēdēt arī pie ūdeņiem ar „bada pātagu" un atlicināt laiku šacha un bridža spēlei.

O. D.

Latviešu virsnieku apvienības Kanadā valdes kasieri Aleksandru Auguli (pa kreisi) 65. dzimšanas dienā Latvijas kaŗaskolas 49. gadasvētku sarīkojumā ar veltēm sveic apvienības priekšnieks V. Krūmiņš un viņa vietnieks V. Dreifelds; priekšplānā Lāčplēša kaŗa ordeņa kavalieŗa plkv. A. Liepiņa dzīvesiedze. Foto: JAK

TORONTO ZIŅAS

Kanadas DV zemes valdes sporta daļas šacha sekcijas rīkotais turnīrs sāksies 8. decembrī plkst. 4 pēcpusdienā DV namā. Spēles notiks jauniešu un pieaugušo klasē, spēlējot divas partijas katram ar katru. Visi šachisti aicināti piedalīties, neatkarīgi no piederības kādai organizācijai. Spēles vadīs A. Auguļis un šacha sekcijas vaditājs N. Brasliņš.

TLB inženieŗu un tehniķu kopas 29. novembŗa sanāksmē piedalījās 24 dalībnieki, kas noklausījās inž. Gunša Liepiņa referātu „Materiālu administrācija". Referents pakavējās pie materiālu administrācijas modernā skaitļošanas mašinu rūpnīcā, iepriekš norādot, ka materiālu administrācijā ietelp ražošanas plānošana, materiālu iepirkšana un materiālu plūsmas kontrole fabrikā līdz gatavu mašīnu izsūtīšanai noņēmējiem. Pēc referāta G. Liepiņš atbildēja uz interesentu jautājumiem. G. Liepiņš kopš 1964. gada nodarbināts IBM fabrikā Donmilsā, atradies komandējumos Italijā un Vācijā, bijis uzņēmuma produkcijas kontroles direktors, bet aizvadītajā vasarā izraudzīts par materiālu administrācijas direktoru. To pārrunās pēc referāta īpaši uzsvēra inž. J. Švanks, izteicot prieku par latviešu izraudzīšanu tik svarīgā administrācijas postenī lielā uzņēmumā, kā arī norādot, ka agrāk Kanadā inženieŗus atturēja no administrācijas darba uzdevumiem. Pirms referāta klausītājus ar referentu savukārt iepazīstināja inž. K. Šlesers. Piezīmējams, ka G. Liepiņš ir rosīgs arī latviešu sabiedriskajā dzīvē, būdams LNAK padomes prezidija sekretārs un jaunatnes apgādā Ceļinieks vaditājs. Referentam par interesanto priekšlasījumu pateicās kopas pr-dis inž. U. Kiesners, zinojot arī par kopas darbību. Gada sapulce paredzēta 17. janvārī. Kandidātu apzināšanai amatpersonu vēlēšanām nominācijas komisijā izraudzīja R. Strazdu, L. Gulbi un A. Upmali. Pārrunājot LNJAK aicinājumu materiāli atbalstīt kāda jaunieša braucienu uz Diveizdivi nometni, O. Kļavenieks ierosināja to izdarīt ar 50 dol. piešķirumu. Sanāksme ieteica valdei šo ierosinājumu īstenot.

Pulcējoties mēģinājumā tautiskās dziesmu spēles „Atvadības" izrādei 11. janvārī Toronto, Lilijas Gleškes vadītais DV Detroitas apvienības tautisko uzvedumu ansamblis, papildināts ar dalībniekiem no Indianapoles, Klīvlendas, Grand Rapidiem un Kanadas, 30. novembrī Latviešu namā bija noorganizējis raibo vakaru ar deju, priekšnesumus sniedzot pašiem ansambļa dalībniekiem, lai gūtu ienākumus vismaz daļējai lielo ceļa izdevumu segšanai. Vairāk nekā divu stundu ilgajā programmā, priekšnesumiem mijoties ar deju, galvenokārt dominēja kabarē „numuri", piedaloties arī ansambļa vaditājai Lilijai Gleškei, kas dziedāja solo un duetus ar meitu Laimdotu. Solo un duetus dziedāja arī Andis Cers no Hamiltonas un Alberts Vītols no Toronto. Ar franču, austriešu un latviešu dziesmām, ik priekšnesumā maiņot tērpus, uzstājās Toronto Trubadūri (vaditājs K. Staško, A. Pērkons un M. Bērziņa), Mirjamai Bērziņai sniedzot arī humoristiskus deklamējumus. Ne sevišķi lielā skaitā sanākušie vakara dalībnieki priecājās arī par Toronto Grāvējiem (Māris Pone, Auseklis Pērkons, Jānis Krūmiņš, Ansis Semenovs un no Medisonas ciemos atbraukušais Aivars Staško), kas, ģērbušies meksikāņu tērpos, dziedāja dienvidamerikāņu melodijas pašu ģitaru un mandolīnu pavadījumā. Programmu asprātīgi vadīja Arnolds Līgotnis no Detroitas. Bufeti pārziņāja Hermīne Turkēvica.

Negadījumā nogalinātajam Sv. Andreja draudzes apkalpotājam Jānim Brundzātam veltito aizlūgumu Rolfdeja bēŗu namā 1. decembrī vadīja māc. A. Čops, bet ērģeles spēlēja Edite Timermane, piedaloties ap 60 aizlūdzējiem. Dienu vēlāk, piedaloties arī igauņu draudzes māctiķajam O. Pello un ap 40 izvaditājiem, māc. A. Čops aizgājēju no Sv. Andreja baznīcas izvadīja pēdējā gaitā uz Jorkas kapsētas latviešu nodaļījumu. Izvaditāju vidū bija arī ungāru baptistu mācītājs, pie kuŗa draudzes pieder aizgājēja dzīvesbiedre. Bez piederīgajiem un draugiem kapsētā atvadījās un vainagu nolika Sv. Andreja draudzes pr-ks R. Roze.

Igauņu veterānu un ģenerālkonsulāta rīkotajā Igaunijas brīvības cīņu 50 gadu atceres sarīkojumā 29. novembrī Igauņu namā latviešus pārstāvēja BTFK prezidija pr-dis T. Kronbergs, LNAK valdes pr-dis J. Niedra un Baltiešu veterānu korpusa vaditājs O. Perro.

Latviešu kreditsabiedrības peļņa oktobrī bija 2709,62 dol., bet šī darbības gada kopīgā peļņa jau sasniegusi 18.391.74 dol., par 3000 dol. vairāk nekā iepriekšējā gadā. Aizdevumu procentos un citos ienākumos oktobrī saņemti 13.457,55 dol., bet algās telpu īrei un citām vajadzībām izmaksāti 10.747,93 dol. Pašreizējais biedru skaits ir 2256, bet bilance 2.179.338,67 dol. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, aizdevumu skaits nedaudz samazinājies, turpretim nogulditāju skaits pieaudzis. „Latviešu banku kalendārs" 1969. gadam jau iznācis un bez maksas saņemams kreditsabiedrības birojā. Kalendārs šogad nedaudz paplašināts un aptver 212 lappušu ar informāciju un latviešu organizāciju sarakstu kā Kanadā, tā arī ASV un Austrālijā. Kalendāra atbildīgais redaktors ir P. Rasiņš, bet valodas redaktors M. Čulītis.

Toronto informācijas birojs izdod regulārus biļetenus par visiem kultūras, mākslas, sporta u.c. sarīkojumiem pilsētas robežās. Pēdējā izdevumā atzīmēta arī latviešu daiļamatniecības izstāde Ontario karaliskajā mūzejā, kuŗu slēgs 8. decembrī. Šie biļeteni saņemami vecajā pilsētas valdes namā, 203. istabā, vai pieprasāmi pa tālruni 367—8023.

Toronto latviešu biedrības 20 gadu darbības atceres sarīkojums notiek 7. decembrī plkst. 5 pēcpusdienā Latviešu namā. Sarīkojumu ievadīs svinīgs akts ar valdes pr-ža A. Gribusta uzrunu, Imanta Alkšņa referātu par biedrības darbību, Birutas Senkēvičas dzejoļu lasījumu un pianistes Ilzes Štrāles - Didrichsones priekšnesumiem. Pēc akta savietīgs vakars, kas, paredzams, sāksies plkst. 7.30. TLB dibināta 1948. gada 8. septembrī un it sevišķi ieceļošanas sākuma gados bija viena no vadošajām organizācijām Toronto, ilgāku laiku uzturot arī savu namu Oslera ielā. Vēlākajos gados, organizāciju skaitam vairojoties, darbs arī pašā biedrībā sazarojās atsevišķās nozarēs, no kuŗām nozīmīgākās ir latviešu sestdienas skola, tautas deju kopa Dīždancis, inženieŗu un tehniķu kopa u.c.

Sv. Jāņa draudzes dāmu komitejas gadskārtējais Ziemsvētku tirdziņš notiek 7. decembrī no plkst. 10—7 vakarā baznīcas telpās. Tirdziņā būs daiļamatniecības, audumu, rokdarbu, rotas lietu un citu izstrādājumu stendi, kā arī grāmatu galds, latviešu skaņu plates un citas piemērotas Ziemsvētku dāvanas. Apmeklētāji varēs iepazities arī ar Austrālijas latviešu mākslinieka Gunāra Saliņa gleznu izstādi, kuŗu slēgs 8. decembrī. Dāmu komitejas darbinieces būs iekārtojušas arī kafijas galdu ar cepumiem un siltiem ēdieniem.

Jaungada sagaidīšanas sarīkojums DV namā notiks 31. decembrī. Iepriekšēja pieteikšanās un galdiņu rezervēšana pie M. Dumpes (tālr. 889—3885).

Kanadiešu rakstniekam Džonam Hovardam pasūtinātās lugas „The Baltic Story" producentu sabiedrība, kuŗā ietelp pārstāvji no visām trim Baltijas tautām Kanadas lielākajās pilsētās, kā arī ASV, rīko loteriju, lai iegūtu līdzekļus iecerētā darba uzvedumam nākamajā gadā. No 12.000 lozēm 3000 izplatītas Toronto baltiešu vidū. Izloze notiks 31. decembrī Edmontonā, izvelkot ziedotāja vārdus. Trīs laimētājiem, kuŗiem būs jāatbild arī uz kādu „ķīgu" jautājumu, izredzes iegūt naudas balvas 500, 250 un 100 dol. apmērā. Nepārdotās lozes, kā arī pasakņi aizsūtāmi minētajai sabiedrībai Edmontonā līdz 21. decembrim — P. O. Box 1431, Edmonton, Alberta.

Kas ir „Canadian Scene"?

Čechu žurnālists Džons Gelners, kas Kanadā ieradās 1939. gadā un tagad ir rakstnieks un lektors, kādā kanadiešu sanāksmē 1960. gada rudenī norādīja uz ieceļotāju smago vientulības izjūtu, nespēju saprasties ar citiem, Kanadas dzīves veida un iestāžu nepārzināšanu u. t. t., piezīmēdams, ka vienīgi komūnisti pūlas nākt sakaros ar jaunieceļotājiem, sagaidot ieceļotāju kuģus un tiem pieskaņotos vilcienus, pat ceļo ar šiem vilcieniem un nodod propagandas materiālus dažādās valodās jaunie braucējiem, tā radot viņos pavisam aplamus ieskatus par Kanadu. Pašreizējā „Canadian Scene" vaditāja B. B. Oslere un viņas vietniece D. Dženinga, kas arī piedalījās šai sanāksmē, jautāja, ko varētu ieceļotāju labā darīt. Gelners ieteica uzsākt īpaša laikraksta izdošanu četrās vai piecās valodās. Stefens Davidovičs, kāds krievu izcelsmes kanadietis, iebilda: „Kādēļ sākt izdot laikrakstus, ja tādi jau iznāk daudzās valodās? Vai nebūtu lietde īgāk sadarboties ar tiem?"

Tā radās ideja par „Canadian Scene" — etniskās preses speciālo ziņu aģentūru, kuŗa, laikam, ir vienīgais šāda veida pasākums visā pasaulē. Tagad periodiskos „Canadian Scene" ziņojumus saņem 90 laikraksti un 23 radioraidstacijas.

Pēdējā laikā „Canadian Scene" publicējusi arī vairāku etnisko preses darbinieku rakstus, tā vēl vairāk tuvinoties savam mērķim būt par speciālo etniskās preses ziņu aģentūru, kuŗa visai noteikti nostājas arī pret komūnistu propagandu.

A. Kms.

TAUTIEŠI,
kas ap Ziemsvētkiem vai gada beigās dodas uz Eiropu, laipni lūgti sazināties ar Elmaru Krūku, zvanot vakaros Toronto 489-2878.

LATVIJAS DAUDZINĀJ

(Pārnesums no 1. lpp.)

mēs paši varētu pārliecināties, ka nebūt neesam par maziem vai nevarīgiem, lai paši varētu atrisināt visas problēmas. Mēs paguvām pierādīt pasaulei, ka varam būt vērtīgs loceklis brīvo tautu saimē.

Nelolosim ilūzijas par to, kas mūs gaidīs nākotnē. Lai arī mēs brīvajā pasaulē sastaptos ar grūtībām un nesaprašanu, apzināsimies, ka tautai dzimtenē šīs grūtības ir daudz lielākas. Tur ik vienam jāizcīna klusa cīņa pret okupācijas varu. Viņi ir apklusinăti, tādēļ runāsim viņu vietā.

Paaudžu ilgas nav apklusinā mas, un brīvības idejas nenoveco nekad. Tāpēc arī mēs, kas esam trimdā, raudzīsimies nākotnē ar paļāvību. Vēsture nav beigusies. Tā turpina savu gaitu, un Eiropas apspiesto tautu brīvības griba arvien vairāk sāk izpausties. Latviešu brīvības griba reiz lauzīs smago slogu.

Dievs, svētī Latviju!

PARIZE

Latvijas neatkarības pasludināšanas 50. gadasvētkus un Lāčplēšu dienu Parīzes un tuvākās apkārtnes latviešu saime atzīmēja dāņu luterāņu baznīcā ar dievkalpojumu un svinīgu brīdi dievnama sarīkojumu telpā. Dievkalpojumu vadīja un izjustu svētrunu teica Francijas latviešu evlut. draudzes mācītājs E. Lapsiņķe.

Svinīgā brīža dalībniekus uzrunāja Latvijas diplomātiskais pārstāvis Francijā K. Bērends, iesākot franču valodā, tad turpinot latviešu valodā. Cita vidū viņš norādīja: „Dzimtenē okupācijas vara aizliedz katru vismazāko atklātības izpausmi, veltītu 18. novembŗa atcerei. Atzīmēt šo dienu atklātībā iespējams tikai brīvajā pasaulē. Tas uzliek mums pienākumu atcerēties mūsu neatkarības pasludināšanas dienu un atgādināt citām tautām, ka atšķirt gan šķir mūs un tautu dzimtenē, bet mēs esam vienprātīgi savos centienos un neatlaidīgi prasām atjaunot mūsu brīvību un neatkarību."

K. Bērends valstssvētkos sniegi sveica latviešu kopu Francijā, kā arī Francijas valdību par to, ka tā nav atzinusi Padomju okupāciju Latvijā.

Izteicis pateicību par sveicieniem, runātājs nolasīja Francijas valdības sveicienu, kuŗā teikts, ka tā nav iekļaušanu Padomju Savienībā atzinusi de jure.

Pēc tam vienotība pie dziesmas „Dievs, svētī Latviju!" un Latvijas himnas.

Sarīkojumu rīkoja Parīzes latviešu apvienība.

R

Sakarā ar Latvijas proklamēšanas 50. gadasvētkiem Latvijas apvienība Austrālijā rīkojusi platījusi mākslinieciski vērtīgus svētkus, kuŗos ielūgumus, aicinājumus un sveicienus draugiem piedalīties valstssvētku atzīmēšanā saņēmusi visās Austrālijas pilsētās, kur latviešu kopas vien vai citādi apvienojušās. Svētku programmā bijušas runas, koncerti, mākslinieku priekšnesumi, sporta sacensības u.c. Svinības plašā mērogā notikušas arī Melburnā, Sidnejā, Adelaidē, Brisbanē, Kanberā, Vollongongā, Kalumbā, Kanterberijā, Kanterberijā, Kanterberij

...O ZIŅAS

Ā. Čops aizgājēju no Sv. Andreja baznīcas izvadīja pēdējā gaitā uz Jorkas kapsētas latviešu nodalījumu. Izvadītāju vidū bija arī ungāru baptistu mācītājs, pie kura draudzes pieder aizgājēja dzīvesbiedre. Bez piederīgajiem un draugiem kapsētā atvadījās un vainagu nolika Sv. Andreja draudzes pr-ks R. Roze.

● Igauņu veterānu un ģenerālkonsulāta rīkotajā Igaunijas brīvības cīņu 50 gadu atceres sarīkojumā 29. novembrī Igauņu namā latviešus pārstāvēja BTFK prezidija pr-dis T. Kronbergs, LNAK valdes pr-dis J. Niedra un Baltiešu veterānu korpusa vadītājs O. Perro.

● Latviešu kreditsabiedrības peļņa oktobrī bija 2709,62 dol., bet šī darbības gada kopīgā peļņa jau sasniegusi 18.391.74 dol., par 3000 dol. vairāk nekā iepriekšējā gadā. Aizdevumu procentos un citos ienākumos oktobrī saņemti 13.457,55 dol., bet algās telpu īrei un citām vajadzībām izmaksāti 10.747,93 dol. Pašreizējais biedru skaits ir 2256, bet bilance 2.179.338,67 dol. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, aizdevumu skaits nedaudz samazinājies, turpretim noguldītāju skaits pieaudzis. „Latviešu banku kalendārs" 1969. gadam jau iznācis un bez maksas saņemams kreditsabiedrības birojā. Kalendārs šogad nedaudz paplašināts un aptver 212 lappušu ar informāciju un latviešu organizāciju sarakstu kā Kanadā, tā arī ASV un Austrālijā. Kalendāra atbildīgais redaktors ir P. Rasiņš, bet valodas redaktors M. Čulītis.

● Toronto informācijas birojs izdod regulārus biļetenus par visiem kultūras, mākslas, sporta u.c. sarīkojumiem pilsētas robežās. Pēdējā izdevumā atzīmēta arī latviešu daiļamatniecības izstāde Ontario karaliskajā muzejā, kuru slēgs 8. decembrī. Šie biļeteni saņemami vecajā pilsētas valdes namā, 203. istabā, vai pieprasāmi pa tālruni 367—8023.

● Toronto latviešu biedrības 20 gadu darbības atceres sarīkojums notiek 7. decembrī plkst. 5 pēcpusdienā Latviešu namā. Sarīkojumu ievadīs svinīgs akts ar valdes pr-ža A. Gribusta uzrunu, Imanta Alkšņa referātu par biedrības darbību, Birutas Senkēvičas dzejoļu lasījumu un pianistes Ilzes Štrāles - Didrichsones priekšnesumiem. Pēc akta saviesīgs vakars, kas, paredzams, sāksies plkst. 7.30. TLB dibināta 1948. gada 8. septembrī un it sevišķi iecerošanas sākuma gados bija viena no vadošajām organizācijām Toronto, ilgāku laiku uzturot arī savu namu Oslera ielā. Vēlākajos gados, organizāciju skaitam vairojoties, darbs arī pašā biedrībā sazarojās atsevišķās nozarēs, no kuŗām nozīmīgākās ir latviešu sestdienas skola, tautas deju kopa Dižd̦ancis, inženieŗu un tehniķu kopa u.c.

● Sv. Jāņa draudzes dāmu komitejas gadskārtējais Ziemsvētku tirdziņš notiek 7. decembrī no plkst. 10—7 vakarā baznīcas telpās. Tirdziņā būs daiļamatniecības, audumu, rokdarbu, rotas lietu un citu izstrādājumu stendi, kā arī grāmatu galds, latviešu skaņu plates un citas piemērotas Ziemsvētku dāvanas. Apmeklētāji varēs iepazities arī ar Austrālijas latviešu mākslinieka Gunāra Saliņa gleznu izstādi, kuŗu slēgs 8. decembrī. Dāmu komitejas darbinieces būs iekārtojušas arī kafijas galdu ar cepumiem un siltiem ēdieniem.

● Jaungada sagaidīšanas sarīkojums DV namā notiks 31. decembrī. Iepriekšēja pieteikšanās un galdiņu rezervēšana pie M. Dumpes (tālr. 889—3885).

● Kanadiešu rakstniekam Džonam Hovardam pasūtinātās lugas „The Baltic Story" producentu sabiedrība, kuŗā ietelp pārstāvji no visām trim Baltijas tautām Kanadas lielākajās pilsētās, kā arī ASV, rīko loteriju, lai iegūtu līdzekļus iecerētā darba uzvedumam nākamajā gadā. No 12.000 lozēm 3000 izplatītas Toronto baltiešu vidū. Izloze notiks 31. decembrī Edmontonā, izvelkot ziedotāja vārdus. Trīs laimētājiem, kuŗiem būs jāatbild arī uz kādu „ākīgu" jautājumu, izredzes iegūt naudas balvas 500, 250 un 100 dol. apmērā. Nepārdotās lozes, kā arī pasakņi aizsūtāmi minētajai sabiedrībai Edmontonā līdz 21. decembrim — P. O. Box 1431, Edmonton, Alberta.

LATVIJAS DAUDZINĀJUMS...

(Pārnesums no 1. lpp.)

mēs paši varētu pārliecināties, ka nebūt neesam par maziem vai nevarīgiem, lai paši varētu atrisināt visas problēmas. Mēs paguvām pierādīt pasaulei, ka varam būt vērtīgs loceklis brīvo tautu saimē.

Nelolosim ilūzijas par to, kas mūs gaidītu nākotnē. Lai arī mēs brīvajā pasaulē sastaptos ar grūtībām un nesaprašanu, apzināsimies, ka tautai dzimtenē šīs grūtības ir daudz lielākas. Tur ik vienam jāizcīna klusa cīņa pret okupācijas varu. Viņi ir apklusināti, tādēļ runāsim viņu vietā.

Paaudžu ilgas nav apklusināmas, un brīvības idejas nenoveco nekad. Tāpēc arī mēs, kas esam trimdā, raudzīsimies nākotnē ar paļāvību. Vēsture nav beigusies. Tā turpina savu gaitu, un Eiropas apspiesto tautu brīvības griba arvien vairāk sāk izpausties. Latviešu brīvības griba reiz lauzīs smago slogu.

Dievs, svētī Latviju!

PARIZE

Latvijas neatkarības pasludināšanas 50. gadasvētkus un Lāčplēšu dienu Parīzes un tuvākās apkārtnes latviešu saime atzīmēja dāņu luterāņu baznīcā ar dievkalpojumu un svinīgu brīdi dievnama sarikojumu telpā. Dievkalpojumu vadīja un izjustu svētrunu teica Francijas latviešu ev.-lut. draudzes mācītājs E. Lapuķe.

Svinīgā brīža dalībniekus uzrunāja Latvijas diplomātiskais pārstāvis Francijā K. Bērends, iesākot franču valodā, tad turpinot latviešu valodā. Cita vidū viņš norādīja: „Dzimtenē okupācijas vara aizliedz katru vismazāko atklātības izpausmi, veltītu 18. novembŗa atcerei. Atzīmēt šo dienu atklātībā iespējams tikai brīvajā pasaulē. Tas uzliek mums pienākumu atcerēties mūsu neatkarības pasludināšanas dienu un atgādināt citām tautām, ka attālumi gan šķiŗ mūs un tautu dzimtenē, bet mēs esam vienprātīgi savos centienos un neatlaidīgi prasām atjaunot mūsu brīvību un neatkarību."

K. Bērends valstssvētkos sirsnīgi sveica latviešu jaunatni, it sevišķi to, kas ieradusies no tālām aizjūras zemēm. Viņš aicināja jauniešus nekļūt vienaldzīgiem, nesaplūst ar svešu vidi un nezaudēt latviskumu, bet ar jaunības sparu un sirdsdedzi iesaistīties latviešu kopības un Latvijas atbrīvošanas darbā.

Izteicis pateicību franču iestādēm par aizsardzību un atbalstu, Francijas valdībai savukārt par to, ka tā nav atzinusi Latvijas iekļaušanu Pad. savienībā, K. Bērends uzsvēra: „Pasauli pārsteidz un rada izbrīnu čechu un slovaku brīvības cīnītāju saliedētība un vienotība pretestībā. Iebrucēji līdz šim Čechoslovakijā nav atraduši kvislingus. Tā ir zīme, ka sācies Kremļa varas norietš. Rietumvalstu vienaldzības dēļ padomju varas sairšana tomēr var stipri ieilgt, un tas paildzinās arī Latvijas okupāciju. Bet lai tas nemazina mūsu cīņas sparu, mūsu brīvības alkas un mūsu apņemšanos pildīt uzdevumu, kuŗu mums uzlicis par pienākumu 18. novembris — cīnīties par Latvijas neatkarības atjaunošanu."

Svinībās piedalījās arī franču draugi, kā arī lietuviešu un igauņu pārstāvji.

ROMĀ

Sakarā ar Latvijas neatkarības proklamēšanas 50. gadskārtu Latviešu apvienība Romā bija izplatījusi mākslinieciski darinātus ielūgumus, aicinot visus latviešu draugus piedalīties svinīgajā valstsssvētku aktā Domus Mariae telpās. Aktu ievadīja ar Sv. mesu, kuŗu celebrēja kardinālis Samore, kas Latvijas neatkarības laikā bija darbojies Vatikāna nunciatūrā Rīgā. Pēc mesas kardinālis kopā ar akta dalībniekiem noklausījās Longina Apkalna kantātes „Latviešu Dievs" ieskaņojumu skaņu lentē. To Eiropas latviešu 2. dziesmu svētku laikā Hanoverā lentē bija ieskaņojis filmu producents Valfrīds Lēmanis un, izpildot Vatikāna raidītāja lūgumu, atsūtījis uz Romu. Vatikāna raidītājs šo kantāti 16. novembŗa vakarā pārraidīja uz Latviju. Raidījumu vadīja prāv. St. Kučinskis. A.

Milvoku tautību festivālā, pabeidzot katru tautas deju priekšnesumu seriju, visu 39 tautu pārstāvji (pāŗi) iznesa no arēnas lielo ASV karogu. Šogad goda vieta bija ierādīta latviešu pārim A. Eimanim un R. Petrovskai, kas blakus koši tērptiem indiāņiem soloja karoga galvgalā.

Foto: A. Graudiņš

IZDEVUSIES LATVIEŠU REPREZENTĀCIJA

Milvokos šogad jau 25. reizi notika gadskārtējais Internacionālā institūta rīkotais tautību festivāls, kuŗu trīs dienu laikā apmeklēja ap 55.000 interesentu. Šis sarīkojums ar katru gadu kļūst populārāks plašā amerikāņu sabiedrībā, un to apmeklē ne tikai paši milvokieši, bet ierodas ekskursantu grupas pat no attālām vietām. Pastaigā pa festivāla hallēm var justies kā „skrējienā pa visu pasauli", redzot daudzu tautu nacionālos tērpus un rotas, raksturīgus darba rīkus, mājturības piederumus, daiļamatniecības izstrādājumus, etnografiju un daudz cita.

Festivālā arī šogad pārējie tautu tērpu vidū savā daudzkrāsainībā laistījās arī latviešu krāšņie tautas tērpi. Sarīkojumā latvieši piedalījās ar 3 stendiem, bet tautas dejas demonstrēja 6 atsevišķos priekšnesumos.

Latviskās kultūras novietni pārzināja E. Andersone ar I. Prūsi. Tajā interesenti varēja noskatīties sedziņu aušanā, E. Zaļākalne bija aizdevusi savus aužamos stāvus un iekārtojusi audus, bet tautiskas sedziņas auda V. Tabaka, R. Baltmane un M. Skraučeva. Jaunietes M. Lauzuma, Z. Brenķe, S. Brenķe, D. Skraučeva, A. Andersone, S. Medne, I. Prūze, S. Ozola, D. Blaumane, I. Rūķe, R. Tabaka un R. Ozoliņa savukārt demonstrēja mūsu tautas tērpus un rotas, kā arī sniedza apmeklētāju lūgto informāciju.

Daiļamatniecības stendā, kuŗu pārzināja A. Apaļā ar B. Medni, festivāla apmeklētāji varēja iepazīties un iegādāties latviskās rotas un citus izstrādājumus. Keramiku stendam bija devusi A. Apaļā un E. Ziņģe, pievītes un jostiņas — Z. Šalte un B. Salaka, bet dažādus rokdarbus R. Ziediņa. Visas izstādītājas ar ienākumiem jutās apmierinātas.

Vislielākā piekrišana, liekas, tomēr bija trešajam stendam, pie kuŗa gandrīz vienmēr bija gaidītāju rinda. Še Sv. Jāņa draudzes dāmu komiteja bija iekārtojusi latvisku virtuvi, piedāvājot zoss cepeti ar kāpostiem un citām piedevām, Jāņu sieru, speķa pīrādziņus, dažādus cepumus un citu. Par piekrišanu, kādu arī šogad izpelnījās šis stends, R. Caks raksta: „Jau vairākus gadus festivāla vadība sarīkojuma pirmajā vakarā latviešu virtuvē pasūtina vakariņas goda viesiem. Šogad tādu bija 65. Mūsu virtuves popularitāte aizgājusi līdz pat Ņujorkai. Laikraksta „New York Times' mājturības nodaļas redaktrise Dīna Hjuvita vēstulē jau iepriekš bija pieteikusi savu ierašanos un intervēja dāmu komitejas priekšnieci Z. Lazdiņu un pierakstīja vairāku maltīšu receptes, lai tās publicētu savā laikrakstā. Lai publikas apkalpošana, produktu piegāde un maltīšu sagatavošana novietnē ritētu gludi, šai pasākumā šogad bija iesaistījušies vairāk nekā 100 atsaucīgu darbinieku. Viņu pūļu rezultātā katru gadu virtuvē ievērojams apgrozījums un arī labs atlikums draudzes darbības veicināšanai un jaunatnes centienu atbalstam. Šogad sarīkojuma trīs dienās izceptas un maltītēs iztirgotas 120 zosis, piedevām izlietojot ap 450 mārc. kāpostu un 70 klaipu rupjmaizes, 100 mārc. gaļas izlietots kotletēm, bet 150 tortēs sacepti 90 duči olas."

Tautas dejas demonstrēja DV apvienības deju kopa Metiņiņš Lijas Pētersones vadībā, bet klavieŗpavadījumus spēlēja Ināra Prūse. Piezīmējams ka šai deju kopai ir pavisam 82 dalībnieki, no tiem 46 darbojas mazo grupā. Visu latviešu grupu piedalīšanos festivālā, kas izvērtās par teicamu reprezentāciju un latviešu vārda daudzinājumu, līdzīgi iepriekšējiem gadiem, arī šoreiz pārzināja un koordinēja Ella Andersone.

Il.

Austrālijas ārlietu ministrs...

(Pārnesums no 1. lpp.)

Dievkalpojumu, kas bija viens no svinīgākajiem un pacilātākajiem Melburnas latviešu katoļu draudzes vēsturē, vadīja prāv. S. Gaidelis. Viņš runāja angliski un latviski, pie kam šai dievkalpojumā paudās arī protests pret cilvēcei uzliktajām komūnistu briesmām. Dziedāja draudzes apmēram 15 balsu koris V. Lazdāna vadībā. Pati pēdējā lūgšana bija: Dievs, svētī Latviju!

NEAIZMIRSTAMS DIEVKALPOJUMS

„Es šo dienu savā mūžā nekad neaizmirsīšu," tā maza latviešu meitenīte tautas tērpā teica mātei pie majestātiskās Sv. Paula katedrāles pēc luterāņu svētku dievkalpojuma 17. novembŗa pēcpusdienā, vēl izsakot izbrīnu par milzīgo latviešu skaitu, kas lūdzies par Latviju. Šis skaitu bija — 2300! Kaut kas līdzīgs un tik grandiozs Melburnas latviešu saimes kopsolī līdz šim vēl nekad nebija piedzīvots, jo bez dievlūdzēju lielā daudzuma tikpat ārkārtējs izrādījās arī izjūtu saviļņojums. Melburnas visu trīs luterāņu draudžu garīdzniekiem — prāv. A. Grosbacham, māc. A. Buģim un māc. E. Kociņam — gājienā baznīcā sekoja mūsu varoņu, akadēmisko organizāciju un skolēnu nestie organizāciju karogi Lāčplēša kara ordeņa kavalieŗa J. Dzeņa vadībā. Jau sākuma korālis „Dievs, sargi mūsu tēvuzemi" milzīgajā dievnamā atgādināja šalcošas lūgšanas varenību. Svētrunu teica prāv. A. Grosbachs apcerēdams Jāņa evaņģelija pēdējās nodaļas abus pēdējos pantus, no visām grāmatām izņemdams vienu — to, kuŗai uz vāka rakstīts: 1918. gada 18. novembris. Šodien mēs visi rakstām šo grāmatu tālāk — Latvijai ir 50 gadu. Grāmatas pēdējā lappuse beidzas ar ticību nākotnei: Mūsu Tēvs debesīs. Māc. A. Buģis vadīja sākuma liturģiju, bet māc. E. Kociņš teica lūgšanu. Dievlūdzēji klusumā godināja varoņu piemiņu un pirms dievnama atstāšanas dziedāja: Dievs, svētī Latviju! MLB lielais jauktais koris Rota diriģenta V. Bendrupa vadībā dievkalpojumā atskaņoja A. Jurjāna divus darbus — „Mūsu tēvs" un kantāti „Tēvija!" ar solisti Veltu Liepiņu—Zaķi.

Ejot laukā no baznīcas, karogotajam oficiālajam gājienam tūlit pievienojās arī Rotas koristi, un to dāmu ap 40 tautisko tērpu saņirba kopīgā krāsu priekā, kuŗu ārpus Sv. Paula katedrāles vēroja tūkstoši melburniešu. Šis dievkalpojums, gluži kā to apliecināja arī mazā latviešu meitenīte, arī nevienam citam klātesošajam baznīcēnam, laikam, tiešām neaizmirsīsies visu mūžu, dodot mums stiprinājumu ticībai Latvijai un sev vēl daudzus turpmākos gadus: ja vien ir, kas sauc, tad varam būt kopā lielos pulkos. Šoreiz sauca piecdesmitgadīgā Latvija.

Liela daļa svētku dievkalpojuma dalībnieku devās tieši uz Melburnas latviešu namu, kur 17. novembŗa vēlinā pēcpusdienā sākās Latvijas 50. dzimšanas dienas akts ar mūsu karoga ienešanu, A. Tamužas atklāšanas vārdiem, Mirdzas Stilves nodeklamēto V. Strēlertes „Karoga dziesmu", Latvijas konsulāta vadītāja O. Rozīša uzrunu, kopīgi dziedātu Latvijas himnu, pārējo baltiešu pārstāvju — igauņa Ota un lietuvieša Aleksevičiusa un Eduarda Silkalna svētku runu „18. novembŗa gars".

MUMS JAMEKLĒ CITI DRAUGI

Grūti ticēt, ka audzinātāja un dzejnieka, humānitāro zinātņu bakalaura Ed. Silkalna ļoti ievērojamais darbs, kāds neapšaubāmi bija šī runa, kādā klausītājā vispār nespēja izraisīt spriegu sekošanu un pēc tam ilgas pārdomas. Runā nemanīja „tukša gaisa", bet ik doma bija argumentēta un konkrētizēta. Ed. Silkalns centās pierādīt, ka laikmeta atšķirība starp 1918. gada 18. novembri un šodienu nemaz nav tik liela, kā mēs dažkārt iedomājamies, tādēļ lai ticība Latvijai varētu palikt tāda paša kā pirms 50 gadiem, pie tam mūsu valsts brīvības atjaunošana nākotnē nav nereālitāte. Runātājs gan ieteica stingri revidēt un pārveidot mūsu draugu sarakstu, nekā negaidot no grimstošās Anglijas vai pašu māju problēmu aizņemtajām ASV, jo mūsu Istie nākotnes draugi mīt Austrumeiropā, kuŗiem izprotams apspiestības liktenis; pie tam šo tautu kopīgais iedzīvotāju skaits dod daudzu miljonu spēku, kas viss laužas uz reiz izlauzīsies pretim brīvībai.

A. Tamuža pēc runas Ed. Silkalnu apveltīja ar Latvijas karoga krāsu ziediem, tāpat kā goda viesu vidū tos divus tautiešus, kuŗi 1918. gada 18. novembrī piedalījušies Latvijas proklamēšanas aktā. Tie bija agronoms E. Saliņš un kalpakietis A. Lauva, bet trešais toreizējā akta aculiecinieks, kas tagad mīt Melburnā — V. Saliņš, bija sasilmis un nevarēja svinības piedalīties. It kā melns traips svinīgajā aktā bija A. Tamužas paziņojums, ka no Brīvās pasaules latviešu apvienības Vašingtonā līdz akta sākumam nav paziņots, kas ir 1968. gada Tautas balvas laureāts, kaut Latviešu apvienības Austrālijā prezidijs šai balvai dod prāvus līdzekļus un tautieši laureātu vēlētos uzzināt tieši valstssvētku aktos.

Koncerta daļā svinīgums un nacionālā izjūta sevišķi pulsēja tad, kad diriģenti V. Bendrups un E. Smalkais vadīja melburniešu apvienoto kori (Rota, Dziesmuvara, Kursa, Kokle) ar apmēram 100 balsīm. Jau T. Ilsteres „Tēvu zeme runā" ar I. Kalnāres vārdiem izraisīja īpašu pārdzīvojumu, bet to vēl tālu pārspēja koncerta izskaņas dziesma — J. Mediņa komponētie Plūdona himniskie vārdi „Tev mūžam dzīvot, Latvija!" Šķita, ka apmeklētāji šo dziesmu gribētu dzirdēt vēl un vēl.

Akta laikā Melburnas latviešu namā, kā lēš rīcības komiteja, sablīvējās ap 750 tautiešu. No tiem 550, ieskaitot koristus, bija sarīkojuma zālē. No iespiestajām programmām pāri palika tikai 50 Par programmām pie ieejas bija ziedots 199 dol., tātad, caurmērā apmēram 44 centi uz ik apmeklētāju vienības. Šis sīkumiņš tomēr ir divkāršs, ja salīdzina, ka septembrī tai pašā zālē rīkotajā Latvijas universitātes 49. gadasvētku aktā ik apmeklētāja caurmēra devums bija tikai 22 centi! Tēvzemei veltītajā vakarā 16. novembrī apmeklētāji ziedoja 69 dol., bet pirms tam gleznu izstādes atklāšanā 60 dol. No šīs summas 36 dol. izdeva par skatītāju pacienāšanu ar svētku šampanieti. Jubilejas sarīkojumos Melburnā ziedojumos saņemtā kopīgā summa, atskaitot dievkalpojumus, bija 350 dol.

Latvijas dienai Melburnā izdevās noorganizēt 4 televīzijas raidījumus dažādās stacijās. Kaut kur mūsu svētki bija ieskanējušies arī radiofonā, tāpat presē, kur visgarākais un prominentākajā vietā pasniegtais izrādījās Dāvida Dženkina raksts — intervija ar Melburnas universitātes saimniecības vēstures katedras vadītāju prof. Dr. Edgaru Dunsdorfu. Svinības Melburnā bija organizējusi LAA viceprieksšēdes Austras Tamužas vadīta rīcības komiteja ar lielu skaitu ļoti atsaucīgu palīgu.

—i—

Ko spēj viena ģimene

PILSĒTĀ, KURĀ DZĪVO TIKAI DIVAS LATVIEŠU ĢIMENES, LATVIJAS 50 GADU ATCERĒ IERODAS 600 AMERIKAŅU

Grīnvaldu ģimene, kuŗa ar Vildes ģimeni ir vienīgie latvieši Hastingas pilsētā, Mičigenā, 24. un 25. novembrī Latvijas proklamēšanas 50 gadu atcerei bija rīkojusi gleznu izstādi ar mūzikāliem priekšnesumiem. Gleznes bija savāktas no tautiešiem Kalamazū, Grand Rapidos un Hastingā, un tā varēja parādīt prof. A. Annus, V. Aistara, J. Balka, A. Dārziņas, N. Drapčes, J. Gaiļa, M. Krūmiņa, A. Lapsiņa, J. Matisona, Fr. Milta, G. Puriņa, I. Rekes, I. Šteinas, Stīpnieces, V. Strazdiņa, F. Tidemaņa, R. Vildes un J. Zuntaka darbus.

Izstāde guva piekrišanu. Jau pirmajā dienā to apmeklēja ap 200 amerikāņu, bet otrā — 400. Organizētā veidā ieradās arī amerikāņu skolēni. Izstādi atklāja Edv. Grīnvalds, bet runu, sakarā ar Latvijas 50 gadiem, teica ALJAs vicepr-dis Ulvis Grīnvalds, raksturodams Latvijas uzplaukuma laiku, Pad. savienības imperiālismu un mazo tautu apspiešanu. Nobeigumā viņš pieskārās arī latviešu jaunatnes kongresa aizliegumam Rietumberlīnē. Sekoja episkopāļu kanona D. M. Gurija aizlūgums par apspiestajām tautām. Šis garīdznieks jau agrāk savā baznīcā vairākkārt vērsis draudzes locekļu uzmanību uz Latviju un tās stāvokli.

Mūzikālajā daļā amerikāniete Pennija Elbere atskaņoja uz klavierēm divas Jāņa Mediņa „Dainas", bet otra amerikāniete Filisa Setle latviešu valodā dziedāja sešas Jāzepa Vītola dziesmas Edv. Grīnvalda klavieŗpavadījumā. Publikai dziesmu tekstus angliski tulkoja Anita Lizenberga. Mūzikālo daļu pabeidza Donna Briene ar klavieŗu solo, atskaņojot Volfganga Dārziņa „Trelūdes un Sonātīnu".

Amerikāņi šos priekšnesumus uzņēma ļoti atsaucīgi, tā ka daļu nācās atkārtot. Ar izstādītajiem mākslinieku darbiem izstādes apmeklētājus iepazīstināja Austra Grīnvalde, referējot par rakstuŗīgiem vilcieniem latviešu glezniecībā.

Sarīkojums beidzās ar pārrunām pie kafijas galdiem, uz kuŗiem bija latviski cepumi.

V. Boķis

RAIBAJĀ VAKARĀ LATVIEŠU NAMĀ TORONTO

Pa kreisi: Programmas vadītājs A. Ligotnis no Detroitas pieteic Lilijas un Laimdotas Gleškes priekšnesumu. — Pa kreisi: Torontiete Mirjama Bērziņa kā Parīzes nebēdne meitene. Vakaru bija rīkojis Lilijas Gleškes tautisko uzvedumu ansamblis, tā dalībniekiem pulcējoties mēģinājumā Toronto.

Foto: J. Liģera

NOVEMBŖA SVINĪBAS ARĢENTĪNĀ

Arģentīnas DV nodaļas biedru sanāksmē 11. novembrī Buenosairesā atklāja valdes pr-dis F. Pāvulāns, bet par Latvijas izcīnīšanu un lāčplēšiem runāja bijušais Latvijas armijas virsnieks J. Eichenbaums. Pēc viņa runas F. Pāvulāns pasniedza DV zelta nozīmi H. Siliņam, bet organizācijas centrālās valdes piešķirtos atzinības rakstus J. Kļaviņam un Z. Stangam. Sarīkojuma nobeigumā par nodaļas priekšsēdi ievēlēja līdzšinējo F. Pāvulānu, bet valdē J. Klišānu, H. Siliņu un G. Gaišo. Revīzijas komisijā turpmāk darbosies T. Klīve un J. Kļaviņš.

Latvijas valstssvētku svinību organizēšanai bija izraudzīta īpaša rīcības komiteja, kuŗā darbojās Latvju savienības Arģentīnā pr-dis Z. Stanga, ACEN delegācijas vad. Arģentīnā V. Gusts, DV nod. pr-dis F. Pāvulāns un sekretāre M. Kalniņa, bet revīzijas komisijā — A. Ivaņicka, A. Grants un J. Kreilis. Svinīgo Latvijas gadadienai veltīto dievkalpojumu 17. novembrī pilsētas katdrālē vadīja kardinālis A. Kagismo. Pēc dievkalpojuma latvieši, piedaloties arī lietuviešu un igauņu kolonīju pārstāvjiem, nolika vainagu pie Maija piemiņekļa. Tās pašas dienas pēcpusdienā notika dievkalpojums arī metodistu baznīcā, kuŗu vadīja māc. A. Liepiņš.

Valstssvētku akts ar koncertu notika 23. novembrī Sveices kluba telpās. To atklāja V. Gusts, pēc tam runāja latviešu centienu atbalstītāja E. de Rivero Haedo, brigādes ģenerālis Manuels Otero un Dr. Manuels Ordonezs, bet apsveikumus nolasīja Dr. Dzintra Rācene. Koncerta daļā dziedāja Mirdza Kalniņa-Kalve, klavieŗpavadījumus veicot E. Liepiņai, bet J. Vītola un J. Mediņa klavieŗdarbus atskaņoja Horacio Rogners. Sieviešu koris E. Liepiņas vadībā dziedāja tautas dziesmas. Akta nobeigumā L. Brūvere demonstrēja diapozitīvus par Latviju, sniedzot paskaidrojumus spāņu valodā. Aktā bija ieradušies arī arģentīniešu preses pārstāvji, atsevišķus tā izvilkumus pārraidīja televīzija. Svētki beidzās ar kopīgām vakariņām un deju.

Ja pēdējā laikā latviešu sarīkojumi Buenosairesā nav bijuši sevišķi labi apmeklēti, tad par Latvijas valstssvētku svinībām jākonstatē pretējais: jau gadiem ilgi neviens sarīkojums nebija spējis pulcināt tik daudz latviešu, kuŗu skaits šoreiz bija ap 400. Ievērojot tautiešu atsaucību gan ziedojumos, gan dažādo darbu veikšanā un paša sarīkojuma apmeklēšanā, tāpat vietējos laikrakstos, radio un televīzijā sniegtos ziņojumus, šoreiz pamatoti jāatzīst, ka Latvijas daudzinājums Arģentīnā izdevies labi. F. P.

KALAMAZŪ

● Dr. Jānis Pone 23. novembrī atskatījās uz dziednieciībā nostrādātiem 25 gadiem. Viņu sveikt ģimenes mājā Mardinā bija ieradušies radu un draugu pulks. Pēc prāv. J. Turka svētrunas rustikāņu vārdā viņu sveica P. Lizencergs, pasniedzot grāmatu, bet grupa citu apsveicēju nodeva Arnolda Sildega gleznu „Ceriņi".

● Lāčplēša kara ordeņa kavalieŗus A. Lasi un R. Blankenburģi Varoņu piemiņas dienā rakstveidā apsveica vietējā DV apvienība, bet personīgi radi un draugi. R. Blankenburģi telegrafiski sveica arī J. Ķinēns no Vietnamas.

● Kalamazū latviešu draudzes dāmu komiteja arī šogad sagatavo Ziemsvētku sainīšus ar svelcieniem Vietnamā esošajiem latviešu izcelsmes amerikāņu karaviriem.

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V. PALMA PĀRSTĀVIS
377 Glengarry Ave. Toronto 12, tel. 782-7246

NEMAKSĀJIET VAIRĀK NEKĀ IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPERCIET PASI SAVUS ĪPAŠUMUS!

Danforth — Broadview: 2 stāvu 8 istabu dubultķieģeļu māja, ūdens eļļas apkure, garāža.

Kingston Rd. — Main: Atsevišķa 2 stāvu 4 dzīvokļu māja. Cena $38.000, iemaksa $6.000.

Leaside: Atsevišķs 5 istabu dubultķieģeļu bungalovs ar privātu iebraucamo ceļu un garāžu. Cena $25.900.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOŠO VAIRĀKU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI MĀJAS LIELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ

Ziemsvētku vakars latviešu sētā

BIRUTAS SENKEVICAS TELOJUMS (1)

Darbojas:

Saime: Saimnieks
Saimniece
Vecā māte
Bērni: Ieviņa
Indulis
Puiši: Jēcis
Mikus
Meitas: Ilze
Rūce
Budeļi: Budeļu tēvainis
Čigāniete
Gaŗā sieva
Lācis
Kaza
Dzērve
Zaķis
Apaļais mēness
Šalmu kūlis

1. SKATS

(Latviešu saimes istaba, sakta dižistaba. Vidū galds, tā galos krēsli, bet gar malām soli. Skatuve tumša. Priekškaram veroties, atskan kaladū zvani, kuŗi pāriet dziesmā):

Sidrabiņa lietiņš lija, kaladū, kaladū,
Ziemas svētku vakarā, kaladū, kaladū.
Visi sīki žagariņi, kaladū, kaladū,
Sudrabiņu vizināja, kaladū, kaladū.
Visu nakti sveces dega, kaladū, kaladū,
Sudrabiņa lukturosi, kaladū, kaladū,
Mēnestiņis ceļu rāda, kaladū, kaladū,
Saules meitu vedējiemi, kaladū, kaladū.

(Pie dziesmas pēdējiem vārdiem meitas aizdedzina sveces un pušķo istabu: pie griestiem karina puzurus, aiz dziedru sijām sprauž skujas, virs logiem pakaŗ balozus. Bērni no saēvelētām un krāsotām skaidām veido gaŗu ķēdi, vienu skaidu veŗot caur otru.)

Ieviņa:

Kur guļ Ziemsvētki atnākdami?

Indulis:

Gosniņu stallī, palodē.

Ieviņa:

Kas pie Rīgas dumpējās?

Indulis:

Ziemas svētki dumpējās,
Šurp nākdami šai zemē.
Iesim, bērni, sagaidīt
Ar basām kājiņām.

(Indulis paņem māsu aiz elkoņa, abi smiedamies aizskrien.)

2. SKATS

(Ienāk Jēcis ar Miku un ienes zarus, nosviež kaktā pie loga, berzē nosalušās rokas.

Mikus:

Nu pūta rīta, ziemeļu vēji,
Iepūta kupenu istabas dangā.

Ilze (pacej skuju zarus un sprauž pie sienas):

Kam tu pūti, ziemelīti,
Vai nav vēju pūtējiņu?

(Jēcis paņem dažus egļu zarus un ar cirvi uz bluķa tos samalcina, bet Rūce tos ieliek spainī un iemet nokarsētu dzelzs gabalu vai akmeni. Visa istaba smaržas pilna.)

Ilze (osta skuju smaržu):

Ziemas svētki mums vaicāja:
Kur mēs viņus guldīsim?
Istabā, pabeņķē,
Smaržīgās skujiņās.

Visi dzied:

Pūti, pūti, ziemelīti,
Ziemas svētku vakariņu.
Klēti pūti miežus, rudzus,
Stalli bērus kumeliņus.
Eima bišu klausītes
Ziemas svētku vakarāi:
Ja bitītes daiļi dzieda,
Tad būs silta vasariņa.

(Dziesmas pēdējiem vārdiem izskanot, Ilze aiziet un atgriežas ar lielu bļodu, pilnu ūdens, un noliek uz soliņa. Mikus bezbēdīgi pieiet pie bļodas un skaļi iemet tajā svina gabalu.)

Mikus:

Sanākat, jaunas meitas,
Šovakar laimes liet!
Man iedeva vecais tēvs
Bikšu pogu riekšaviņu.
(Bārsta saujā svina pogas.)

Ilze:

Tu, puisīti ķekainīti,
Tu jau mani nedabūsi.
Tu dabūsi čigān Dori
Ar visiem verzakiem.
(Meitas smej.)

Mikus:

Divi vien mēs bāliņi,
Abiem slīnkas līgaviņas:
Pašā svētku vakarā
Ēdam dzīvu labībiņu.

Rūce (uz Miku):

Puisīšam platas acis,
Nevar tālu saredzēt:
Pieved lāci — nobučo,
Ai, cik garda meitu mute!

(Mikus satver Rūci un grib nobučot, bet tas neizdodas, jo ienāk saimniece ar cūkas šņukuru un noliek to uz galda.)

3. SKATS

Saimniece:

Padziediet, bāleliņi,
Ar savām māsiņām.
Ik bitīte padziedāja
Ziemas svētku vakarā.

(Meitas izskrien un atgriežas ar desas likumu, pupām, zirņiem, pīrāgiem un citiem ēdieniem. Saimniece kārto galdu un rotā ar skuju zariem.)

Saimniece:

Ziemas svētki atnākuši,
Ko jūs labu atnesāt?

Ilze:

Galvas pusi, kūķu katlu,
To mēs labu atnesām.

4. SKATS

(Ienāk vecā māte ar bērniem, ienesot grozu ar dāvaņām.)

Vecā māte:

Visa laba labībiņa,
Ko ēd svētku vakarā:
Zirņi, pupas, kāpostiņi,
Vēl cūcipas šņukurītis.

(Bērni apskata galdu. Ieviņa pagrābj vienu pīrāgu un rāda mātei.):

Ieviņa:

Pīrāgam, nabagam,
Abi gali apdeguši.

(Viss nu uzposts. Saimniece sauc saimnieku. Tas ienāk baltā kreklā ar naudas maku rokā.)

5. SKATS

Saimniece:

Saimiņiek, svētki nāk,
Sēsties galda galiņā.
Dod kalpam kalpa tiesu,
Kalponei kalponītes.

Saimnieks:

Saimes bērni, maizes bērni,
Ko jūs gauži raudājāt?
Es būš jūsu gājumiņu
Ar nauduņu līdzināt.

Meitas:

Slinki puiši loni prass,
Gaŗu beņķi guldēdami:
Piecas dienas, piecas naktis
Kumeliņi neēduši.

Puiši:

Meitas teica puišu godu,
Savu godu neredzēja:
Gaŗām krāsni, gaŗām beņķi
Savus sānus sutināja.

(Saimnieks atraisa naudas maku un noskaita puišiem un meitām sudraba dukātus, bet saimniece dala pilsētā pirktus pučaiņus lakatus, puišiem cimdus un zeķes, bet bērniem gaŗas konfektes.)

Saimnieks:

Dedziniet gaišu guni,
Laidiet Dievu istabā:
Dieviņš stāv aiz vārtiem,
Nosvīdušu kumeliņu.

(Saimnieks aizdedzina sveces lielajā svečturī, kas novietots uz galda.)

Vecā māte (salikusi rokas it kā lūgšanā un svinīgi skatās uz durvīm):

Nāc, Dieviņ, uz manīm
Šovakar vakarēt.
Nāc, Māriņa, uz manīm
Šovakar vakarēt.
Balti mani liepu galdi,
Tīra mana istabiņa.

Saimnieks (svinīgi):

Klusiet jauni, klusiet veci,
Dievs ienāca istabā.
Dievs ienāca istabā,
Sēžas galda galiņā.

Visi (apsēžās pie galda un dzied):

Sen gaidīju, nu atnāca
Tie bagāti Ziemas svētki.
Ziemas svētki sabraukuši
Rakstītās kamanās.
Eita laukā, saiminieki,
Saņemiet Ziemas svētkus.
Simtu cepu kukulīšu,
Ziemas svētkus gaidīdama.
Gan zināju, Ziemas svētki
Trīs dieniņas svētījami.

Saimnieks (paņem alus krūzi, nogaršo un sniedz saimei):

Ziemas svētkus gaidīdams,
Labu daru alutiņu.
Gan zināju, Ziemas svētki
Trīs dieniņas svētījami.

Saimniece:

Pūti, pūti, ziemelīti,
Ziemas svētku vakarā.
Klēti pūti rudzus, miežus,
Stalli bērus kumeliņus.

Vecā māte:

Ziemas svētki, lielā diena,
Tie Dievam lieli svētki.
Ziemas svētkos Dievs
piedzima,
Lieldienās šūpli kāra.

Saimnieks:

Ejiet, bērni, skatīties,
Kas pa namu rībināja.

Bērni:

Ziemas svētki namu slauka,
Visus traukus cilādami.

(Turpinājums sekos)

LAIKRAKSTA
LATVIJA
AMERIKA
atsevišķi numuri dabūjami
Toronto latviešu veikalos

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

No 21. novembŗa—14. decembrim Bergdona galerijā Gvido Brūvera gleznu izstāde.

Līdz 8. decembrim — Sv. Jāņa baznīcas sarīkojumu telpās Gunāra Saliņa gleznu skate no plkst. 6 — 9 vak., svētd. no 12 — 8 vak.

7. decembrī — TLB 20 gadu atceres svētki Latviešu namā. Plkst. 5 pēcp. svinīgs akts, plkst. 7 vak. svētku balle.

7. decembrī — no pl. 10 — 6 vak. Sv. Jāņa draudzes dāmu komitejas Ziemsvētku tirdziņš — 200 Balmoral Ave.

No 8.—15. decembrim O. N. Grebžes 50. gleznu izstāde 47 Pemberton Cr., Richmond Hill, Ont. Atvērta ik dienas no plkst. 10 — 10 vakarā.

21. decembrī — pl. 2.30 DV namā DV Toronto nodaļas eglītes vakars bērniem, pl. 7.30 vak. pieaugušiem.

22. decembrī pl. 3 pēcpusdienā Walmer Rd. baptistu baznīcā Ziemsvētku ieskaņa mūzikā ar solistiem M. Dežardēnu un P. Geistautu,, pianisti A. Rundāni, TB draudzes kori A. Purva vadībā un stīgu kvartetu.

31. decembrī — Jaungada sagaidīšana DV namā, 125 Broadview Ave.

31. decembrī — pl. 8 vak. Latviešu namā Jaungada sagaidīšanas balle. Spēlēs divas deju kapellas.

11. janvārī — plkst. 7.30 Itona auditorijā „Atvadības" — tautiska dziesmu spēle. L. Gleškes vadībā.

25. janvārī — pl. 7 vak. viru koŗa Vīesturs gadskārtējais koncerts.

8. februārī — DV Toronto nod. tradicionālā masku balle DV namā.

8. martā — Čikagas Piecīšu kabarets King Edward Sheraton, Crystal Ballroom telpā plkst. 7 vakarā.

9. martā — Čikagas Piecīšu koncerts Latviešu namā.

HAMILTONA

14. decembrī — pl. 6.30 vak. Latviešu namā, 16 Queen St. N., Latviešu kaŗa veteŗānu strēlnieku biedrības Kanadā groziņu vakars.

Sūtiet naudu uz LATVIJU NAUDA, ko sūta GRAMERCY TIEK IZSNIEGTA KĀ NAUDA caur ārzemju tirdzniecības banku.
Piegāde 2 nedēļās
SAŅĒMĒJS VAR NAUDU IZLIETOT KATRAI VAJADZĪBAI.
NEKĀDI ATVILKUMI
JŪS ESAT NODROŠINĀTI TIKAI AR LICENCĒTU FIRMU PAKALPOJUMIEM BEZ STARPNIECĪBAS.
NAV APSLĒPTU MAKSĀJUMU.
VAIRĀK KĀ 20 GADU PIEREDZE KLIENTU APKALPOŠANĀ.
VISI PĀRVEDUMI GARANTĒTI PILNOS APMĒROS UN APDROŠINĀTI.
Licenzēts pie bankas un apdrošināšanas departamenta. Nodrošināts: ar $20.000.00. Oficiālas USSR kvītis ar saņēmēja parakstu. TARIFS: 9 rubļi par US $10.00. Nodeva līdz $30.00 — $2.75, virs $30.00 — 10%
GRAMERCY SHIPPING, INC.
744 Broad Street,
Newark, N. J. USA.

Sūtiet U.S. dolaru dāvanu certifikātus pirkšanai speciālos dolaru veikalos. Nekāda maksa par šo pakalpojumu.
Pieprasiet brīvo katalogu tekstilijām un mājturības priekšmetiem.
PASŪTINIET jau tagad ZIEMSVĒTKIEM
Gramercy
Dib. 1945. g.
118 E 28th Street,
New York, N Y. 10016.
Tel. MU 9-0598.

SEKRETĀRE
vai
laba mašīnrakstītāja
un telefona atbildētāja
VAJADZĪGA
firmai darbam 5 dienas nedēļā.
Zvanīt M. Lejiņa kundzei
Toronto 363-6496

BLOOR — DUFFERIN rajonā
IZĪRĒJAMAS
2 istabas un virtuve pazemja tuvumā.
Tuvākai informācijai zvanīt Toronto 727-8221

NOTĀRS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555, Toronto

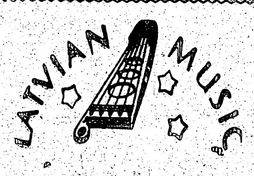

LP 019

A. Jurjāns TĒVIJAI, kantāte, Žermēna Heine-Vāgnere, soprāns. L. Vīgnera koris ar simf. ork., diriģents L. Vīgners.
J. Graubiņš KAS TIE TĀDI, KAS DZIEDĀJA, jaukts koris, diriģents J. Dūmiņš; Jēkabs Mediņš STĀDIJU IEVIŅU, sieviešu vokāls sekstets.

9 dziesmas bērniem:

A. Žilinskis KAKĪTS MANS, LELLES JAKA, ZIRNEKLĪTIS AUZ, SLINKAIS JĀNĪTS, V. Singajevska, bērna balss; A. Žilinskis, klavieres; J. Vītols KARLĪTIS, KAĶENĪTE, A. Vanags, tenors; V. Cīrule, klavieres; BALTĀ BĒRZA ŠŪPOLĪTE, E. Tipaine, soprāns; V. Cīrule, klavieres; P. Līcīte ŠŪPO MANI MAMULĪTE, sieviešu vokāls sekstets; J. Vītols AIJĀ ŽŪŽŪ, LAĆA BĒRNIŠ, T. Kaļiņa koris; diriģents T. Kaļiņš

LP 020

Latgaļu tautas dziesmas:

AIZ AZARA AUGSTI KOLNI, AIZ AZARA BOLTI BARZI, SĒRMI ZYRGI, JAUNI PUIŠI, KAS MAN BEJA NADZEIVOT ES SOVAI MAMEŅAI, BOLTA PUĆE AZARĀ; St. Broka latgaļu jaukts koris, diriģents Stanislavs Broks; LATGOLAS POLKA, kūkļu ansamblis; PYRMO DIŅA, ŪTRO DIŅA; STOVĒJU, DZIDOJU; VYSI MAN I VĒJI PYUTE; AI, GALDEŅI; NADŪD, DIVS, VEITULAM; MYUS' CĪMA MEITIŅA, T. Brokas latgaļu sīvīšu koris ar kūkļēm. diriģente Tereze Broka; NAUTRAŅU POLKA, orķestris.

LIGO LP 021

J. Reinholds LIGO DZIESMU VIRKNE, diriģents D. Gailis; P. Jurjāns LIGO DZIESMU VIRKNE, L. Vīgnera koris, diriģents L. Vīgners; LIGO MELODIJU VIRKNE, kokļu ansamblis; J. Kepītis LIGO DZIESMU VIRKNE; E. Melngailis AI, ZALĀ LIDAČIŅA, t. dz.; A. Jurjāns POT, VĒJIŅI, t. dz., T Kaļiņa koris, diriģents T. Kaļiņš.

LP 022

J. Vītols ZIEMEĻBLĀZMA, kantāte, L. Vīgnera koris ar simf. ork., solo H. Ozoliņš, diriģents L. Vīgners; J. Graubiņš TEK SAULĪTE TECĒDAMA, t. dz., diriģents J. Dūmiņš; A. Kaļiņš PURI PURI, MEŽI MEŽI, t. dz., T. Kaļiņa koris, diriģents T Kaļiņš; A Kaļiņš JŪRAS VAIDI; J. Vītols KLAUSIES, ŠPULGACĪT, Anna Ludiņa, soprāns; A. Žilinskis AUDĒJAS DZIESMA; E. Dārziņš AIZVER ACTIŅAS, Elfrīda Pakule, soprāns; E. Dārziņš MANA LAIME, Arturs Vanags, tenors; A. Jurjāns KĀ ZAGŠUS, Žermēna Heine-Vāgnere, soprāns; M. Zariņš KĀ GULBJI BALTI PADEBESĪ IET; J. Vītols LIGODAMA UPE NESA, t. dz., Ērika Tipaine, soprāns.

LP 023

Alfreds Kalniņš, dejas no baleta STABURAGS: 1. VALSIS, 2. ANDANTE AMOROSO, 3. ŠKAIDRĪTES DEJA, 4. JANDAĻS, 5. VALSIS, 6. MARŠS.

10 TAUTAS DZIESMAS

Dziedot dzimu, dziedot augu, Aiz ezera augsti kalni, Div' dzelteni kumeliņi, Smiekls man, Pūt vējiņi, Lecu, lecu dārziņā, Visu dienu bites dzinu, Stādiju ieviņu, Tautiešam roku devu, Krauklīts sēž ozolā, latviešu simfonisks orķestris, diriģents Leonīds Vīgners.

LP 024

E. Vīgners KĀ DAUGAVA VAIDA (Trimpula), viru koris Tēvzeme ar ērģelēm, diriģents H. Mednis; A. Jurjāns LIGOJIET, LIKSMOJIET, kantāte, L. Vīgnera koris ar simf. ork., diriģents L. Vīgners ;A. Žilinskis 14 DZIESMAS BĒRNIEM: Pelītes, Rīta dziesmiņa, Cepurīte, Pavasara un. dzenis, Sēņotāji. Pēteritis ar Mikeli, Skaistas zaķēns, V. Singajevska (bērna balss); Jautrie zēni, Ziemas miegs, Svētki ledus pilī, Laba slava sniedzņam, Krusa un saule, Taurenītis, Negaisā, J. Zābers, tenors, pie klavierēm autors.

LP 025

Jāzeps Vītols DZIESMA, kantāte, L. Vīgnera koris ar simf. ork DUĶIŅU SILS, SAULES SVĒTKI, L. Vīgnera koris, diriģents Leonīds Vīgners; 7 tautas dziesmas: J. Graubiņš SMAGI LIECU TO LAZDIŅU, DZIEDĀTĀJA LIGAVIŅA, ZIEDĒJ' ROZES, MAGONĪTES; E. Melngailis MEITAS GULA ABOLĀ; KAD PĀRNĀKSI, BĀLELIŅ; V. Kaminskis DĒĻA MANA, LIELA BĒDA: A. Jurjāns ČUČI, MANA LIGAVIŅA,T. Kaļiņa koris, diriģents Teodors Kaļiņš.

LP 026

E. Dārziņš PIE TĒVU ZEMES DĀRGĀS, viru koris, diriģents J. Dūmiņš; 7 tautas dziesmas: I.Kaļiņš JĀ, JŪRIŅA, TU MAN DOTU, līdziešu t. dz.,vokāls un instr. ansamblis autora vadībā; E. Melngailis PUSRITĀ SAULE LĒCA; A Kaļiņš ES SAVAI MAMIŅAI, solo L. Pēsle; E. Melngailis LABS ZIRDZIŅŠ TAUTIEŠAM, APLIK KALNU SAULE TEK, BĒRZIŅŠ AUGA TRIM LAPĀM, T. Kaļiņa koris. Diriģents T. Kaļiņš; A. Melnbārdis SUNI ZAĶIM PĒDAS DZINA. Viru vokāls kvartets, 4 tautas dejas: DANCOT GĀJU AR MEITAM. Vokāls un instrumentāls ansamblis, ZEMNIEKU DEJA. Pūtēju orķestris; LĪKUMU DEJA. Vokāls un instr. ansamblis; LUDZAS KADRIĻA. Pūtēju orķestris; I. Kaļiņš SILAVAS VALSIS, instr. ansamblis autora vadībā.

LP 027

Pēteris Barisons — Latvija. Reitera koris. No 18. nobembŗa svētku koncerta trimdā. Hallo! Latvija... Spīķerē Alma Šteine. No Latvijas brīvvalsts 1939. g. radioraidījuma. Alfrēds Kalniņš — Opera Baņuta, ievads. Reitera koris. Rīgas radiof. simf. ork. Jēkabs Graubiņš — Sīlmala tričēja dancojot, t. dz Reitera koris, diriģ. Teodors Reiters. Jānis Kalniņš — Suitu dancis II. Rīgas radiof. simp. ork., diriģ. Jānis Mediņš. Ar labu nakti! Jānis Ivanovs — Svinīga preilūdija. Rīgas radiofona simf. ork. Diriģ. Jāzeps Lindbergs. Alfrēds Kalniņš — Pastardiena, kantāte. L. Vīgnera koris un Latviešu jaunatnes simf. ork. Diriģ. Leonīds Vīgners. Jānis Zālītis — Kad nakts. T. Kaļiņa koris. Diriģ. Teodors Kaļiņš.

LP 028

E. Dārziņš — Mirdzi kā zvaigzne. Viru koris, diriģ. D. Gailis. Vēl tu rozes plūc. Jaunībai! K. Zariņš, tenors. Lauztās priedes. Jaukts koris, diriģ. D. Gailis. A. Žilinska — Komponistam. J. Zābers, tenors. 5 tautas dejas: Apaļais mēness; Maza, maza meitenīte, solo M. Fišers; Latvju polka, Lauku kapella. Krauklīts sēž ozolā. T. Kaļiņa koris. Audēju deja. Lauku kapella. 2 tautas dziesmas: Pie niedrītes laivu sēju; Es redzēju jūriņā. T. Kaļiņa koris.

LP 029

J. Vītols — Bērzs rudenī; Rūķiši un mežavecis; Mežezers. A. Jurjāns — Lūk, roze zied. T. Kaļiņa koris. Diriģ.: D. Gailis 1., 2., 3. / L. Vīgners 4. A. Kaļiņš — Gana dziesma vasarā. L. Daine, mecosoprāns. J. Vītols — Skatat laudis, A. Vanags. Mīkla. A. Ludiņa. Mākoņītis un mākonīte; Vērsītis ābolā, L. Andersone. Dace mazā mežā gāja, I. Tiknuse. Karalis un bērzlapīte; Mēnestiņš meloja, T. Kaļiņa koris. W. A. Mozart — Šūpuļdziesma, E. Zariņš ar ork.

LP 030

A. Žilinskis — No op. Zelta zirgs: 2 Antiņa ārija. Saulcerītes-Saulveža dialogs, J. Zābers un R. Māliņa ar simf. ork. Diriģents J. Lindbergs. V. Kaminskis — Pa kam var pazīt. J. Cimze — Teici teici, valodiņa, T Kaļiņa koris. J. Vītols — Kokļu skaņas, A. Ludiņa soprāns. J. Vītols — Ar kristallspodriem stariem. T. Dārziņš — Minjona. J. Vītols — Ceļinieks. E. Melngailis — Es par tumsu nebēdāju, T. Kaļiņa koris. J. Vītols — Ozolīti, zemzarīti. J. Vītols — Es meitiņa kā rozīte, E. Pakule,soprāns.

LP 031

Latgaļu t. dz.: Vysapkōrt saule gōja; Treis jaunas mosas; Toļi dzeivoj muna mīlō; Kam, māmeņa, tu audzēji; Aiz azara malni meži; Voi iviņa, voi lazdeņa; Tolka, tolka bolenam; Aprunōšonas dzīsme.; Lobs ar lobu sasatyka; Vīna pati meiteņa; Mozūs dancis; Rūtoj bite, rūtoj saule; Pi bazneicas (Jānis Mediņš) Vokāls sīvīšu kvartets 1. 2. 9. Etnografisks vokāls ansamblis 4. 5 6. 7. 8. Kōris ar kūklem 3. 10. 12. Diriģ. T. Broka. Orķestris 11. Jaunotnes simf. orķestris 13.

LATVIJA AMERIKA
atsevišķi numuri dabūjami
Toronto latviešu veikalos

AG ROTAS
A. GUGĀNS
ZELTKALIS
Latviskas rotas bagātīgā krājumā sudrabā un zeltā.
Darbnīcā — 25 Moccasin Trail, Don Mills, Ont., tel. 444-4033

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.,
Lūdzu sūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKA
līdz ..... uz ..... mēnešiem uz šādu adresi:
Mr. Mrs. Miss .....
Adrese: .....
.....
Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....
..... abonementa uzsākšanai/pagarināšanai.
(Nevajadzīgo svītrot)
Paraksts .....
Abonēšanas maksa $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn., $16.00 par gadu.

PIEDĀVĀJAM AUGSTĀKAS KVALITĀTES AUTOMAŠĪNAS
CHEVROLET CHEVELLE
CAMARO
OLDSMOBILE CHEVY II
1969. GADA JAUNIE MODEĻI
ROBERTSON MOTORS
1515 DANFORTH AVE., TORONTO
Sazinieties ar mūsu firmas latviešu pārstāvi
Hans PLAUDE
Tel. HO 6-1131

JAUNĀS LIELO SVĒTK GRĀMATAS
Dr. Edg. Andersona
LATVIA – Past and P
50 gadu atceres izdevums
528 liela form. lapp., pāri 640 bildes un kart
LATVIEŠU TAUTAS TEIKAS UN PASAKAS
11. un 12. sēj.
V. Plūdoņa—MAZĀ ANDUĻA ATMIŅAS, Zun
KAMOLIŅS, lielo un mazo tautas dziesmu iz
A. Dimā rom. — KARALIENE MARGA, 1. sē
J. Kontera — JAUNAIS VĀRDA DIENU KAL
1969. gadam
JANIS ROZENTĀLS, gleznu mape, jauns papla
Visas grāmatas skatāmas visās grām
Sagatavošanā sekojošas grāmatas:
K. Ieviņa romāns — Dvēseļu rēgi
A. Dimā romāns — KARALIENE MARGA, 2.
J. Zeibolta luga — TRĪS SOĻI UZ LAIMI
Dr. A. Ziedoņa disertācija Pensilvēnijas un
THE RELIGIOUS PHILOSOPHY OF JANIS RA
The first scholarly work ever written on any
LATVJU GRĀMATA, Waverley
U.S.A. 50677

Apgādā DAUGAVAS VANAGS
Johana H. Vigmana

MIL
Tulkojis Alfrēds Vinčels
Vāku darinājis Alfreds Jaunzem
J. H. Vigmans ir VIENS NO MILJONIE
dījis 3650 dienu KRIEVIJĀ un SIBIRIJĀ
pasaules kaŗa laikā viņš, būdams holand
uzskatīja par saviem draugiem . . . Ko
vumā pārdzīvojis SIBIRIJĀ, lasiet šai at
tā, kuŗā viņš bridina brīvo pasauli miljon
dā . . .
Grāmatai 216 lapas puses. Glīta apdare
DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪC
491 College St., Toronto 4, Ont. Ca
Lūdzu piesūtiet „Viens no miljoniem"
Samaksai pievienoju $
Vārds un uzvārds
Adrese:
Datums, Paraksts:

KAS? KUR? KO? TORONTO

789-1511
Alfred Stikuts Realtor
Diplomēts Ka
Institūt
A. STIK
2889 Dufferin S

BROADVIEW DELIKATEŠ
105 DANFORTH AVE. (pie
Tel.: HO 5-9905. AUSMA M

R. G. Balodis, D.C.
Ārsts — chiropraktiķis
13, Ont. tālr. 699-3584.
Ārstēju muguras, kāju un galvas sāpes. 928 A King
Pieņemu Hamiltonā: 2 reizes nedēļā, sestdienā
un svētdienas priekšpusdienās.
191 James St., tālr. JA 2-4713

Ādolfa Kristapsona gaļas
un desu veikals - darbnīca HO 6
1095 QUEEN ST. E.

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja
361 RONCESVALLES AVE. Īpašni

KRĀSU UN MELNBALTA
attīstīšana palielinājumi
citi darbi izcilus kvalitātē
BENJAMIŅA FILMU LAB
247 Richmond St. E., Toro
Tel. 363—6496

SAVUS IPAŠUMUS!

istabu dubultkiegeļu bungalovs
o ceļu un garāžu. Cena $25.900.

NIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ
LĀ IZVĒLE VISĀ PILSĒTĀ

Sūtiet naudu
uz LATVIJU
NAUDA, ko sūta
GRAMERCY
TIEK IZSNIEGTA KĀ
NAUDA
caur ārzemju tirdzniecības banku.
Piegāde 2 nedēļās
SAŅĒMĒJS VAR NAUDU IZLIETOT KATRAI VAJADZĪBAI.
NEKĀDI ATVILKUMI
JŪS ESAT NODROŠINĀTI TIKAI AR LICENCĒTU FIRMU PAKALPOJUMIEM BEZ STARPNIECĪBAS. NAV APSLĒPTU MAKSĀJUMU.
VAIRĀK KĀ 20 GADU PIEREDZE KLIENTU APKALPOŠANĀ.
VISI PĀRVEDUMI GARANTĒTI PILNOS APMĒROS UN APDROŠINĀTI.
Licenzēts pie bankas un apdrošināšanas departamenta. Nodrošināts: ar $20.000.00. Oficiālas USSR kvītis ar saņēmēja parakstu. TARIFS: 9 rubļi par US $10.00. Nodeva līdz $30.00 — $2.75, virs $30.00 — 10%.
GRAMERCY SHIPPING, INC.
744 Broad Street,
Newark, N. J. USA.

Sūtiet U.S. dolaru dāvanu certifikātus pirkšanai speciālos dolaru veikalos. Nekāda maksa par šo pakalpojumu.
Pieprasiet brīvo katalogu tekstilijām un mājturības priekšmetiem.
PASŪTINIET jau tagad ZIEMSVĒTKIEM
Gramercy
Dib. 1945. g.
118 E 28th Street,
New York, N Y. 10016.
Tel. MU 9-0598.

SEKRETĀRE
vai
laba mašīnrakstītāja
un telefona atbildētāja
VAJADZĪGA
firmai darbam 5 dienas nedēļā.
Zvanīt M. Lejiņa kundzei
Toronto 363-6496

BLOOR — DUFFERIN rajonā
IZĪRĒJAMAS
2 istabas un virtuve pazemja tuvumā.
Tuvākai informācijai zvanīt Toronto 727-8221

NOTĀRS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā iepriekš pieteicoties pa tālr.
LE 5-5555, Toronto

JAUNĀS LIELO SVĒTKU GRĀMATAS

Dr. Edg. Andersona

LATVIA – Past and Present

50 gadu atceres izdevums

528 liela form. lapp., pāri 640 bildes un kartes $19.50
LATVIEŠU TAUTAS TEIKAS UN PASAKAS, 11. un 12. sēj. 5 7.80
V. Plūdoņa—MAZĀ ANDUĻA ATMIŅAS, Zuntaka ilus. 2.80
KAMOLIŅŠ, lielo un mazo tautas dziesmu izlase 3.50
A. Dimā rom. — KARALIENE MARGA, 1. sēj. 3.90
J. Kontera — JAUNAIS VĀRDA DIENU KALENDĀRS 1969. gadam 1.00
JANIS ROZENTĀLS, gleznu mape, jauns paplaš. izd. 24.00

Visas grāmatas skatāmas visās grāmatnīcās.

Sagatavošanā sekojošas grāmatas:

K. Ieviņa romāns — Dvēseļu rēgi ..... $ 3.90
A. Dimā romāns — KARALIENE MARGA, 2. sēj. 3.90
J. Zeibolta luga — TRIS SOĻI UZ LAIMI 3.90
Dr. A. Ziedoņa disertācija Pensilvānijas universitātē THE RELIGIOUS PHILOSOPHY OF JANIS RAINIS 6.00
The first scholarly work ever written on any Latvian.

LATVJU GRĀMATA, Waverley, Iowa, U.S.A. 50677

Apgādā DAUGAVAS VANAGS iznākusi
Johana H. Vigmana

VIENS NO MILJONIEM

Tulkojis Alfrēds Vinčels
Vāku darinājis Alfreds Jaunzems

J. H. Vigmans ir VIENS NO MILJONIEM, kas pavadījis 3650 dienu KRIEVIJĀ un SIBIRIJĀ . . . beidzamā pasaules kara laikā viņš, būdams holandietis, krievus uzskatīja par saviem draugiem . . . Ko viņš savā naivumā pārdzīvojis SIBIRIJĀ, lasiet šai atmiņu grāmatā, kurā viņš bridina brīvo pasauli miljonu vergu vārdā . . .

Grāmatai 216 lapas puses. Glīta apdare. Cena $4.00.

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNICAI,
491 College St., Toronto 4, Ont. Canada

Lūdzu piesūtiet „Viens no miljoniem" ..... eks.
Samaksai pievienoju $.....
Vārds un uzvārds .....
Adrese: .....
.....
Datums, ... Paraksts:

KAS? KUR? KO? TORONTO

789-1511
Alfred Stikuts Realtor

Diplomēts Kanādas Realtoru Institūta biedrs
A. STIKUTS, FRI.
2889 Dufferin St. 789-3949

BROADVIEW DELIKATEŠU veikals
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview)
Tel.: HO 5-9905. AUSMA MIĶELSONS

R. G. Balodis, D.C.
Ārsts — chiropraktiķis
13, Ont. tālr. 699-3584.
Ārstēju muguras, kāju un galvas sāpes. 928 A Kingston Rd. Toronto
Pieņemu Hamiltonā: 2 reizes nedēļā, sestdienas pēcpusdienās un svētdienas priekšpusdienās.
191 James St., tālr. JA 2-4713

Ādolfa Kristapsona gaļas
un desu veikals - darbnīca HO 6-5152
1095 QUEEN ST. E.

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja LE 1-7353
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. ČUKULS

KRĀSU UN MELNBALTĀS FILMAS
attīstīšana ■ palielinājumi ■ duplikāti ■ citi darbi ■ izcilus kvalitāte ■ atlaide ■
BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA
247 Richmond St. E., Toronto 2, Ont.
Tel. 363—6496

Kanadas DAUGAVAS VANAGU nams
125 Broadview Ave., Toronto 8, tel. 465-5225
PIEKTDIEN, 13. DECEMBRĪ, plkst. 8 vakarā rīko
Ziemsvētku ieskaņu vakaru
klubā
„Jautrais Ods"
ar vakariņām, deju un citiem pārsteigumiem.
Visi laipni ielūgti.

ZIGFRĪDS ART POTTERY
ZIGFRĪDS JURŠEVSKIS
KERAMIKAS DARBNĪCA - SALONS
1425A BLOOR ST., W., TORONTO. TEL. LE 6-6183
Vienu bloku uz austrumiem no Dundas West pazemja pieturas
Piedāvā LATVISKU, MODERNU KERAMIKU un citus LIETIŠĶAS MĀKSLAS ZSTRĀDĀJUMUS.
Turpat dabūjami BILŽU LOGĀTI.

UZ LATVIJU
Labākā dāvana
Visvairāk pieprasītā dāvana
ASV DOLARU CERTIFIKĀTI
PILNĪGI GARANTĒTI
ĀTRA PIEGĀDE
TIKAI DĀVANU CERTIFIKĀTI ir vērtīgāka dāvana par sainīšiem. Jūsu piederīgie to jums apstiprinās. Tāpēc, ja plānojat turpmāk sūtīt sainīti, tad sūtiet tikai DĀVANU CERTIFIKĀTUS, jo par tiem jūsu piederīgie visvairāk priecāsies.
TIKAI PAR DĀVANU CERTIFIKĀTIEM jūsu piederīgie visu var iegādāties — pārtiku, apģērbu, tekstilijas, apavus un daudz citu lietu — amerikāņu, rietumeiropiešu, kā arī vietējos ražojumus speciālos Vneshposyltorg dolaru veikalos. To jums piederīgie apliecinās.
TIKAI PAR DĀVANU CERTIFIKĀTIEM jūsu piederīgie var nopirkt ko vēlas par SPECIĀLI PAZEMINĀTAM CENĀM. To viņi jums apliecinās.
NAV PIEMAKSAS ne sūtītājam, ne arī saņēmējam.
RUBĻI UZ USSR
Ja jūsu piederīgie vēlas saņemt skaidrā naudā rubļos, mēs to varam izkārtot caur ārzemju banku Maskavā. Jūsu piederīgie saņems PILNU IZMAKSU, BEZ ATVILKUMIEM. Piegāde 10—14 dienās. Pēc kursa 9 jaunie rubļi par $10.00. Pārsūtīšanas izdevumi līdz $30.00 ir $2.75 un 10% virs $30.00. Visi pasūtinājumi ir garantēti un apdrošināti.
PASŪTINIET TAGAD TIKAI CAUR INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street
New York, N.Y. 10010
PIEPRASIET JAUNĀKO CENRĀDI. ĻOTI SVARĪGI

ASV dolaru certifikāti uz Latviju

Kā mums ziņo Intertrade Express Corp. firma, tagad ir ļoti izdevīgi sūtīt ASV dolaru certifikātus uz Latviju, jo par tiem jūsu piederīgie var iegādāties pat četrreiz vairāk nekā par rubļiem speciālos Vneshposyltorg veikalos. Šie veikali iekārtoti visās lielākās pilsētās, tajos dabūjami amerikāņu, rietumeiropiešu un vietējie ražojumi. Tāpat jums ir iespēja par dolariem jūsu piederīgajiem iegādāties dzīvokli, kas ir nesalīdzināmi lētāk nekā par rubļiem. Attiecīgā uz dāvanu CERTIFIKĀTIEM minims ir US$ 50.00, par tiem visus sūtīšanas izdevumus sedz Vneshposyltorgs. Nav ierobežojuma lielākiem sūtījumiem.

Izdarot pasūtinājumu, rakstiet čeku uz Intertrade Express Corp. vārda un uzdodiet saņēmēja pilnu vārdu, uzvārdu un adresi.

Gadījumā, ja vēlaties iepriecināt savus piederīgos ar skaidru naudu rubļos, arī to var izkārtot. Piegāde 10—14 dienu laikā un pēc kursa US$ 10.00 pret 9 rubļiem. Līdz 30 dol. nodeva $2.75 un lielākām summām 10%.

Ja vēlaties savus piederīgos un draugus iepriecināt, sūtiet dāvanu saiņus un naudu caur INTERTRADE EXPRESS CORP. 125 East 23rd. Street, New York, N.Y. 10010, tālr. 982-1530. Un pieprasiet jauno cenrādi.

Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJS
Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave
LE 3-7954
Yorke Chapel
2357 Bloor St. W
Parkošana abās bēru mājās

No Argentīnas
GVIDO BRŪVERA
gleznu izstāde
BERGDON GALERIJĀ
180 Davenport Rd., Tor.
TĀL. 924-3865
No 21. nov. — 14. dec.
pl. 10 — 5 p.p.

LATVIEŠU NAMS
īrē telpas
sarīkojumiem un viesībām.
Birojs atvērts katru dienu no pl. 11—1 p.p. un 6—8 vak., sestd. no pl. 11—1 p.p. un 4—6 vak.
Uz vēlēšanos nama dāmu komiteja rīko godību galdus.
TELEFONS 922-2231
491 COLLEGE ST. TORONTO.

Vai esat nokārtojuši abonementu?

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai
DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 4, Ont.

Sv. Andreja latviešu draudzei vajadzīgs
BAZNĪCAS APKALPOTĀJS
Alga pēc vienošanās.
Zvanīt draudzes priekšniekam Toronto 463-8246 pēc plkst. 5 pēcp.

A. EGLITIS — TV RENT
17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.
TELEPHONE 924-1408 • 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 8 ONTARIO
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU
IZKĀRTOŠANA

Reinis Eižens Veidemanis

dzimis 1913. gada 15. novembrī, miris 1968. gada 19. novembrī Toronto.
Dieva mierā pavadīts 23. novembrī Latviešu kapos, Toronto.

Gribēju tālumā pie dabas
mieru sev rast —
satumsa nakts . . .

Mīļā pieminā paturēs
DRAUGI TORONTO UN APKĀRTNĒ

Jānis Brundzats

dzimis 1900. gada 12. novembrī,
miris 1968. gada 29. novembrī.

Sv. Andreja ev.-lut. latviešu draudzes
Toronto Palīdzības fonds

No dzimtenes saņemta sēru vēsts, ka Dieva mierā aizgājis

MĀCĪTĀJS

Dr. Alberts Freijs

dzimis 1903. g. 21. aprīlī,
miris 1968. g. 22. novembrī.

Esi uzticīgs līdz nāvei,
Tad es tev došu dzīvības vainagu.
(Jāņa atklāsm. grām. 2, 10.)

Cieņā un mīlestībā viņu atcerēsies
LATVIJAS EV. LUT. BAZNĪCAS VADĪBA UN MĀCĪTĀJI BRĪVAJĀ PASAULĒ

JAUNGADA SAGAIDĪŠANAS BALLE

š. g. 31. decembrī, pl. 8 vak. DV namā, 125 Broadview Ave., Toronto.

Spēlēs iecienītā igauņu deju kapella ARRO

BUFETE

Ieeja ar rezervētu vietu pie galdiņa $5.00 no personas.
Iepriekšēja pieteikšanās un galdiņa rezervēšana līdz 25. dec. pie MARGARIETAS DUMPES 105 Garden Ave., Thornhill, Ont., tālr. 889-3885

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
237 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

Cik maksā labs padoms?

Īstā brīdī — nesamaksājams un citās reizēs tas pasarga no „dārgas maksāšanas" nezinas vai vieglprātīgas taupības dēļ. Lietpratīgs padoms, vairāk nekā 17 gadu pieredzes asināts, bezmaksas nāk līdzi un vienmēr pavada katru apdrošināšanas darījumu, ko Jūsu labā nokārtojis

VALTI BEBRIS
apdrošināšanas speciālists
769 — 0266

VALDE
LATVISKAS ROTAS
DIMANTI — PULKSTEŅI
Zeltkales
Aldonas ĶIVLENIEKS
VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ 964½ Bloor St. W. Toronto 4
Ont., tālr. 533-2837 Tautiešiem atlaide

UNO MANKIN REALTOR
Member Toronto Real Estate Board
Ont. Association of Real Estate Boards.

KONST. KĀRKLIŅŠ
392 Danforth Ave., Toronto 6
Birojā HO 1-1114, mājās 691-3883

Danforth — Chester: Ziemeļos no Danforth, tuvu pazemes dz-ceļam. 3½ istabu atsevišķs bungalovs, jauna moderna apkure, moderna virtuve, vannas istaba, garāža un liela dārzs 25 x 136 pēdas. Izdevīgs pirkums. Cena $16.900,-, 7% obligācija.

Danforth — Broadview: Ziemeļos no Danforth un rietumos no Broadview — 9 istabu 2 stāvu atsevišķa dubultķieģeļu māja, silta ūdens apkure, moderna virtuve, vannas istaba un ats. tualete pagrabā. Privāts iebraucamais ceļš un dubultgarāža. Tuvu satiksmei. Cena $39.500,-.

Victoria Park—Gerrard: 5 istabu atsevišķs mūra bungalovs, eļļas apkure, moderna virtuve, vannas istaba. Izbūvēta atpūtas telpa pagrabā, iebraucamais ceļš un garāža. Iemaksa $4.000.

MĒS SAGĀDĀJAM NAUDU MĀJAS IEMAKSAI, PIRMO UN OTRO HIPOTĒKU BEZ ATLIDZIBAS

SPORTS

Brandedža vēstule „Dikmaņa lietā"

Sākoties olimpiskajām spēlēm Meksikositijā, mūsu laikrakstā iznāca norādīt, ka Jānis Dikmanis savā laikā ievēlēts uz mūžu par Starptautiskās olimpiskās komitejas locekli un pārstāvi Latvijā, bet pēc otra pasaules kara, kad sākās izdabāšana Pad. savienībai, viņu uz sēdēm vairs nesalicināja. Izrādījās, ka šai jautājumā aktīvs bijis Austrālijas latviešu sporta vadītājs Gunārs Bērzzariņš, prasot paskaidrojumus no IOC priekšsēža amerikāņa Everija Brandeža. Tā nu radusies „Dikmaņa lieta". Šai sakarā pārņemam Six (šo populāro šifru Rīgas „Sporta pasaulē" lietoja Arnolds Šmits) rakstu no „Austrālijas Latvieša" 29. novembra numura (Prezidents atbild), lai iepazīstinātu arī mūsu lasītājus ar Brandeža vie dokli.

Austrālijas latviešu sporta vadītājs G. Bērzzariņš Adelaidē saņēmis starptautiskās olimpiskās komitejas priekšsēža Brandeža 4. novembrī Čikagā, ASV, izrakstītu vēstuli, kuŗa ir atbilde, varētu teikt, „Jāņa Dikmaņa lietā".

Brandežs šogad pirms 19. olimpiskajām spēlēm Meksikositijā bija izteicies pasaules presei, ka Starptautiskās olimpiskās komitejas locekļus ievēl uz visu mūžu un tie nepārstāv nevienu valsti. G. Bērzzariņš oktobrī nosūtīja Brandedžam vēstuli, norādot, ka kongresā Lisabonā, Portugalē, 1926. gadā komitejā ievēlēja latvieti Jāni Dikmani, bet kopš 1947. gada viņš Starptautiskās olimpiskās komitejas kongresos vairs nav pielaists. Motivēts, ka „Latvijas intereses pārstāvēs Pad. savienības delegāti". G. Bērzzariņš lūdza Brandeža rīcību, lai atjaunotu J. Dikmaņa neapstrīdamās tiesības un ļautu viņam atgriezties olimpisko spēļu augstākās instances darbā.

Brandežs tagad raksta G. Bērzzariņam: „Jūsu vēstuli saņēmu Meksikā. Tas ir taisnība, ka Starptautiskās olimpiskās komitejas locekļus ievēl uz visu mūžu un tie nereprezentē kādu valsti vai sporta veidu, bet ir Starptautiskās olimpiskās komitejas sūtņi savās zemēs. Nevienam nav tiesības aizkavēt Dikmaņa kunga piedalīšanos Starptautiskās olimpiskās komitejas sanāksmēs jebkuŗā laikā. Es esmu informēts par faktu, ka viņš ieradies ASV, bet man nav bijusi ar viņu saskare daudzus, daudzus gadus. Nelaimīgi, ka, ievērojot pastāvošos noteikumus, gadījumos, kad locekļi nepiedalās sanāksmēs, tie zaudē savas dalībnieku tiesības, un tas tagad attiecas arī uz Dikmaņa kunga gadījumu. Es nožēloju šo pārpratumu."

G. Bērzzariņš vēstules norakstu nosūtījis J. Dikmanim Ņujorkā, ASV, un gadījumu komentē šādi: „No legālās puses būtu ļoti pārsteidzīgi, ja kāds nelegāli, kā izriet no Brandeža vēstules, aizkavē Starptautiskās olimpiskās komitejas locekli piedalīties sēdēs un pēc tam to svītro no komitejas sastāva par sēžu neapmeklēšanu." Tā tas patiešām ir, tādēļ principu un mītjās taisnības labā G. Bērzzariņa sākto ciņu „Jāņa Dikmaņa lietā" sarakstē ar Brandežu varētu vēl pastiprināti turpināt brīvās pasaules latviešu sporta vadītājs R. Bulte Kanadā.

Ja nu Starptautiskajai olimpiskajai komitejai tās uz mūžu ievēlētais loceklis Jānis Dikmanis pēc Latvijas neatkarības zaudēšanas pēkšņi un „nejauši pieminsies", kaut arī „pārpratuma" dēļ, tad sirmo sporta darbinieku, kas jau ir astoņdesmitajos mūža gados, varbūt, atcerēsimies mēs paši — vecie sporta draugi, padomājot par kādu sveicienu šim latviešu olimpietim arvien tuvāk nākošajos Ziemsvētkos un 1969. gadā. Jānis Dikmanis tagad dzīvo — 441 W 56. Street, New York, N. Y. 10019, U. S. A.

AKTUĀLAIS ĪSUMĀ

☆ Par spiti Kanadas ministru prezidenta vārdiem par izstāšanos no NATO u. tml., aizsardzības ministrs Kadjē paziņojis, ka Kanada sākusi savu NATO pakļauto bruņoto spēku, kā jūras, tā sauszemes daļu, apgādi ar visu nepieciešamo, līdz turpmākajam atmetot paredzētos „taupības plānus". Tā, piemēram, modernizēs 4 iznīcinātāju pavadkuģus, citus apgādājot ar zemūdeņu atklāšanas un iznīcināšanas ierīcēm, kas prasīs 65 milj. dolaru. Vācijā stacionēto brigādi apgādās ar 65 radara un citām mašīnām, kā arī munīciju. Kā aizsardzības ministrs Kadjē, tā arī ārlietu ministrs Šārps pasvītrojuši nesenās debatēs parlamentā NATO nozīmi Kanadas aizsardzībā. „Forums, kuŗā lielvaru intereses vistuvāk saskaŗas, ir Eiropa, tātad Eiropa ir vieta, kur Kanadas drošība visvairāk apdraudēta. Tādēļ Kanadas drošība ir ļoti cieši apvienota ar Eiropas drošību," izteicās Kadjē parlamenta komitejai par NATO reviziju.

☆ Toronto universitāte uzņēmusi mācību programmā Kanadas indiāņu valodās, kas šķiet ir pirmais šāds gadījums Ziemeļamerikas universitātēs. Šā darot, universitātes vadība sekojusi Jaunzēlandes vidusskolu paraugam, kuŗās sen uzņemta maoŗi valoda kā mācību priekšmets.

☆ Karaliskā Kanadas leģiona Danbertonas nozare slēgta un zaudējusi alkoholisko dzērienu licenci, jo nozares biedru uzvešanās degradējusi visu leģionu. Nozare pieļāvusi kautiņus, trokšņošanu un neievērojusi slēgšanas laiku, kaut tajā bijuši tikai 50 biedru. Kaimiņi bieži sūdzējušies par piedzērušo izdarībām.

☆ Toronto tieslietu profesors Allens Lindens, runādams starptautiskā tiesībnieku konferencē Losandželosā, izteicies, ka Kanadā noziegumu upuŗi tiek pamesti bez kompensācijas. No visām provincēm vienīgi Saskačevanā iedzīvināts kompensāciju likums. Lindens norādījis, ka ievērojamas pūles ieliek noziedznieku rehabilitācijā, bet viņu upuŗiem velti maz vērības.

☆ Kanadiešu palīdzības komitejas Vietnamas bērniem un civiliedzīvotājiem nosūtījusi 14 sūtījumu ar drēbēm, mācību līdzekļiem, zālēm un chirurģiskiem instrumentiem uz Ziemeļvietnamu. Sūtījumus transportē no Vankuveras ar Pad. savienības labības kuģiem uz Vladivostoku, kur tos pārsūta uz Hanoju. No Ziemeļvietnamas saņemts aizrādījums — saskaņā ar vietējo ģērbšanās veidu izgatavot bikses kuplākas un gaŗākas...

Niksons izraudzījis ari Baltā nama padomdevēju

Tuvojoties amata pārņemšanas dienai, 20. janvārim, jaunievēlētais ASV prezidents Ričards Niksons steidzas izveidot savu administrāciju. Pēc Kleina un Zīglera izraudzīšanas par preses referentiem, viņš izvēlējies arī savu tuvāko palīgu un padomdevēju ārlietās un valsts drošības jautājumos. Tas ir 45 gadus vecais Harvarda universitātes profesors Henrijs Kisingers, kuŗš vadījis internacionālo semināru un nodevies aizsardzības programmas studijām. Šis Vāciļā dzimušais zinātnieks sekos Voltam Rostovam vienā no visietekmīgākajiem „politikas taisīšanas" amatiem Vašingtonā. Niksons uzsvēris, ka Kisingera pienākumos būs valsts aizsardzības padomes operāciju pārkārtošana, nopietni pievēršoties plānošanai.

Kā Niksons, tā Kisingers nav vēlējušies tuvāk izteikties par saviem ieskatiem ārlietu jautājumos. Pēdējais tikai piezīmējis, ka jau 15 gadu centies izvairīties no tādiem jēdzieniem kā „grūts" un „viegls". Viņš daudz projektu izstrādājis jau gubernātoram Rokefelleram, būdams tā padomdevējs ārpolitikas jautājumos nominēšanas kampaņā par republikāņu kandidātu prezidenta vēlēšanām. Žurnālistu jautāts, vai viņš pārņēmis kādas Rokefellera idejas, Niksons atbildējis: „Mēs tās izvērtēsim bez aizspriedumiem."

Žīdu ietekmētie preses izdevumi Kisingera izraudzīšanai devuši atzinīgus vērtējumus, cildinot viņa spējas, bet sevišķi izceļot viņa prāta spožumu, briljanto domu asumu un rakstura noteiktību. Pieminēts arī, ka Kisingers sarakstījis vairākas grāmatas par ārpolitikas jautājumiem, ieskaitot atomieroču stratēģiju. Izceļta Kisingera labā orientēšanās Eiropas jautājumos un konsultanta pienākumos gūtā pieredze Vietnamā, kuŗu viņš apmeklējis vairākas reizes ASV sūtņa Saigonā Henrija Kabota Lodža laikā. Kisingeram pieraksta arī nelaiķa Džona Fostera Dallesa pārliecināšanu, ka „masīva atmaksas" politika ir aplama, bet ASV jābūt gatavām izcīnīt ierobežotus kaŗus ar konvencionāliem ieročiem.

Ja prezidentam Džonsonam pierakstītas zināmas izolēšanās politikas tendences, tad liekas, ka Kisingers šai ziņā vēlas iet vēl vienu soli tālāk. Kādā nesen sarakstītā apcerējumā, kas uzskatāms par ceļvedi jaunajam prezidentam, Kisingers aizstāv NATO stiprināšanu ar pašu eiropiešu spēkiem, uzņemoties lielāku atbildību šīs alianses vadībā. Kopš NATO izveidošanas tās militāro spēku augstākais komandieris vienmēr bijis kāds amerikāņu ģenerālis. Arī Austrumu un Rietumu attieksmju uzlabošanai, pēc Kisingera ieskata, iniciātīvai jārodas pašā Eiropā, bet ASV būtu jēpaliek nogaidītājas stāvoklī.

Džonsona valdības aprindas brīdina no priekšlaicīgi pārāk ietekmīgas lomas uzticēšanas Kisingeram, par spīti visām viņam pierakstītajām briljantajām spējām un politiskajai pieredzei: tikai laiks parādīšot, kādu vietu Baltajā namā ieņemšot jaunais padomdevējs.

Prezidents Džonsons pirms sava pilnvaru beigšanās vēl ieteicis savam pēctecim Niksonam paaugstināt algu par $50.000 uz 150.000 dol. gadā. Algas paaugstinājuma projekts jāapstiprina jaunajā kongresā. Multimiljonārs Džonsons ierosinājis par vienu trešdaļu palielināt arī jaunā prezidenta reprezentācijas summas — uz 75.000 dol. gadā. Džonsons, kuŗš savu bagātību ieguvis ar lieliopu ranču un radio - televīzijas staciju, atzīst, ka līdzšinējā 50.000 dol. „kabatas nauda" ir nepietiekama Baltā nama reprezentācijai. Piezīmējams, ka tikai aizejošais prezidents ir tiesīgs ierosināt algas pielikumu jaunajam prezidentam, jo satversme paredz, ka neviens prezidents nedrīkst saņemt algas pielikumu savu pilnvaru laikā.

APTURĒTA GRĀMATAS IZPLATĪŠANA PAR VĀCU LIELGABALU KARAĻA DZĪVI

Minchenes tiesa aizliegusi Rietumvācijā pārdot amerikāņu autora Viljema Mančestra vācu valodā tulkoto grāmatu — biografiju par lielrūpnieka Krupa dinastiju. Pieprasījumu šīs grāmatas izplatīšanu apturēt bija iesniedzis Krupu ģimenes advokāts Hincens, nelaiķa Alfrēda Krupa dēla Arnda uzdevumā, jo tajā Krupa ģimene aprakstīta kaitīgā un nepatiesā veidā. Pirms grāmatu laiž atkal tirgū, advokāts pieprasījis svītrot tās tekstā vairākas vietas. Grāmata vācu tulkojumā saucās „Krupa divpadsmit ģenerāciju", bet oriģinālā — „Krupa ieroči", un tā parādījās Rietumvācijas veikalos pirms nedēļas. Tās autoram jau bijušas nepatikšanas arī ar Kenediju ģimeni 1966. gadā par grāmatu „Prezidenta nāve".

SAIGONAS PĀRSTĀVJI IERADUŠIES PARĪZĒ

Pēc ilgākas vilcināšanās uz četru partiju miera saruņām Parīzē beidzot ieradušies arī Dienvidvietnamas valdības pārstāvji. Amerikāņi cer, ka paplašinātās sarunas varēs sākties jau nākošajā nedēļā. Saigonas avoti vēsti, ka sarunu plānā paredzēts samazināt kauju darbību, pārraudzīt Ziemeļvietnamas karaspēka atvilkšanos no Dienvidvietnamas, „apcirpt" amerikāņu spēku un iesaistīt vietkongus Saigonas valdībā.

Lai cik vilinošs liktos šis plāns, vietkongi jau tagad paziņojuši, ka Saigonā valda amerikāņu lelļu valdība, kuŗa tautas intereses nepārstāv, tādēļ ar tās delegāciju nav ko rēķināties. Vienīgie īstie Dienvidvietnamas pārstāvji esot vietkongi. Tā ir veca dziesma, tāpat kā vietkongu paziņojums, ka viņi ar Saigonas pārstāvjiem pie sarunu galda nekādās apspriedēs neielaidīsies. Dienvidvietnamieši to pašu attiecina uz vietkongiem un solās runāt tikai ar ziemeļvietnamiešiem, bet pēdējie paziņojuši, ka Saigonas valdību neatzīst. Ja šādos apstākļos vispār varētu notikt kādas sarunas, tās būtu vēl nepiedzīvots brīnums: vietkongi nerunās ar Saigonu, bet pēdējā runās ar Hanoju, kuŗa to savukārt neatzīst...

Par amerikāņu delegācijas vadītāju Niksons vēlas Henriju Kabotu Lodžu, pašreizējo ASV sūtni Rietumvācijā, kas jau divreiz veicis līdzīgus uzdevumus Dienvidvietnamā un ir gatavs pārņemt delegācijas vadību Parīzē. Liekas, ka Lodžs dosies uz Parīzi tikai pēc jaunā ASV ārlietu ministra izraudzīšanas, jo Niksons vēlēsies vispirms ar viņu apspriesties. Lodžs 1960. gadā kandidēja uz viceprezidenta amatu, kad Niksons par prezidenta krēslu sacentās ar demokratu kandidātu Džonu Keneditu. Kabots Lodžs arī bija pirmais amerikāņu ārpolitikas lietpratējs, kas apspriedās ar Niksonu tūlīt pēc viņa uzvaras šāgada prezidenta vēlēšanās.

Tagadējais ASV delegācijas vadītājs Parīzē Everels Herimens izteicies, ka viņa nolūks nav palikt šai postenī arī pie republikāņu valdības.

MANIPULĀCIJA TUVAJOS AUSTRUMOS Ed. Keiša karikatūra

SAUCĒJA BALSS ARUBĀ...

Šai Latvijas jubilejas gadā mūsu tēvzemes vārds jo dzirdami atbalsojies brīvās pasaules presē ne vien zemēs, kuŗās mīt tūkstošiem latviešu, bet arī tur, kur tikai daži simti.

Tā, piemēram, Latvijas vārds pieminēts pat tālā tropu stūrī — Arubas salā, kas ir Holandes autonoma kolonija un atrodas 17 jūdžu attālumā no Venecuēlas krastiem. Še dzīvo tikai viens latvietis ar savu ģimeni — inž. Inārs Rūsiņš, kas strādā Esso firmas rafinērijā. Būdams šķirts apmēram 10 gadu no latviskās vides, viņš tomēr nav asimilējies, un cenšas iespēju robežās kalpot trimdas latviešu sūtībai. I. Rūsiņš jau sniedzis vairākus referātus, informējot vietējo valdību par komūnisma būtību, tāpat izkārtojis vairāku filmu izrādi par Latviju vietējā televīzijas raidītājā.

Sakarā ar Latvijas 50. gadadienu I. Rūsiņš savukārt izkārtoja 3 sleju garu raksta ievietošanu vietējā laikrakstā „Amigoe di Aruba" 18. novembŗa numurā par okupētajām Baltijas valstīm un moderno koloniālismu, ar pievienotu Latvijas karti un kādu karikatūru, kas rāda okupētās zemes izmantošanu. Raksta ievadījumā I. Rūsiņš paskaidrojis: „Šīs rindas es veltīju tiem desmitiem tūkstošiem latviešu vīru, sievu un bērnu, kas miruši mocekļu nāvē Sibirijas izsūtījumā, kā arī manas tautas daļai komūnisma verdzībā! . . ." Tālāk viņš pakavējies arī pie Latvijas zelta atsavināšanas Anglijā un apsūdzībā jautā: „Vai varena un uzticama valsts tā drīkst izturēties pret mazu, apspiestu tautu? Kur palikušas lielās Anglijas goda jūtas un cilvēka tiesību respekts?" Analizējot brīvās pasaules tautu un valstu ignoranci un raksturojot to īsto dvēseli, viņš citējis kāda Francijas maršala rūgto atzīšanos nelaimīgajā 1940. gadā: „Mēs dzīvojām savtībai un tikai priekam bez mazākās pienākuma apziņas un upurēšanās gribas; mēs vēlējāmies vairāk gūt, mazāk dodot; mēs izvairījāmies no jebkādas piepūles, un tādēļ mūsu tauta ir tik tuvu izmisumam un postam . . ." — „Vai tiešām brīvā pasaule grib dzīvot bezrūpībā un ignorancē, kamēr būs par vēlu?" jautājis I. Rūsiņš. Raksta turpinājumā viņš norādījis uz Pad. savienības nežēlīgo ekspluatāciju pakļautajās zemēs, kur tagad valda nabadzība un beztiesība, tautas pamazām iznīcinot. Par Latvijas eksportētajiem ražojumiem uz Pad. savienības iekšieni pretim tiek saņemta tikai Kremļa vareno maize — komūnisma ideoloģija . . . Asi nosodot komūnistu ekspluatāciju un genocīdu Baltijas valstīs, I. Rūsiņš apellējis pie vareno valstu sirdsapziņas: „Palīdziet atgūt brīvību Igaunijai, Latvijai un Lietuvai, iekām 6 miljonus baltiešu pārkrievina pilnībā, jo pa šādas iznīcības ceļu aizgājušas daudzas citas tautas un to kultūras!"

T. G.

SAV. VALSTIS

DENVERA

● Latvijas dibināšanas 50 gadu atceri 16. novembrī ievadīja visu Denveras latviešu organizāciju un draudzes kopīgs sarīkojums. Atskanot dziesmai „Svēts mantojums", zālē ienesa ASV un Latvijas karogus, asistējot jauniešiem tautas tērpos, brīdī priekšgalā soļojot 75 gadus vecajam J. Zariņam, kas veda divus bērnus, simbolizējot nākotnes Latviju. Pēc Latviešu kluba un DV apvienības valdes locekļa J. Smilgas ievadvārdiem un Latvijas himnas svētku runu teica Dr. A. Dargēvics. Programmas daļā piedalījās sopräns E. Dargēvica, pianiste V. Delle - Grāvīte, flautists V. Kalniņš, deklamētāja V. Kāpostiņa un tautas deju kopa R. Spuŗa vadībā. Sarīkojums beidzās ar kopīgām vakariņām, dejām un dziesmām. — 17. novembŗa vakarā notika svētku dievkalpojums ziediem un karogiem rotātā baznīcā. Svētrunu un aizlūgumu par kritušajiem varoņiem teica māc. Ž. Upīte. Dievkalpojumu ar dziesmām kuplināja E. Dargēvica. Nobeigumā baznīcēni izlūdzās svētību Latvijai ar tautas lūgšanu. — 18. novembŗa vakarā Denveras latviešu klubs Capitol Life telpās bija rīkojis pieņemšanu - kokteiļa „partiju", kuŗā bez lūgtiem tautiešiem ieradās arī Kolorado gubernātors J. A. Lovs ar dzīvesbiedri, viņa palīgs R. Hogens un citas amatpersonas. Sarīkojumu atlikumu organizācijas nolēma ziedot Denveras latviešu skolai.

V.

Stāvoklis Vidējos austrumos pasliktinās

Jordānijai ar Izraēlu radušās jaunas militāras sadursmes. Jordānija apgalvo, ka nogalināti 14 civiliedzīvotāji un 18 ievainoti, kad Izraēlas lidmašīnas un artilērija to izraudzījusi par apšaudes mērķi. Izraēla savukārt apgalvo, ka Jordānijas artilērija apšaudījusi 8 žīdu farmas Baisenas ielejā, tādēļ sekojuši atmaksas uzbrukumi.

Izraēlā pastiprinājusies arabu partizānu aktivitāte. Tas izsaucis Izraēlas vienību iespiešanos 37 jūdžu dziļumā Jordānijas territorijā, kur tās iznīcinājušas lielceļu tiltus un dzelzceļu mezglus starp Amanu un Agabu, Jordānijas vienīgo ostu. Irakas artilērijas vienības, kuŗas stacionētas Ziemeļjordānijā, bijušas Izraēlas uzbrukumu daļējs mērķis. Izraēla apgalvo, ka irakiešu baterijas apgādātas ar Pad. savienības 122 mm lielgabaliem.

Apvienotās arabu republikas prezidents Nasers paziņojis, ka likvidēts kāds Izraēlas spiegu tīkls, kuŗā iejaukts arī lielāks skaits Ēģiptes pavalstnieku. Šis paziņojums sekoja tieslietu ministra Abu Noneira apgalvojumam, ka kāds Izraēlas aģents inscenējis studentu nemierus Aleksandrijā.

Apvienoto nāciju miera pārraugs Gunars Jarings plānojis kādu mēnesi pārtraukt savu misiju Vidējos austrumos, lai dotu Izraēlai, Jordānijai un Ēģiptei iespēju izšķirties par savu nostāju. Pabeidzis apmeklējumus Vidējo austrumu galvaspilsētās, Jarings dosies uz Maskavu „savilkt gaļus". Viņš šo misiju uzņēmās kā Apvienoto nāciju ģenerālsekretāra Utanta speciāls sūtnis Vidējo austrumu konfliktā.

NEMIERI ITALIJA TURPINĀS

Ieilgušie strādnieku un studentu nemieri Italijā vēl turpinās, no jauna izlaužoties vairākās citās vietās. Šadursmes ar policijas spēkiem sevišķi vairojās laikā, kad izraudzītais jaunais ministru prezidents Mariano Rumore pūlējās sastādīt jauno Italijas valdību. Iemesls jaunu nemieru uzliesmošanai bija 2 strādnieku nāve un 15 ievainošana sadursmēs Sicilijā, kur policija mēģināja apspiest nemierniekus. Ar sviestiem akmeņiem ievainoja ap 30 policistu. No Milānas līdz pat Palermo valda sauklis: „Nost ar fašistu policiju!" Romā 30.000 studentu izgāja ielās, pievienojoties strādnieku protestiem. Vietām eksplodējušas arī nemieriekų bumbas. Sicilijas salu paralizēja 6 stundu ilgs ģenerālstreiks. Strādnieki cīnījās ar policiju aiz barikādēm, nosprostojot ceļus ar nozāģētiem kokiem. Komūnistu partija pieprasījusi policijas atbruņošanu visā valsti. Sociālistu vadītāji Romā tikās ar Mariano Rumoru, lai izveidotu ar kristīgajiem demokratiem jauno koalicijas valdību.